

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרו שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל')

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

פרשת בשלח תשפ"א

צו באקומען די און אנדערע ספרים און קונטריסים:

היכל הקודש וויליאמסבורג

Heichal Hakodesh
Williamsburg
27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
1-718-384-1652

היכל הקודש קרית ברסלב

ליבערטי
Heichal Hakodesh
Kiryas Breslev
181 Huschke Road
Liberty NY 12747

היכל הקודש קרית יואל

Heichal Hakodesh
Kiryas Joel
8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
1-845-243-0563

היכל הקודש קרית יואל

Heichal Hakodesh
Kiryas Joel
8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
1-845-467-5299

היכל הקודש מאנסי

Heichal Hakodesh
Monsey
32 Dolson Road
Monsey NY 10952
1-347-733-7551

היכל הקודש בארא פארק

Heichal Hakodesh
Boro Park
1011 41 Street
Brooklyn NY 11219
1-718-384-1652

Visit Our Web Site:

www.BreslevCenter.com

צו הערן די הערליכע שיעורים
פונעם ראש ישיבה שליט"א רופט:

**חיוזק פאר די
אידישע שטוב
212-444-9169**

**קול
ברסלב
212-444-9191**

חיוזק יומי

צו באקומען די חיוזק יומי
טעלעפאון מעסידזשינג
347-630-2876
אימעיל
chizikyomi@gmail.com

פסחים. פרק חמשי – תמיד ששחט דף סד עמוד א – מתוך מהדורת "אבן שירא" (שטיינזילץ) קלא רש"י תוספות

1 הוא רבי שמעון – ריאה לרבינו יצחק. דהיינו קמייתא לא וזה מצי לאוקמי ברבנן,
2 ממש דקתני בה: אבל המולק את העוף בארבעה עשר – אינו בעי כולל. אמאי
3 נקט עוף – לא אי אדראא למידק דחוקא בארבעה עשר, אבל בידעל המועד – אפילו בעוף
4 נמי מחייב. דהיינו רבי שמעון. ובקנטרס פירש לעיל טעם אחר אמאי נקט עוף.
ואיכא דלא מקיש – תיכל לבט עזר דלא
5 משק לחקטרה לענין הכי משק, ולא
6 אמרין אפילו אחד כסף העולם. דסברא הוא
7 לאקושי להכי. **מעמא** שלא לשמו את סתמא
8 פטור שמע מנה כי – זאת גורסת רש"י. ואין
9 ריאה לרבינו תם. דהא איכא למידק מרישא
10 איפסא. גרסי רבינו תם דכי לשמו אמאי פטור
11 שלטמי לשם פסח קשויטו. ושמע מנה בעי עיקרה.
12 פירושי: דאי לא בעי עיקרה אפילו שחט לשמו
13 חיה. ושלטמי לשם פסח שחט לא במשרי לעיל
14 דהויט שחט אחרים לשמו.

קראו את ההלל – פירושי: לוי. דהניא
15 בתוספתא: ישראל שחטין את פסחך.
16 ולויס קוראים את ההלל. קשה לרבינו יצחק
17 דאמרין בפרק "אין נרביץ בירביץ (א.א.)
18 וביכניד מרביץ ברכות לה, ושם אין אומרים
19 שיהא אלא על הין. והבא חוין דאיכא שיהא
20 ביה גססו וכן היו משקין העדות בחדת
21 ובשרו ואומר רבינו יצחק, דכי פירושי: אין
22 אומרים שיהא שחט הקרבן קרבן אלא על הין.
23 ד"משתמא אלתיס ואנשיס. ריש ליה. ועיקר
24 שתייה ושמהו דהיינו בשעת אכילה. דרומאי דכי
25 נשד לנגוה בשעת הקרבן קרבן קאמר, דאין אומר
26 שיהא אלא על הין. אבל שלא בשעת הקרבן –
27 דהו אומרים שיהא על הין, בכמה דוכתי.
28 **אתיא**

הפסח נשחט בשלוש פתות, שנאמר: וישחטו אותו כל קהל עדת ישראל – קהל העדה
1 הפסח נשחט בשלוש פתות, שנאמר: וישחטו אותו כל קהל עדת ישראל – קהל העדה
2 והישראל. נכנסה בת הראשונה, נחמלה העודה, געלו דלתות העודה, תקעו הרעוי ותקעו.
3 התקעו עולמיים שורות שורות וביניהם מביז כסף וזביב והב, שוהה שפולה כסף – כסף,
4 ושוהה שפולה זהב – זהב, לא היו מעורבין. ולא היו לזבין שוליים, שמו יגיהו ויקשו
5 הרים. שחט ישראל וקבל הבהו, נתנו לחבירו, ויחבירו לחבירו, ויקבל את המלא ומחזור את
6 שוהה, וצתה שניה נכנסה שלישית. כמעשה הראשונה כך מעשה השנייה והשלישית. קראו
7 את ההלל, אם גברו – שגו, ואם שגו – שלשו, אף על פי שלא שלשו מימיהם. רבי יהודה
8 אומר: מימיהם של פת שלישית לא יגעו ויהבתי פי ישמע ה" מפני שגפיה מועטין.
9 כמעשהו בחול כך מעשהו בשבת, אלא שהתבטו מירויים את העודה שלא ברוצן בכמהם.
10 רבי יהודה אומר: פוס היה מלא מים התקייבתי. וקני ויקרא אהת על גבי המבט. ולא
11 הורו לו הכמים. ביצד תולין ומפשיטין? אינןלילות של ברזל היו קבועים בפתיים ונקמטורים,
12 שפנה תולין ומפשיטין. כל מי שאין לו מקום לתלות ולהפשיט – מקלות דקים וחלקים היו
13 שם, מניח על כתפו ועל כתף חבירו ותולה ומפשיט. רבי אליעזר אומר: ארבעה עשר
14 שחט

15 כח הורק. ויקרא אהת – בייך עצמו ורזק ולא מונה באצבע, שאין לך קרבן טען אצבע אלא טעא לכרה, דכתיב "באצבע". נכני היסוד – ברוחת שבכמה שהיה יסוד תחתון,
16 וזרק לקופתו של מנוח אחד מפי ליסוד. ולפי שאין היסוד מקף את המנוח אלא את הצפון את העוברי. ברזל נמסכת מרות (פרק שליש מנחה א.) לכך הוצרך לומר נכני היסוד.
17 כך כמעשה שניה שלישית – ותיכל כבאש אומר. אלא נפשו שני – כשדו מתחיל לשחוט מתחיל לקרות. ואם רבו תפשיטו ומשך מן שחיטתו
18 עד שנמרה, ועדיין רביס שחטין – חזרין וקורין שניה. ואם שני – ועדיין לא נמרה שחיטת פסחי אותה הבת – שילשו. וכן השניה וכן השלישית. ואף על פי שלא אירע מעולם
19 שילשו – לפי שחט שם כרבים מרביתו, והדירין מבלאבתן. לא יתינו לארביי – אפילו פעם ראשון. אלא שחבתים מרחיק הקוה – פותח המים מלמדת מורה. ושחטן רוצין
20 מרחיק העורה. וקייק את נקב ירואתו, והמים פושטין וחולקין על גזרותיו, ומדיחין את כל העורה, שרעפ של שיש היתה כולה. ואחר כך פותח נקב המים ירואים. ובערב הסת,
21 מרחיק שהדמים מרובים וזו מרחיק אותה. והמים פושטין את המנוח שכלת בשרו כחמים. מרים התקייבות – המוטל על הרפה. ושם מפרש בגמרא. ממימים – ממימים
22 שאישיקן בפתיל למעלה, קורש כליו. כמגורין – אלו עמודין קטנים הרבה. וקורין גסין, דאמרין נמכתת ממוי (פרק שליש מנחה א.) דחגי בת ומתבדחים היה לצפות של
23 מנוח, ועלו שמונה עמודין, וקורין גסין, וקורות של ארו על גביהן. ואנלילות של ברזל היו קבועין בהן, ושלשה סודים שבהן תולין ומפשיטין. וקובצין – בעורה במקום בית
24 המטבחים. חלקן – מתחולקין. מפיצלות קליפתן,

1 קשיא מליקה אמליקה – וסלקא דעתך בארבעה עשר קאמר, וקתני דעבר אמליקה
2 דומיא דשאר קרבנות. ועוד דקא חשיב ליה בשחיטת. הכי ברסוף ולשעין תיקש לך
3 היא נופא דקתני ירשא לא אמרו אלא פסח בלבד – אבל אשאר קרבנות לא מדיחי.
4 הדרתו דין אחד המולק ואחד המוח. אלא הוא אחד – תרייהו דתך מתניתא רבי שמעון
5 בדרהוין, דפטר אשאר קרבנות בארבעה עשר,
6 ומדיחי עליוהו מבעיה. מליקה אמליקה א –
7 קשיא – קמייתא דפטר – בארבעה עשר קאי,
8 כדנתי בה בהריא. ותנא עוף, והוא הדין לשאר
9 ובהים. אלא משום דאורחיה לעבודה בן ביום
10 אחד התמיד נמי ליה. וירשא דמניתא
11 בהריא התמיד נמי לא אמרו אלא פסח בלבד
12 – בהריא פשוט אמרה. וארבעה עשר קאי
13 ואחד השחט כן דסיפא בחולו של מועד קאמר.
14 ואשמעינן תובא לורק ולמולק בשחטו, ולא
15 תנא שחיטה חוקא. תנא רבי – רבי יהודה
16 סתמי תנא הוא. ואליבא דרבי שמעון. מן מקש
17 הקטרה דמגרות הים, והואיל ושנו בהלת
18 אמרוין. ומר ליה ליה את היקשא. דשיטתה
19 קאמר ותנא. חוקיקה ומתריבי בהריא מירם
20 ובחי, אבל הקטרה – לא. ובחי ובחי ויהי ויהי
21 תרי קראי כתיבי. שקיל י רדח מנייהו ושד
22 אנדק, וקרי ביה ובח – דהיינו בעי וקרי ביה
23 ובחי – לשאר ובהים. ואפאי פליגתו ההנא
24 – ולא כתב ובחי בוד קראי. וחבל במשמעו,
25 בפסח אבל כשרא ובהים. לופי לך בופן ארבעי
26 ובח – דהיינו פסח בארבעה עשר – לא מחיבי
27 אשאר ובהים. וא סתמא פטור – מי מלא
28 תשוח. דאמרין כל כמה לדיא דקיי שם פסח
29 מניה – הוא פסח, ושחטו בשאר ימות השנה
30 ופסח ושחטתה שאינה ראיה היא. בעי עקירה
31 – ולא אמרין סתמיה שלטמי הוא. ולרשן בעיא
32 הוא. כלומר, שחטן על מהבא. או לא. יפי
33 הבורה – כולם הורו ברבך ה לאוקמי מתניין
34 דמשמע דבעי למקשר שם פסח מניה, כגון
35 שדו בלוני טמאן בארבעה עשר. דסתמיה
36 לשם פסח שני קאי, משום הכי בעי עקירה.
37 **משנה** הפסח נשחט בשלוש כיתות – פסח
38 צבור, כל השחט מועטין וחולק כיתות כולן
39 בבת אהת – מצוה להילק לשלש כיתות או אחד
40 זו. וכיבי וזביבי כסף – ספות גדולות
41 לקבל את הים. שבולת כסף כו' – בגמרא
42 מפרש טעמא. ולא היו לזבין שוליים – רחבין
43 למטמא. לאחד חזין תחתיהם. כד כתיב ויכל
44 לישע על הקרקע. שפא יתייח – כדעיים על גבי
45 קרקע עד שיעבור דם אור ממתח מנין יגבי
46 וישכחום. וקרות הים. ולא דאי ראי לורק
47 שם ישראל – אם ירעה. שחטתה כשירה
48 בוריס בכל הקרבנות. ויקבל בתן – הדים בוב
49 מצאר הטלה. נתנו לחבירי – שחרי בשורה הן
50 שמיים עד המנוח. מקבל את הפסח – מיד
51 דנתנו לה. ומחיר את הדיקן שחור אילו מיד

קשיא מליקה אמליקה – וסלקא דעתך בארבעה עשר קאמר, וקתני דעבר אמליקה
1 דומיא דשאר קרבנות. ועוד דקא חשיב ליה בשחיטת. הכי ברסוף ולשעין תיקש לך
2 היא נופא דקתני ירשא לא אמרו אלא פסח בלבד – אבל אשאר קרבנות לא מדיחי.
3 הדרתו דין אחד המולק ואחד המוח. אלא הוא אחד – תרייהו דתך מתניתא רבי שמעון
4 בדרהוין, דפטר אשאר קרבנות בארבעה עשר,
5 ומדיחי עליוהו מבעיה. מליקה אמליקה א –
6 קשיא – קמייתא דפטר – בארבעה עשר קאי,
7 כדנתי בה בהריא. ותנא עוף, והוא הדין לשאר
8 ובהים. אלא משום דאורחיה לעבודה בן ביום
9 אחד התמיד נמי ליה. וירשא דמניתא
10 בהריא התמיד נמי לא אמרו אלא פסח בלבד
11 – בהריא פשוט אמרה. וארבעה עשר קאי
12 ואחד השחט כן דסיפא בחולו של מועד קאמר.
13 ואשמעינן תובא לורק ולמולק בשחטו, ולא
14 תנא שחיטה חוקא. תנא רבי – רבי יהודה
15 סתמי תנא הוא. ואליבא דרבי שמעון. מן מקש
16 הקטרה דמגרות הים, והואיל ושנו בהלת
17 אמרוין. ומר ליה ליה את היקשא. דשיטתה
18 קאמר ותנא. חוקיקה ומתריבי בהריא מירם
19 ובחי, אבל הקטרה – לא. ובחי ובחי ויהי ויהי
20 תרי קראי כתיבי. שקיל י רדח מנייהו ושד
21 אנדק, וקרי ביה ובח – דהיינו בעי וקרי ביה
22 ובחי – לשאר ובהים. ואפאי פליגתו ההנא
23 – ולא כתב ובחי בוד קראי. וחבל במשמעו,
24 בפסח אבל כשרא ובהים. לופי לך בופן ארבעי
25 ובח – דהיינו פסח בארבעה עשר – לא מחיבי
26 אשאר ובהים. וא סתמא פטור – מי מלא
27 תשוח. דאמרין כל כמה לדיא דקיי שם פסח
28 מניה – הוא פסח, ושחטו בשאר ימות השנה
29 ופסח ושחטתה שאינה ראיה היא. בעי עקירה
30 – ולא אמרין סתמיה שלטמי הוא. ולרשן בעיא
31 הוא. כלומר, שחטן על מהבא. או לא. יפי
32 הבורה – כולם הורו ברבך ה לאוקמי מתניין
33 דמשמע דבעי למקשר שם פסח מניה, כגון
34 שדו בלוני טמאן בארבעה עשר. דסתמיה
35 לשם פסח שני קאי, משום הכי בעי עקירה.
36 **משנה** הפסח נשחט בשלוש כיתות – פסח
37 צבור, כל השחט מועטין וחולק כיתות כולן
38 בבת אהת – מצוה להילק לשלש כיתות או אחד
39 זו. וכיבי וזביבי כסף – ספות גדולות
40 לקבל את הים. שבולת כסף כו' – בגמרא
41 מפרש טעמא. ולא היו לזבין שוליים – רחבין
42 למטמא. לאחד חזין תחתיהם. כד כתיב ויכל
43 לישע על הקרקע. שפא יתייח – כדעיים על גבי
44 קרקע עד שיעבור דם אור ממתח מנין יגבי
45 וישכחום. וקרות הים. ולא דאי ראי לורק
46 שם ישראל – אם ירעה. שחטתה כשירה
47 בוריס בכל הקרבנות. ויקבל בתן – הדים בוב
48 מצאר הטלה. נתנו לחבירי – שחרי בשורה הן
49 שמיים עד המנוח. מקבל את הפסח – מיד
50 דנתנו לה. ומחיר את הדיקן שחור אילו מיד

1 כח הורק. ויקרא אהת – בייך עצמו ורזק ולא מונה באצבע, שאין לך קרבן טען אצבע אלא טעא לכרה, דכתיב "באצבע". נכני היסוד – ברוחת שבכמה שהיה יסוד תחתון,
2 וזרק לקופתו של מנוח אחד מפי ליסוד. ולפי שאין היסוד מקף את המנוח אלא את הצפון את העוברי. ברזל נמסכת מרות (פרק שליש מנחה א.) לכך הוצרך לומר נכני היסוד.
3 כך כמעשה שניה שלישית – ותיכל כבאש אומר. אלא נפשו שני – כשדו מתחיל לשחוט מתחיל לקרות. ואם רבו תפשיטו ומשך מן שחיטתו
4 עד שנמרה, ועדיין רביס שחטין – חזרין וקורין שניה. ואם שני – ועדיין לא נמרה שחיטת פסחי אותה הבת – שילשו. וכן השניה וכן השלישית. ואף על פי שלא אירע מעולם
5 שילשו – לפי שחט שם כרבים מרביתו, והדירין מבלאבתן. לא יתינו לארביי – אפילו פעם ראשון. אלא שחבתים מרחיק הקוה – פותח המים מלמדת מורה. ושחטן רוצין
6 מרחיק העורה. וקייק את נקב ירואתו, והמים פושטין וחולקין על גזרותיו, ומדיחין את כל העורה, שרעפ של שיש היתה כולה. ואחר כך פותח נקב המים ירואים. ובערב הסת,
7 מרחיק שהדמים מרובים וזו מרחיק אותה. והמים פושטין את המנוח שכלת בשרו כחמים. מרים התקייבות – המוטל על הרפה. ושם מפרש בגמרא. ממימים – ממימים
8 שאישיקן בפתיל למעלה, קורש כליו. כמגורין – אלו עמודין קטנים הרבה. וקורין גסין, דאמרין נמכתת ממוי (פרק שליש מנחה א.) דחגי בת ומתבדחים היה לצפות של
9 מנוח, ועלו שמונה עמודין, וקורין גסין, וקורות של ארו על גביהן. ואנלילות של ברזל היו קבועין בהן, ושלשה סודים שבהן תולין ומפשיטין. וקובצין – בעורה במקום בית
10 המטבחים. חלקן – מתחולקין. מפיצלות קליפתן,

קלב

1 **אתיא** וריקה מעלה — בפרק 'אידוה קומק' (נבחים זא) פרק: ועלף מעלה. מה עלה
 2 שתים שדן ארבע — אף סב, כו. ומשני: אמר אביי למה לי למיכתב סביב בעלה
 3 סביב השטא, הוה ליה שני כתובין הבאן באחו ואין מלמדו. וקשה לרביעי יתקף דודי ולא
 4 ילפינן משני כתובין הבאן באחו בזה מצעו, מרלא כחב בזה מנייהו בבור ומעשר ופסח
 5 דאיכא ביהה שתי — גילף שפיר מעלה דאין
 6 גזירה שיה ליתמהו ואומר רבינו יצחק: דעל כרחך
 7 אשם והטאת דרבייה ביה 'סביב', דארמינן הים
 8 דרוו שני כתובים ושלשה כתובים, ולפיין בגזירה
 9 שיה מעלה או עולה ילפא מנייהו. והטאת אחי
 10 שפיר אתה הטאת ויה ליה שני כתובים הבאן
 11 באחו, דלמעטי ולא גילף בגזירה שיה אתה.
 12 דרומיא דכתב ביה סביב אף ממעט דאית ביה
 13 גזירה שיה כדפרישיה.
 14 החולב

פסחים. פרק חמישי – תמיד ששח דף סד עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)"

1 שחל להיות בשבת – ואינו יכול לתקן המקלות. ידו על כף הציר – והולח אותו בניד
 2 ארובותיו בורועו. כענין – קערה. וישבה על ברה הבית – בשבת קאמר, שלא היו
 3 יכולין להחליף פסחיון לביתו. בחיל – לפני חסורו ודא. ויהו חסורן לחומת עורת ששים
 4 בתחלה עליה הדי. **גמרא** שלשים שלשים – קהל עשרה ועדה עשרה
 5 וישראל עשרה. **ספסקי** ליה – דילמא ביה
 6 אחר זה – שלש כתות של עשרה עשרה.
 7 הלכה שלש כתות בענין. דילמא ביה אחר זה
 8 קאמר, ושל שלשים בענין, דילמא בבית אחר
 9 קאמר, ואינו יכול לשחטו בפחות משלשים.
 10 ותושתים פסחיון. ונקפי עשרה מנייהו, ועיילי
 11 עשרה חדשים. דאין בחודי קאמר – או איכא
 12 ואזו שלש כתות קאמר – או איכא. ונעלין תנן
 13 – מאלקו, ומעשה נסים. **ספסקי** איכא –
 14 וכל זמן שאין נעלין גמליהן מניחין אותם
 15 ליכנס, ולא חיישנן דלמא עיילי בלולא ואין
 16 כאן שלש כתות. הם ושלוש ב"ב – במסכת
 17 עריות תנן: ארבעה דברים העיד עקבאי בן
 18 מהללאל. ב' וקניני ההם: הוא היה אומר, אין
 19 משקל לש את הגזירות אלא את המשחורת
 20 אמרו לי מעשה בכרמית פסחה שהיתה
 21 בירושלים, והשקה שבעה ואבטליון, אמר
 22 להם: דוגמת השקיה. וזמין ליה אתון
 23 שהשקה. ויגידוהו. אמר רבי יהודה: הם ושלוש
 24 עשקבאי נגדוהו. שאין עורה נעלמה כו'.
 25 כשהיתה נעלמת על כל אדם בעירב פסח כו'.
 26 שהקהל גדול ורב, אין בהם אחד בחכמה
 27 ובראותה וטא בעשקבאי. **פסח** מעובין – על שם
 28 שנתמקך. **פסח** מעובין – עב על שם שהתעם
 29 רב. והקשריו – שמתעם לבדן, שלא יעיר בעובין
 30 של קרבן זה בחלבים של קרבן אחר. **שיחא** בולו
 31 באחד – כל האימורין של קרבן. תפיסה בעילמא
 32 ו תפיסה בולמא ומראה ליהוה וזוהו פול
 33 או אבן בגזרה. **באי** מעקמא – שורד שבעלה כסף
 34 כסף. אי **גימא** ורימא – כשהיה מחזור הריקין
 35 ומקבל מילא ומניחן פסחיהו ריקן על זהב
 36 ומקבל מלא על כסף והוה ליה מוריקין בקדוש.
 37 חוין מבוטין. לבינה של לים הפנים – שדוח
 38 מניחין אותו אצל הלחם על השוקול והתקנין
 39 לחם מושב שוליים רחב כדי שלא יסמכו על
 40 הלחם שאצלם. ויפסדו ודפנותיו. שהיה עשוי
 41 דפנת כנין ויכה פרוצה פסחיהו ודחיתו. מקבלה
 42 ואילך כו' – דכתיב: ושחט את בני החבקי.
 43 והקריבו בני אהרן וגו, ואמר מן הכהנים הגזנה
 44 (א"א): הקריבו – זו קבלת הלחם על ימיה על
 45 הקבלה ששענתה בחונה. שבעת מינה הולכת
 46 שלא כרגל – כי הא, והיא הולכה. ופלגותא
 47 הדיא שיליהו פרק קטא ורוביה (ד"ב). ארבע
 48 עבודות נאמרו בהם: שחטה וקבלה והולכה
 49 וזריקה. קבלה והולכה מזה הקריבו"ב נפק.
 50 שיליהו פרק קטא ודחיתו. **שבעת** ומאי הולכת
 51 מתניחין, ואיכפל למיחיה דאין הלכות איהא, אי
 52 לא אתא אתא לאשמעינן. כרב עם הדרת סוף
 53 – שדוח כולן בעבודתו. **אבאי** איכא –
 54 מחזור את הריקן ברישא – לא, דמכי מושתט
 55 ליה אתי דמי בעי לקבולו, דאין מעבידין על
 56 המצה מארז שבאת ליה. **סאן** תנא **פסח**
 57 בזריקה – למרודקו ולא בשפיכה בנחה, מקריב
 58 הכלי לכותל המזבח. דאיכא למאן דאמר בפרק בתרא (א"א,כא) פסח בשפיכה. ורבי שימעאל דאין ליה מידן וברוך ישפר'
 59 מתנה באצבע אלא הטאת בלבה, אבל כל שאר קרבנות – מתן דם על ידי זריקה כל בליל. דפו לא נאספו – בכבוד כתוב: 'אין בבור שורו' וגו. **אלא** דפס – אלמא אחריני נמי
 60 מישמעלי, 'למיר על הפסח ומעשר בהמה שלא יעזבו להם מתן דמים בתורה אלא כאן, ובתיב 'זורקין', ולא כתיב 'שחטן'.'
 61 ועולה

9 אחת אי ביה אחר זה. הלךך, גענין שלש פחות של שלשים שלשים בני אדם. דאי בבת
 10 אחת – הא איכא, ואי ביה אחר זה – הא איכא. הלךך בהמשין נמי סגי'א. דעיילי לתתן
 11 ועדי, עיילי עשרה ונקפי עשרה, עיילי עשרה ונקפי עשרה. "נגכסה פת ראשונה וכו'".
 12 אימיה, אבני אביר: "נגעלו" תנן, רבא אמר: "נגעלו" תנן. מאי בנייהו? אבא בנייהו למסמך
 13 אימיה. אבני אביר: "נגעלו" תנן, פמה דעיילי מעלו – וסככנין אבניא. רבא אמר: "נגעלו"
 14 תנן, ולא סככנין אבניא. והא דמר רבי יהודה: הם ושלוש עשקבאי בן מהללאל
 15 נגדוהו, שאין עורה נעלמת על כל אדם בישראל בהכמה ובראות הטא פעקבאי
 16 בן מהללאל. אבני מתרין למעמיה, ורבא מתרין למעמיה. אבני מתרין למעמיה: אין
 17 בעורה בשעה שנגעלה על כל אדם בישראל בהכמה ובראות הטא פעקבאי בן
 18 מהללאל. רבא מתרין למעמיה: אין בעורה בשעה שנגעלו אותה על כל ישראל,
 19 בהכמה ובראות הטא פעקבאי בן מהללאל. תנו רבנן מעולם לא נתמעך אדם בעורה
 20 חוץ מפסח אהרן שפרה בימי הלל, שנתמעך בו זקן אהרן, והיו קוראין אותו "פסח
 21 מעובין". תנו רבנן: פסם אחת בישא אנדפס. מנלך ליתן ענינו באכולכוס ישראל.
 22 אמר ליה לכהן גדול: מתן ענידן בפסחים. נפל בוליא מפל אהרן, ונקמצא שם
 23 ששים רבוא וזני כליות, פפלים פיוצאי מצרים חוץ מפסחא ושקיה בדרך רחוקה.
 24 ואין לך כל פסח ופסח שלא נמנו עליו יותר מעשרה בני אדם, והיו קוראין
 25 אותו פסח מעובין. נפל בוליא? הא בעי אקטורה! דהדר מקטיר ליה. והכתוב
 26 'והקטירו' שלא יעבר חלבו של זה בזה? דהדר מקטיר ליה תרא תרא. והתניא: 'והקטירום'
 27 – שיהא בולו פאחד! אלא: תפיסה בעילמא, דשקול מנייהו, עד דהתיבן ליה מידו אהרניא.
 28 'התנין עומדין שדוח וכו'". מאי מעמא? אילמא דילמא שקלי דהתבא ומעיילי דכספא –
 29 תבי נמי דילמא שקלי בר מתיבין ומעיילי בר מתא? אלא: דהכי שפיר מפי. "ולא היו מבידין
 30 שוליים וכו'". תנו רבנן: כל המתיבין שבמקדש לא היו ליהן שוליים, חוץ מכוכי לבונה של
 31 ליהם הפנים, שמא יצויחו ויפרוס הלחם. "שחט ישראל וקבל תחתו וכו'". לא סגי'א דלאו
 32 ישראל? היא גופא קא משמע לן: דשחוטא בור בשירה. "וקבל תחתו" – הא קמשמע לן:
 33 מקבלה ואילך כוונת פהוניה. "ונתנו לחבירו". שמעתי מינה הולכה שלא ברנל הויה הולכה.
 34 דילמא הוא ניד פורתא? ואלא מאי קא משמע לן? הא קמשמע לן: 'כרב עם הדרת מלך'.
 35 'קבל את המלא ומחזור את הריקן וכו'". אבל איכא לא. מסייע ליה לביי שמעון בן לקיש,
 36 דאמר רבי שמעון בן לקיש: אין מעבידין על המצות. "פתן תקרב אצל המזבח וכו'". מאן
 37 תנא? פסח דזריקה? אמר רב כהנא: רבי יוסי הגלילי הוא. דתניא: רבי יוסי הגלילי
 38 אמר: "את דםם תורוק על המזבח ואת חלבם תקטירו". דמו? לא נאמר, אע"פ דקמי'.
 39 'חלבו' לא נאמר אלא 'חלבם' למד על כבוד ומעשר ופסח שהן מעונין מתן דמים
 40 ואימורין לגבי מזבח. מנלך דטעונין יסוד? אמר רבי אלעזר: אהיא זריקה וריקה מעולה.
 41 פתיב הכא: "את דםם תורוק על המזבח", ובתיב התם: 'וזרקו בני אהרן התבנים
 42 את דמו על המזבח כסוב". מה עולה מעונה יסוד – אף פסח נמי מעונה יסוד.
 43 ועולה

60 הכלי לכותל המזבח. דאיכא למאן דאמר בפרק בתרא (א"א,כא) פסח בשפיכה. ורבי שימעאל דאין ליה מידן וברוך ישפר'
 61 מתנה באצבע אלא הטאת בלבה, אבל כל שאר קרבנות – מתן דם על ידי זריקה כל בליל. דפו לא נאספו – בכבוד כתוב: 'אין בבור שורו' וגו. **אלא** דפס – אלמא אחריני נמי
 62 מישמעלי, 'למיר על הפסח ומעשר בהמה שלא יעזבו להם מתן דמים בתורה אלא כאן, ובתיב 'זורקין', ולא כתיב 'שחטן'.'
 63 ועולה

פסחים. פרק חמישי – תמיד ששחט דך סה עמוד א – מתוך מהדרות "אבן שראל – (שטיינזלץ)" קלחה רש"י

1 **החולב** בנגרות – הקשה הרב רבי אפרים: דתן פוקס 'דמוציא' (שבת ע"ג) דשיעור
2 המוציא חלב כדי בני גמאיה, ושיעורו שבת קוד לכל המלאכה הוצאה שחזנה
3 וקצרהו: ותרץ: דתמן חלב כדי בני גמאיה שיעורו דרול, אבל בראי – חולב לבגנה
4 דאחשובי אחשבה – שיעורו בנגרות, דוטר, אבל אי כדי גמאיה וטר צריך למר דתמן
5 חלב לבגנה, ולכן האב שיעורו בנגרות, ודא
6 דמוציא כדי בני גמאיה – חלוינו במוציא בדיאי
7 לאבילה ולשתיה, דאי סתם חולב לאבילה
8 ולשתיה ראל לבגנה – אפילו ורש מפיה בדיאי
9 לבגנה היה לו להתחייב כדי בני גמאיה, דוטר,
10 הואיל וסתמו לאבול ולשתיה, כדאמרין בסוף
11 'כלל גרול' (שבת ע"א), על מוציא חלב מכלא פי
12 פדה לגמל – חיוב, אף על גב דלגמל לא הוי
13 שיעורא חובי, דואיל וסתמו דרול, אבל בראי – מדייבי
14 – שיעורא דפרה, ורש מפיה: דמשחלה כבר בעין
15 – מדייבי כדי בני גמאיה, אבל חולב לא מדייבי
16 אלא בנגרות, דאין ארס סתם לחלוב בפתוח
17 מנגרות, וכי הא גונא מפליג ב'דמוציא' (שבת
18 ע"א) גבי עור לעשות קמיע.

19 **המכבד** – דומריבן – על ברחך לאו פסק
20 רישיה דוא, דבפסק רישיה לא הוי
21 שריר ששענו לרבי לכתחלה בשליח 'דמוציא'
22 (שבת ע"א), וזימיה לרבי יתקח דאם כן, אבוי
23 מחייב רבי אליעזר כיון דכול לזיות בלא מנות
24 ודחוק לומר דפליגי אי דוא פסק רישיה אי לא,
25 והתא רבי יוחנן בריה דרבי אליעזר דר' אליעזר סבר
26 סתם מכבד ומכבד מותנו, כדאמרין גמרות, אף על
27 פי אשוי צריך להשוות גמרות – מדייבי לרבי
28 יודיה, הואיל והשוה גמרות בסוף, ורובן סבר
29 דאין מתקבלין אלא לכבד ולרבי, בעלמא, וליכא
30 אלא שבות, זימיה לרבי יתקח, היכי מתקטבא
31 מתניין רבי אליעזר? ודא עבודה שדה הוי
32 רצפה אבנים לא שריך בהו כדאמרין ב'אפילו
33 לתתלה שרי, כדאמר בשליח 'דמוציא' (גם ה'
34 שם): אמריש שרא ידחא במחזא, אף על גב
35 דגורין ביבנה מוליךין (שבת ט"ב) עיליאת
36 דשיש אטו עיליאת דעלמא – מחזא דהיה
37 כולה רצופה באבנים, דדא גורין אטו דעיר
38 דעלמא, ואומר רבי יתקח בדעודה כין רובד
39 לרובו דאי ממותא, אי בני: אפילו אליעזר דאיכא
40 איסורא דאורייתא בכיבד דעלמא – גורין עודה
41 אטו כיבד דעלמא, דכמה שבות אשכח בנקדש
42 בפיר בתרא דעירובין (ק"ב) אבל לרנב, דאפילו
43 בעלמא ליכא אלא איסורא דרבנן – אין שבות כי
44 אטו בנקדש, כיון דליכא איסורא דאורייתא
45 בשום מקום, פסק בהלכות גמרות לביבדו מותר,

46 כדאמרין ב'דמוציא' (ג"ה) גבי רבי: האידנא קימנא לך רבי שמעון דשרי לרבי
47 לכתחלה, ואן ניחא לרבי יתקח, דדא מוזי פוקס אסתיין ב'ביבד' (שבת ט"א)
48 ובגובה (א"ת), ועוד: בפיר' 'כל לבשים' (מקומן, אביר רב, אף אשתא) אבית
49 של תמרה מותר לטלטל, ופריך: אי מותרה ללע – ברא לימא רבי (אליעזר) כי, שמעון
50 דפשיטא דדיי מלאכות לאסור לכולי עלמא, ואף על גב דרביבן שרי לכתחלה לרבי שמעון
51 – בכיבד אסור, דמשוי ביה גמורת ורבי מותר, ויתקח
52 בקנטוס: ראל תועיל ריקה, משום דנפש מצואר בהמה, וקשה לרבי שמעון דמכל סוף
53 דווקא דרועיל ריקה לאוהו שנשפך אורז נתקבל בבלי, ואסור לתועיל דם פסול על גבי הפומה, דרוביה במה דרוביה ודוקא אם עלו
54 בדיעבד לא ידדו, וקאמרו: אף אני לא אמרתי אלא בנתקבל, דסומכין ארווחו כותבי כומסין, ודוקא מדר רואי לתקבל פריך, אבל דם התמיצת – במים בעלמא חשיב, כיון דאני רואי
55 לכסיו אתי אסור להעלותו, וכי פריך: והלא דם התמיצת מעורב בו ומגטל ליה ברוב – לא פריך מדר רואי לתקבל ותשפך, דעליו אין ממטלין לו את זה אפילו לרנב, כדאמר בהקמץ
56 רבד (מנחות כ"ב).

1 ועולה **טפא** מגלן – שמתן דמה בנקוס שיש תחתיו יסוד, למעטי מותר דרום, חוץ
2 מאמה לאבול אצל צופן, ואמה לדרום אצל מערב, דהכי תני (מדות) פרק שליש משנה
3 ראשונה אמר במורה אמת אחת וברדה אמת אחת, אל יסור מזה העולה – גבי חטאת
4 (גניא) כתיב 'ולקח הבקר מדם חטאת באצבעו נתן על קרנות מזה העולה, ודא ומת
5 ישפך אל יסור מזה העולה', ודחל ליה
6 למיכתו: 'אל יסור דמחבו', למא לו דכתיב:
7 'מזה העולה' אלא הכי קאמר: אל יסור מזה
8 תעשה העולה, קצינית – מפני שנתעבלה
9 להיות אחרונה, ודא לא מי דתיב –
10 דמצה לשלש כחות, לחווי נפשיהו – לזיות
11 מן האשונים, שלא בראו רבי אליעזר – דאמר
12 אף עלמא גבי מכבד, דהיינו רומא דחכמה, איכא
13 חיוב חטאת, ולכך, בנקדש, דשחבה נעשה
14 צורך בגוה – אסור, תחולב – מוצר החלב מן
15 הבמה, מחבין – מעמיד החלב, ועשה ממנו
16 בתעין, שקורין משוש, אחר זה ואחד זה –
17 מכבד ומרביץ ורודה, אבל מאידך לא קאמרי
18 הירודות אב מלאכה נינהו, כדאמרין בפיר
19 'דמוציא', רבי אליעזר משום הכי מחייב חולב
20 משום פסוק, מנבן משום בונה, מחבין משום
21 בונה, כדאמרין ומרביץ ומכבד מפרש התם
22 משום אשוי גמורת, ורודה – מדרכיב (שבת
23 א ד'): 'ויטבל אותה בערת הדבש', רב אשי
24 אפר – לזעול רנב דאמר בעלמא גמי שבות
25 הוא, ומתניין רבינו נתן דאמר, שבות אשוי
26 צריכה – אל תהוי בנקדש, שאם נשפך דמי
27 של אחר מן – לארץ ראל נזק ממנו למומא,
28 נמצא כוס זה מכשירו – שדרי מעורב בו מן
29 דנשפך, על הרצפה ואסור – פסול, ברחביה פרוק שני
30 רוצה להכשיר, שגא לא נתקבל בבלי, ודא לא
31 מתייא ליה ריקה, דנתן נשפך מצואר בהמה
32 על הרצפה ואסור, פסול, ברחביה פרוק שני
33 (ט"א), אף אני לא אמרתי – שיעולה, אלא
34 שנתקבל בבלי, וימא ידע – רבי יודיה אם
35 נתקבל בבלי? ודא חושב בעלמא הוא קאמרי
36 שאם ישפך דמו, ובין דלקתיני ספיקי אתא,
37 היכי מתקני בהכי? שגא לא נתקבל, כתיב
38 ויין חן – ליכא למיחש לשגא לא בקדוהו,
39 לשנתא אורייתא: ודא שגא לא נתקבל בבלי כל זה
40 שאהא שואב מטרין, ונמצאת זורק דם פסול, אף
41 אני לא אמרתי למלאות אלא ממקום שידעין
42 שנשפכו דם רמים שנתקבל בבלי, כדאמר
43 דמיערב בהו דמאי דלא נתקבל, כגון דם
44 התמיצת – הוא קא פריך ליה בסיפא, דראשון
45 עיר, אי ויין חן? ודכי נשפכין דא ויין חן,
46 ודעי: אנן וריווחיהו – שממרניה לרזן ולקרב ולזרוק, מיתישוי מיידיהו, והלא דם
47 התמיצת – אין פסחים הרבה מעורב בו, ואני נשפך דם של אחר – כולו בטל במיעוט,
48 ומה דעיקר ודילק, שדרי טעל, דם התמיצת – דם זעיל ושל קדשים, באוהרה – בלא,
49 ולא ברת, דכתיב: 'כי נפש כל בשר דמו בנפשו ודאי' וגו' על 'כל אוכלי יבית' – יצא
50 דם התמיצת שאינו דם נפש, וממכת ברייתו מפרש טעמא: חמש לאון כתיב ברם,
51 ומיתיר דם חם התמיצת, לענין פסחי – שאינו רואי לריקה.

1 דיע, אנן וריווחיהו – שממרניה לרזן ולקרב ולזרוק, מיתישוי מיידיהו, והלא דם
2 התמיצת – אין פסחים הרבה מעורב בו, ואני נשפך דם של אחר – כולו בטל במיעוט,
3 ומה דעיקר ודילק, שדרי טעל, דם התמיצת – דם זעיל ושל קדשים, באוהרה – בלא,
4 ולא ברת, דכתיב: 'כי נפש כל בשר דמו בנפשו ודאי' וגו' על 'כל אוכלי יבית' – יצא
5 דם התמיצת שאינו דם נפש, וממכת ברייתו מפרש טעמא: חמש לאון כתיב ברם,
6 ומיתיר דם חם התמיצת, לענין פסחי – שאינו רואי לריקה.
7 דם
8 ויודק, דרועיל ריקה לאוהו שנשפך אורז נתקבל בבלי, ואסור לתועיל דם פסול על גבי הפומה, דרוביה במה דרוביה ודוקא אם עלו
9 בדיעבד לא ידדו, וקאמרו: אף אני לא אמרתי אלא בנתקבל, דסומכין ארווחו כותבי כומסין, ודוקא מדר רואי לתקבל פריך, אבל דם התמיצת – במים בעלמא חשיב, כיון דאני רואי
10 לכסיו אתי אסור להעלותו, וכי פריך: והלא דם התמיצת מעורב בו ומגטל ליה ברוב – לא פריך מדר רואי לתקבל ותשפך, דעליו אין ממטלין לו את זה אפילו לרנב, כדאמר בהקמץ
11 רבד (מנחות כ"ב).

1 אמו' בנגוס מפקד ליה - רשי' מוחק, משום דבמנחות לא פריך. והניא במכזר ודוכי
2 ומקטיה בבלי שרת. וכן מוחק בפרק שני שעירי' (ומאט סו.טו.) ואן צריך להניח
3 הספדים. ודיש פרק שני דוסה (טו.א) פריך בני מנחות כי האי. ונתא. דקתי דתם. ומעלה
4 ומקטיה בבלי שרת. ופריך. ובבלי שרת מקטר ליה? אמאי. לחקטיה. ומשום דהתם פריך
5 ומשני לא פריך לה במנחות. האא דפריך הכי בני

6 אומרים, אף על גב דכבר פריך בפרק שני'
7 שעירי' (טו.ב) - משום דהתם פריים הזבי
8 בבכשים. ומיהו, יש ספדים דנסי' בביריתא דוסה
9 מעל ומקטיין בבלי שרת ומולחן ותולן על גבי
10 האשים. ופריך: מקטיין בבלי שרת סלקא דערתי?
11 פירוש: וכי כבון שראו בשל שרת מקטיין? הא לא
12 מלחן. ומשני: לחקטיין. פירוש: אחי מליחה. ולפי'
13 זה יתכן פירוש רשי'. ורבינו תם פירש: דגבי מנחה
14 לא שייך למפריך. דשייך למותיי' ומקטיין בבלי
15 שרת כיון שראו כבר בבלי שרת שריא נתונם ש'
16 להקטיה. אבל נתנם מנגוס משמע שבא לומר
17 שבתוך הנגוס מקטייה.

הדרן עלך תמיד נשחט

18 אלו' דברים - וזיקת דמו תנא אנב שחיטתו.
19 וקשה לרבינו יצחק. אמאי לא תני נמי
20 הפשט שרור דדוח שבת. בדחתן בפריקא דלעיל
21 (סד.א) ארבעה עשר שחיל לוחות שבט משה ודו'
22 כי ותולה ומפשיט' ומוציין רבינו יצחק: משום דהוי
23 בבלי הקטר הלבו. שאינו יכול להפשיט אלא עד
24 החזה לרבי יוחנן בן ברוקה. בפרק 'כל תביר'
25 (שבת קט"ט). ואפילו רבנן ופליגי עליה - לא
26 שרו להפשט בדרכו אלא עד החזה. והשאי'
27 מפשיט חווצין בחיובתא קטנת. כדארמין גב' ברדי.
28 לא שריבא השקול לא ברדי.

מה

1 דם שחפש יוצאה בו - דם קלות. שחמשה דמים הם, בפרק שני שחטה. אלא רבי
2 יודיה למקטיה ואמר אין דם במבטל - דם הלכין לא בשלל הוא דאשיתפיק. ובבל
3 פורחא דמטי מניה למנח' וזיקה היא ומיחבשה. ומלחיה דרבי יודיה בוחים, בפרק
4 'כל הבוחים שנתערבו', דקתי גבי דם ובחים. דם שנתערב במים, אם יש בו מראית דם
5 כש. שנתערב כרס בהמת וליכא או כרס היה
6 - וראין את הפסול כבאלי היה מים, ואם יש
7 כבש כרס לחיות כיון מראית דם - כשה האם
8 לא - פסול. רבי יודיה אומר. אין דם במבטל
9 דם. תניא - גרסינן. דלרביים לפח פוקקין -
10 את נקב תימת העורה. שדומים המתערבין
11 באמה יוצאים בו לחיץ. והוי פוקקין אותו בכל
12 ערבי פסחים. בשלמא לדידי - כיוי שלא ינא
13 כל דם הנשפר. וכשמלא סוס התערבות נמצא
14 מכלום בתוכו. ואם נשפר אחד מוח כלא וזיקה
15 - נמצא זרוק ממנו. והא קא חיי יוציאה - כן
16 גרליחן לרצפה. דתנן בבוהים (ט"ו.ג) שמוי' על
17 הכלי אלא על גבי רגל תביר - פסול. דבעינן
18 'לעמוד לשרת'. ואין זה עמידה. חוצין - לענין
19 מביעה נתן. מייחוסו - מלמלככות ברם. פרו -
20 ולכש הבתן מדו כר'. כמרתו - שיה לארץ.
21 בחולבת אברים רלוא עבודה - היו חמו מרלין
22 לחו. ולקמה פריך. ושאר עבודות היכי עבידי.
23 וזו חולבת אברים - בגיטתו תביב חצי קרא
24 'והזקיק והרכיס' וגו'. דבמטי אצטניב -
25 איצטנאות של בנין היו שם. והדין חו כרצפה.
26 והקפידן סליקא דתתן גופת מקביר לחו -
27 בתמייה. והא דו הוא. דבוי קיימין, כדמטי נתון
28 על כתיפו ועל כתף תביר, ותולה ומבשיל
29 וכדעני' לא הוי שפטישין קרטיש קלימ'. דמה' על
30 ולקו. ואפילו הפשט תיתוח' של עולה שהוא
31 מזה - כשר בו'. כדארמין בשלליה פרק שני
32 דינמא (כ"ו). ואת דמפרישה אטו מנגוס נופיה
33 מקטר לחו? ולא מילתא היא. דדואי אורחיה
34 למותי הקטרה בבלי שרת. לחקטיין - נתנן
35 במנגוס עד שיבוא הראוי לחקטיין וקטייה. כל
36 אחי אודי - כשהוי וליכין לבתים דהן נתון
37 פסחו בעורו ומפשילו לאחוריו. אמר רב יעליש
38 - שם חבם. מייקיע - דרך סוחרים ישמעאליים
39 הוא זה.

הדרן עלך תמיד נשחט

40 מנשנה אלו דברים הוחן את השבת -
41 לקמה בגמרא מפרש מנא לן.
42 שחיטתו וזיקת דמו - אי אפשר אלא ביום.
43 דכתיב ויקרא' ז' 'ביום צווחו לחקריה את -
44 קרבניהם' - ביום ולא בלילה. מייחי קרבי -
45 מפרש בגמרא. וטעמא שלא סירחיו. צלייתו
46 והדתה קרבי אין יוחיין - דאפשר ממשתחף.
47 אמר
48 וכן הבאות מחוץ לתחום. וחיתת יבולו - ורואי' כלעו. וחובכה בפצתו או בשניו. אינה אלא שבות. דמלאכה כלאורי די היא. שחיטה שריא - אסורה בחולין בשבת משום איסור
49 מלאכה מגורה. שריא באבות מלאכות היא מנייה - ואף על פי כן דוחה את השבת בפסול. לא ידחו - בתמייה. יום טוב יזיח שחתייו בו - שחיתו ובשול שהוא אב מלאכה. ומתוך
50 הירושטי - ואסור בו להביא דבר מחוץ לתחום ולאכלו, הואיל ודוחה אפשר לן מאמתלו. ואף על גב דתתמיין זרבבן. מה ראתי שרות לפגוע - אבילת הירוי' שרות היא. וערך גבה
51 במה היא. ואם התיירו ובמים אסור שבת שלחן במקום רשות - יעמידוהו אף במקום מצוה: תמייה. והיא תיביח שהיא מצוה - בטמא מת של שחיטתו עליו לחיות בשבת ערב
52 פסח. שאם לא ידח - לא יעשה פסחו. ואפילו אינו יחי דוחה. דכיוי שנועין ליה לרבי עקיבא דלא דחיא. והואה שבת הוא. דנמאי מלאכה היא? אלא מחוץ במקום גבירא. ועליה אני
53 פן - וגם על ההואה אני חולק. ואומר שתרדח ולא תעבדה מפסח. ומקל ודומרו זה עצמו.

פסחים. פרק ששי – אלו בריים דף סו עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)" קן
רש"י
תוספות

1 אמר לו רבי עקיבא או חלוף – או אני אחלקה הדין, ודפשיטא לי דהואה מעבבא, וילפינן
2 בקל וחומר מינה לשחיטה שתעבב. במועדי – יזיעטו בני ישראל את הפסח במועדו.
3 **הבא לי מועד אלאו** – שראה וזמן קבוע על כן בזה פסקו לשחיטה. הלכך, כיון דלא קבוע
4 ליה זמנא, וזמני למיעבד ליה מאתמול כל דהו. והואה נמי, ולא מופיע פסח הויא, ולא
5 כתיב בה מועד. **גמרא**
6 דוחה שבת. בני בתירה – נשיאים היו. אמר רבי לוחן
7 – הללו יבא פסח אחרי יש לנו שידוה את השבת
8 והלא יזיר מנאמיס פסחים יש לנו שידוה את
9 השבת – כלומר, יותר מתאמים קרובות יש
10 שדוחין שבת בשבת. והאשת שבתו השנה, בכל
11 שבת ושבת ארבעה כבשים, שנים לתמידים
12 ושנים למוספי. ורזי מנאמיס, לבר שבת
13 שבתוך פסח ובתוך דחה שקריבין בתן מוספי
14 הויס, שבעת טלאים פסח וארבעה עשר לתמיד.
15 מה מועד המנאמיס בחמור – ולקמייהו פסח, תמיד
16 נופה מיה ליה. והיה יושב ודורש – כדוך
17 שדשיאי עושה. קספין – לשון קנייה ועצבון.
18 קונטנדיירי בלוע. פסח – הבאת כסתי איהו דוחה
19 דהא אפשר למיעבד מאתמול, ומה יעשה
20 שמעתי ושמחתי – לקמן מופיע טעמו. בני
21 נביאים הן – והראו מה יעשה. לפיכך –
22 בארבעה עשר בשבת. שפסחו מילת תחב לו
23 בפסחו – את הספקו. ופי שפסחו ניר – שאין
24 לו צמח, ולא אכל שיער, שאין יכול לחרותו בצמח
25 תחב לו בין קרניו. ואין זה משאר לעבד עליו
26 משום שבינת בתומו – ולא דאורחיה בכי ויהי
27 מלאכה, ובגמרא זה הביאו סביתין. דאח – הלל
28 זה המעשה ופסחו. ואין זה משאר הלכח – כן שמעתי.
29 כן פקובלני – שכן הלכה, כמו שעשו אלו.
30 פסח בני כתיב בין במועדי – ולא שמעתי דוחה
31 מיעה, ותמיד ילפת ליה. אלא על כרחך
32 מדבעית למילף מתמיד – לא משמעיה ליה
33 דחית שבת. דאמר: מועדו וקאמור – בזמן
34 הדריא קאמר. הבא בתמיד מיה לא משמע ליה
35 ומנא ליה **אילא אמר קרא** – במוספי: "ועלת"
36 שבת בשבתו על עולת התמיד" – לבר משעלת
37 הנסויה – אלמא תמיד נמי דהי. אמר פיר יעוד כל
38 חומר יבי ופיכה – מנא פריבא; שכן כליל
39 שכן תירי. וכי נאמר תמיד – מרבותו שמייהו
40 שיהו וזכר באה, דקיימאן לו אין דמן גזירה
41 שיהו מעצמו אלא אם אז נתקבלה ובאקא מסיני.
42 דדילמא קרא למילתא אחריתי. אתא. ובין
43 דדוחו כן קובל – הרי דתא כהו שנתכח בנפח
44 בפירוש. ולמה ליה קל וחומר, שהיה דבר סמיר
45 מדעתו ומלכה הכי קאמר נתי דתירה שיהו לא
46 נסויה – מרבותיכם, גזירה שיהו צריכא בה.
47 דאן ארס דן גזירה שיהו מעצמו אלא אם כן
48 למדה מרבו. אלא קל וחומר כן. אמרי לו קל
49 וחומר – דאית ביה לא דיינין, דפריבא דהא.
50 כדאמר: שכן תירי.

1 **מה** מועדו האמור בתמיד דוחה את השבת – ולקמן לוי' מעיל עולת התמיד. וימא:
2 דבשמעתין לא דריש ממשמעות דמועד, וכן דא דפסח דהי זמנא לזיפין לקמן
3 מאיש איש – איש נדחה ואין ציבור נדחין. ובתמיד ליפין מגזירה שיהו דרמועד' דמועד.
4 ובפרק כיצור עזר' לקמן ע"א משמע דריש לה ממשמעות דמועד. ודנאי: "יזיר משה
5 את מועד" ה' מה הלמדו למורו לפי אלא מצני
6 בכל התורה שנאמר בהן מועדו אלא בפסח
7 ותמיד, ומתורה – אפילו כתיב "מועד" –
8 אפילו כתיב. שאר קרבנות מניין משמע
9 דמשמעוהו דרמועד דריש. ועוד: דקאמר החם
10 עריכי. דאי כתב דזמנא תמיד – שכן תירי
11 ולכלל, אבל פסח לא. ואי כתיב פסח – שכן כרת.
12 ואי מגזירה שיהו ליפין. מה עזר' לזריכותא: דא
13 אינעזרין מועדו דתמיד משום טומאה, ודפסח
14 משום שבת אלא דאי משמעוהו דמועדו
15 דריש, ועל כרחך תנאי דהא. ועוד: בפרק ד'
16 ישמנאל' במנחה (ע"א) דריש שתי הלחם דדוד
17 שבת מתקריב "תקריב" – אפילו בשבת ואפילו
18 במטומאה. ולפי שמעתי מצני למילף מויעדה
19 דרמועד' מפסח ותמיד, או משמעוהו כמו
20 כיצור עזר' לקמן ע"א.
21 **תוחב לו בצמור** – ודא תאמר. ודא בני כלי
22 שרת כדילפינן בפרק ד'ם תאמר'
23 (ובדמס ע"ג.) יזיק את זמנא בלתי' ויש לומר:
24 שהקרישום השתא. משמע בשמעתין דיש אסור
25 ושרות הריבס בירושלים. וקשה: דאמרין בפרק
26 קטא דעירובין (ב"ב) דירושלים אפילו לתתיה
27 נעלות כלילה – חיבין עליה משום רשות
28 הריבס. ולא דוקא נעלות, אלא אריות לעיל
29 כדמסיק דהם. ותיזין רבני יתעב דובא לאחד
30 שפירצו בה פריצה. וכי יאזי ונתא מניני פסח
31 בתרא דעירובין (א"א) אפילו אחריתי.
32 **מה** לתמיד שכן תירי – ותמיד: ונלף מבנייהו
33 דתמיד ומילה, או משתי הלחם (גירא) דדוד
34 שבת.

1 **עניש קרת דוחה את השבת, פסח שעניש קרת** – אינו דין שדוחה את השבת. מיה הו'שיבוהו
2 בראש ומוינוהו נשיא עליהם, והיה דורש כל היום כולו גדולות הפסח. התחיל מקמין
3 דברבים, אמר להן: מי גרם לכם שאעלה מכלל ואהיה נשיא עליכם – נעולות שיהיה בכם,
4 שלא שמשיתם שני גדולי הדור שמעיה ואבטליון. אמרו לו: רבי, שכן ולא הביא סמין מערב
5 שבת מהו? אמר להן: הלכה זו שמעתי ושכחתי. אלא, הנח להן לישראל אם אין נביאים
6 הן – בני נביאים הן. למחר, מי שפסחו טלה – תוחבוני מצה, מי שפסחו גזיר – תוחבוני
7 בין קרניו. ראה מעשה ונזכר הלכה, ואמר: כך פקובלני כפי שמעיה ואבטליון. אמר מר:
8 נאמר מועדו בפסח ונאמר מועדו בתמיד, מה מועדו האמור בתמיד דוחה את השבת – אף
9 מועדו האמור בפסח דוחה שבת. ותמיד גופיה מנין דדחי שבת? אילימא משום דכתיב ביה
10 במועדו – פסח נמי הא כתיב ביה מועדו, אלא מועדו לא משמע ליה, הכא נמי: מועדו לא
11 משמע ליה. אלא אמר קרא: "ועולת שבת בשבתו על עולת התמיד" מכלל [ועולת] דתמיד
12 קרבב בשבת. אמר מר: ועוד, קל וחומר: ומה תמיד שאין עניש קרת דוחה את השבת,
13 פסח שעניש קרת – אינו דין שדוחה את השבת. איפא למיפרך: מה לחמיה – שכן תירי

14 וכלילו קל וחומר אמר להו ברישא וכתובה, ודדר אמר להו גזירה שיהו. וכי נאמר דגזיר גזירה שיהו, קל וחומר למיה לי? אלא
15 ליהויה קאמר להו: בישלמא גזירה שיהו לא נמריהו – דאין אדם דין גזירה שיהו מעצמו, אלא קל וחומר דאדם דין מעצמו – ואינו
16 לכו למידון אמרו ליה: קל וחומר פריבא הוא. אמר מר: למחר מי שפסחו מלה – תוחב לו גזיר – תוחב לו בין קרניו.

1 והא קא עבדי עבודה בקדשים כהלל - בירושלמי מפרש בענין אחר: דכל עבודה של עורך
2 הקרבן אין בו מעילה, וליה נמרה, כי הכי דלא חשיב עבודה מדי דלצרכה לפסלה,
3 דכי נמי לא חשיב עבודה לחתומיה במעילה. ומייתי הא דהגן במסכת פרה (פרק שני משנה
4 ג), רבב עליה וזלה נובנה ועבר בה את הנדה, קיפל עליה את המוסרה וזן סליתו עליה -
5 פסלה. אבל שקשה במסורה, עשה לה סנדל

6 בשביל שלא חלוקי, פרט סליתו עליה מפני
7 הוויבוס - כשיירה. הו' הכלל: כל שהוא לצרכה
8 - כשיירה. **מביאה** בשמיא חזקין לעורה -
9 בפרק "המכור את הספינה" (בבא פרא, א"ב) גבי
10 קנה שתי אילנות ספיר, ליתוש דילמא לאו
11 בכורים וקנה, וזתא מעיל חזקין לעורה. ובי"הורעי'
12 (חולין ק"א) נמי, דקאמר: טעמא דכתב רחמנא
13 "זה" הא לא הכי הוה אמיתא: חזקין חזקין בחיה
14 ושוק - הא בני תופה, ודכי ליעבר' לפינתו -
15 "לפני ה' כתב, ואי נמוא - קא מעילי חזקין
16 לעורה. והם דראי אורי שעישה בתן הנפת כדרך
17 עושה בקרבן. אבל באב, שמנכס טלה חזקין
18 בעורה, ואינו עושה שום דבר עושה בקרבנות.
19 שריאה במקרי חזקין לגבה - שרי. בראשית
20 ב'הקדמן רבה" (מנחות א"ב). שהיו אכולים חזקין
21 בעורה ולא לאכלו מנות על השבט.
22 **מחמר** כלאחר די הוא - היה מצי לשטיח:
23 כשהוא מתקן מניחו עליו, וסוואו
24 עמוד עטלו דיכנס. דכי האי ונונא וריש מי'
25 שהחשיך" (שבת קנ"ג). **כלאחר** די נמי אסור
26 מדרבנן - הי מצי למפרך: ולא ממשמש כבעלי
27 חיים, דאסור מדרבנן.

28 **הנח** לזר ישראל - ואם תאמר: הא
29 בנתינתו אסור שבות דרבנן, כיון דאפשר
30 לעשות מערב שבתו ויש לומר: שבות בתמוה קיל
31 משבות בעצמו. **ואי** ציבור נרוחן - תימה!
32 הדבא אל ממשעין מדיש' אלא רוב ישראל
33 ובפרק קמא סדרהוין (ז"ב) דרשינן: "ודצאת את
34 האיש יהודא" איש אשה אתה מוציא לשערך.
35 ואי אתה מוציא כל העיר כולה לשערך, ואיכא
36 דממשעיהם שבוטו ויש לומר: שישני תהם.
37 דמצינו שחלק בעיר ודחוקה, אי נמי שבתא איש
38 ואשה כתיבי תהם. **אלא** אמר ריש ליש
39 וישלחו מן המצחה - תימה לרבינו שמעון בן
40 אברהם: לודיש לישק, ונחזא לרבי יהודה -
41 אלא לרבי שמעון, דאמר לקמן גידלהו בתב
42 דרחמנא טמא מת ובמערע לפי שטרוקים
43 בשילוחו מנתוה, פסח דרדחי טומאה מנא ליה?
44 דחבתי

והא קא עבדי עבודה בקדשים! כהלל. דתניא: אמרו
עליו על הלל מיזיו לא מעל אדם בעולתו. אלא,
מביאה חזקין לעורה ומקדישה, וסומך ידו עליה
ושרוקה. פסח בשבת היכי מצי מקדיש ליה? וחתנן:
אין מקדישין ואין מעריכין ואין מחרימין ואין מנביחין
תמיכה ומעשרות, כל אלו ביום טוב אמרו, קל וחומר
בשבת! הני מילי בחובות שאין קבוע להן וזמן אצל
בחובות שנקבע להן וזמן - מקדישין. דאמר רבי יוחנן:
מקדיש אדם את פסחו בשבת ונתנתו ביום טוב.
ותלא מחמר! מחמר כלאחר יד. מחמר כלאחר יד
נמי, הוה דאיסורא דאורייתא ליפא - איסורא מדרבנן
מיהא איסא! הינו דקא פעי מצינה: דבר שיש לו
חומר מן החומר, ודבר שבות עומד לפניו לערוך
כלאחר יד החומר, במקום מצוה מאי אמר להן: הלכה זו
ששמתי ושבתתי. אלא, תיחזו להן ישראל אם אין
נביאים הן - בני נביאים הן. אמר רב יהודה אמר
רב: כל המתורה, אם חכם הוא - חכמתו מסתלקת
ממנו, אם נביא הוא - נבואתו מסתלקת ממנו. אם
חכם הוא חכמתו מסתלקת ממנו - מהלל. דאמר
מר: התחיל מקננין בדברים. וקאמר להו: הלכה זו
ששמתי ושבתתי. אם נביא הוא בכוחו מסתלקת
ממנו - מדבריהו. דכתיב: תדלו פרוזן בישראל תדלו
ערי שקמתי דבורה שקמתי אם בישראל וגו'. וכתבי:
"עורי עורי דבורה עורי עורי דברי שיר וגו". ריש
לקיש אמר: כל אדם שפועם, אם חכם הוא - חכמתו מסתלקת ממנו, אם נביא הוא -
נבואתו מסתלקת ממנו. אם חכם הוא חכמתו מסתלקת ממנו - ממשא. דכתיב: "ויקראו
משה על פקודי החיל וגו'", וכתבי: "ויאמר אלעזר הכהן אל אנשי הצבא הפאים למלחמה
ואת קתת התורה אשר צוה ה' את משה וגו'" מפלל דמשה איעלם מצינה. אם נביא הוא
נבואתו מסתלקת ממנו - מאלישע, דכתיב: "לולי פני יהושפט מלך יהודה אינו נושא אם
אבטי אלוך ואם אראך וגו'", וכתבי: "ועתה קחו לי מנגנן וזהה נגנן תכננו ותהי עליו ה' ה'
וגו". אמר רבי בני בר פנטיש: כל שפועם, אפילו פוסקין עליו גידלהו מן השמים - מורידין
אוהו. מנגן - מאליאב, שצאמר: "ויחור אף אליאב בְּדוֹד ויאמר לְמֹה [וה] יִרְדֶּת וְעַל מִי נִשְׁמַת
מַעַט הַצֹּאן הַהֵנּוּ פְּמוֹרֵךְ אִנִּי יִדְעִיתִי אֵת וְדָךְ וְאֵת רֹעַ לְבָבְךָ כִּי לְמַעַן רְאוֹת הַמִּלְחָמָה יִרְדֶּת". וכי אול שמואל לממשותיהו, בבלהו
כתיב: "לא כוה בחר ה'", ובאליאב כתיב: "ויאמר ה' אל שמואל אל תביט אל מראהו ואל גבה קומתו כי מאסתוהו" - מפלל דהוה
רחים ליה עד האידנא. אשתתן תמיד ופסח דרדחי שבת, דרדחו טומאה מנא לן? אמר: כי היכי דליהו פסח מתמיד לענין שבת, הכי
לפני ילוף תמיד מפסח לענין טומאה, ופסח גופיה מנא לן? אמר רבי יוחנן. דאמר קרא: "איש איש כי יתה טמא לנפש" - איש נדחה
ציבור שני, ואין ציבור נדחין לפסח שני, אלא עבדי בטומאה. אמר ליה רבי שמעון בן לקיש לרבי יוחנן: אימא איש נדחה לפסח שני
ציבור לית דהו תפנתא לא בפסח ראשון ולא בפסח שניו אלא אמר רבי שמעון בן לקיש, מתבא: "ושלחו מן המצחה לפי שטרום וכל
זב וכל טמא לנפש". יאמר מביא מתים ואל יאמר זבין ומצורעין, ואני אמר: אם טמאי מתים משתלחין - זבין ומצורעין לא כל שקבין
אלא

1 ועוד קאי מלאכה בקדשים - ועוד מלא מ'אם לית תעבוד בכבור" (דברים טו), דכתיב כהלל
2 - דלא מקדיש לקבן עד דמייתי לזו לעורה. לא מעל - שלא היה שותף בו הקדישה
3 לשחטה, שיבאו בה ליד מעילה. תנן לא מקדישין זבין - במסכת ביצה. והוא הקדישו
4 ספקוין אלו בשבתה. הני מילי - דאין מקדישין. חובות הקבועות להן זמן - לבו ביום שפיר
5 דמי, והואיל ושהותין הוים - ביבול להקדישו
6 הוים. פסח - ליכא למימר ביום טוב, דאין פסח
7 קריב ביום טוב. ותימה ליכא למימר שבות
8 מחמר לא קרי אלא בכמהה ונעשרת משיח
9 מנהיגה קרי ליה מחמר, ומודהו עליו, בפרק "מי
10 שהחשיך", בלאחר יד - שאין דרך טלה לשאת
11 מחמר, שיש לו חיתין מן תורה - כגון זה,
12 שאינו מחמר גמור אלא כלאחר יד, ואין כאן
13 אלא שבות, ואפילו שבות דריה לא חמיר
14 כשאר שבות, דכל בלאחר יד מצי בשבתא.
15 במקום פסח - כי האי גוונא דמעכב מפסח, עד
16 שקבתי דבריה - ויהיא, שיהיה משפלת
17 המנהיגים שלפניה, ומתפארת לעצמה. עורי
18 עורי דבריה - ששתתקה תחמת סילוק
19 בנאותה. קחו לי מנגן - להנעמד בעוט בשבע
20 על ידיו. ותהי עליו די - מכלל דאסתלק, לא
21 בדר - משמע מעולם. אבל "מאסתרהו" משמע
22 השתא מאסתיהו, מפני שהוא רגון מאסו. מכלל
23 עורי דבריה - ששתתקה תחמת סילוק
24 דמשהוהו קיים להננות - מידו לא מצניו די
25 חזפי אלה או בלבד, ומפני שגילו לפניו שהוא
26 רגון - מאסו. דרדחו טומאה מנא לן - דהואיל
27 רומעדרי לא משמע (להו) מנא לן דרדחו ואין
28 קימא לן דרדחו טומאה ביכרע עליוך (ע"ב).
29 פסח אפיר קרבן ציבור, ותיאזי כנפטיא, באיך
30 פדיקין (ע"ב). זבין ומצורעין - חמורין מטמאי
31 מורים שרדחי טומאה יצאה לענין מנא, אלא
32 על כדיון כי מצורעין זב ומצורע - להיכא
33 דאין טמא מת משתלח איצטרך.

אלמא

פסחים. פרק ששי – אלו דברים דף סז עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ) קי"א רש"י

1 אלא יש לך שעה שבוין ומצורעין משתלחין – מן העודה, וטמאי מתים נכנסים
2 לתורה. במיפאה – כעבוד ציבור טמאין מנת עשיין ספס במיפאה, וכן ומצורעין
3 שבוין נדחין. מצורע חזיר מוב – לקמן פירש חזיריה. ואיתו זה כו' – בתניה.
4 לא יבא וטמאי – דכרי דייקנין. איש נדחה ואין ציבור נדחין – בטמא נפש הוא
5 דייקנין. קטן ב' היה טמא' אל כתיב
6 אלא לנפש', ובריה דייקנין איש ולא ציבור.
7 אלמא מהתם לויף. דאי מישלח' בדריש
8 לקי' – דז מני לשתייה. אלמא מקרא
9 קטא – וברדייקנין. איש נדחה, ואין ציבור
10 נדחה. ודקסיף קאי אימא ציבור כלי נדח –
11 אם כן, דרוקא דמעטניין ציבור מהאי דינא
12 לחומרא ממעטנין, למאי הילכתא כתב
13 לנפש' למימרא מן ומצורעין לחכות בטמא?
14 סתם, נדעשת דבכל טומאת חזיר נדחה לשע',
15 וציבור ליה לוח טומאת. ועלך ר' ג' לנפש'
16 למעטי' זבין ומצורעין טאה. ולאחוריה
17 עלייהו. ואי לובי ציבור לא מחמיר עלייהו.
18 ולמימר דבטומאת מן הוא דאין ציבור נדחין –
19 אלא עושין פסחון בטומאה, אבל בטומאת
20 דיבה וצרת אפילו ציבור מני נדחין, לגבי נדח
21 מחמיר עלייהו. וכן הימנא לגבי ידן מחמיר
22 עלייהו, וקאמר טמא נפש הוא דאית ליה
23 שתלחין למי, אבל בו ומצורע – אפילו
24 נטור מני, לית לה תקפת משתלחין –
25 החתיא: יבול לאו יהו חייבין לפסח שני אלא
26 טמא נפש כו'. הלימיר לופי איש א' – כי'
27 יהיה טמא', משמע כל טומאה, אבל כתיב
28 לפסח שני. אי נמי: איש א' יגע בנת',
29 שמע מנה למודיעיה באנפיה נפשיה הוא.
30 לנפש' למה לי? אלא על כרחן מיטשא
31 דציבור לאקילי טאה. ולמימרא דאין ציבור נדחין
32 אלא עושין בטומאה. ומשום הכי כתיב
33 לנפש' למימר דבטומאת מן הוא דאקיל
34 עלייהו, וכן זיבה וצרת לא. לפנים
35 פמידיצי – מחדיצה שאנסר ליכנס בה, והיינו
36 לפנים מחמת כל עיר שריאל כדאמר ר' עמרם
37 מצורע עובד חזין למתנה ישראל. פסוק –
38 ממלקות דלא יטמאו את מתיהו. נתקן
39 לקשה – ואף על גב דלאו בתר לאו בתו.
40 על כרחן לנדוק לאו טאה. דקימנא לך לאו
41 שנתוק לעשה אף לוקי עלי. דאיינן מצורעית
42 עשה ולא תעשה – הא כתב ביה עשה
43 אחרניא: ישלחן מן המתה', אבל גבין וטמאי
44 מתים לא נתקן לעשה. ואף על גב דעשה
45 ותייר תכתיב – כל חד חד למילתיה מדרש
46 בספרי. ועוד, ודבאי בתבי' – כל ימי אשר
47 נדגנ ג' ימי, משמע כל ימינו בחדר שני קאי,
48 דאם עבר ונגנס – יחזור ויצא, ואין בו עונש
49 אחר. כדדרישנין 'כל ימיר' דאנסת את העדה
50 במסכת מבי' ואל יטמא את בנינו בעמוד החזיר
51 קאי, ומתקנינא ליה ללאו. זב – מחיזית דר
52 הבית. דאסור לכנס במתה ליה, כדלקמן. שמל
53 המתאין קאי משתלחין אלא מן העודה לברה.
54 חזי ומב' ובלע קרי משתלחין אף חזר הבית.
55 ומצורע משתלח אף ממנה ישראל, והיינו כל העיר. מתנה ליה – ומשה ליה היה. תאי היא – דאיכא תנא דלא מייחל ליה קריא לעשה
56 אית ליהן לו מתנה שלישית. שלא יתיי פסאין אחרים יושבין קמו – חזן זבין וטמאי מתים. ויבול יתן זבין וטמאי מתים משתלחין למתנה
57 אחת תלימי לופי ולא יטמא את מתיהו חזן חזן ומתה לוח ומתה חזן – מרלא כתיב מתנה. משמע מתנה לכל אחר ואחר. והתם תרתי מתיהו בתבי' – ישלחן מן המתה', ומחזן
58 למתנה תשלחין. והאי מחזין למתנה דמצורע – ליתן לו מתנה שלישית. איני צריך – האי 'מחזין למתנה' ליתן לו מתנה שלישית לחוציא. וברבנא מהתם נפקי, דעל כרחן כולן
59 תתריים לו חזן ומתוארין. וחי ברבנא שזען מתות – ככתוב שילוח בקל. ואני דינא כל שכן חזרוני עיני שילוח. והמתביהו ברבנא, ושמע טעה שילוח זה או לא שילוח
60 של זה. או כל שכן – לקמיה קריב ימא וחזיריה דוב מטמא מן. ליתב ספא שרין – לישלוח דואו אחריו לנוגע בביתו כל טמאי מנוג. ובין כתב רבימאי למטא מנוג – אל
61 איצטרך למכתב זב. ודחמיר מטמא שרין, שדרי טומאה ויצאה עליו מנופה: זב אינו טמא מחמת אנטס – אם ראה מחמת מאכל ומתעה, או חילא, או קפירה, כדאמר במסכת נדה
62 בפרק נבנת בתים' (הלאה: 'בבשר' – ולא מחמת אנטס. ומשענין: כי האי גונאז בו טמאי נמי טמא. כגון טומאת טמאי שרין שאינו אלא טומאת שר.

אָפֵא יֵשׁ לְךָ שְׁעָה שְׁבוֹיִן וּמִצְרָעִין מִשְׁתַּלְּחִין וְאִין
מִמָּאי מְתִים מִשְׁתַּלְּחִין. וְאִיְהוּ זֶה - פֶּסַח הַבָּא
בְּטוֹמְאָה. אָמַר אַבְי: אִי הָכִי, לִמְאֵא נִמְי יֵאמַר זָב
וּמִמָּאי מְתִים וְאֵל יֵאמַר מִצְרָעִי, וְאֵין אֹמְרִ: זָב
מִשְׁתַּלְּחִין - מִצְרָעִי לֹא כֵל שֶׁפֶן. אֵפֵא: יֵשׁ לְךָ שְׁעָה
שְׁבוֹיִרְעִין מִשְׁתַּלְּחִין וְאִין זָבִין וּמִמָּאי מְתִים מִשְׁתַּלְּחִין,
וְאִיְהוּ זֶה - פֶּסַח הַבָּא בְּטוֹמְאָה. וְכִי תִימָא הָכִי נִמְי
וְהַתַּנּוּ: פֶּסַח הַבָּא בְּטוֹמְאָה - לֹא יֵאָדְלוּ מִמֶּנּוּ זָבִים
וְנִבּוֹת נְדוּת וְיִזְדוּת, וְאֵם אָכְלוּ פְטוּרִין. אֵפֵא אָמַר
אַבְי: לְעוֹלָם מִקְרָא קָמָא. אֵם כֵּן נִיכְתוּב רַחֲמָנָא
"אִישׁ אִישׁ כִּי יִהְיֶה טְמָא", "לִפְנֵשׁ" לְמָה לִּי? וְכִי
הוּא דִרְבִּדְהָא לְפָסַח שְׁנִי, אָבְל שְׁאָר טוֹמְאֹת מֵת
וְהַתַּנּוּ: יָבּוֹל לֹא יְהוּ עוֹשִׂין פֶּסַח שְׁנִי אֵלָּא מִמָּאי
מְתִים וְשֶׁהָיָה כִּדְרָךְ רַחֲמָנָא, וְכִי וּמִצְרָעִין וְיִבְעֵל
נְדוּת מִיָּנִין? תְּלִמְדֵה לֹמְרֵ: "אִישׁ אִישׁ", "לִפְנֵשׁ"
רַחֲמָנָא לְמָה לִּי? אֵפֵא הָכִי קָאָמַר: אִישׁ
דִרְבִּדְהָ לְפָסַח שְׁנִי, וְאִין צִיבוֹר נְדִיחָה לְפָסַח שְׁנִי,
אֵינֵא עֲבָדִי בְּטוֹמְאָה. וְכִי עֲבָדִי צִיבוֹר בְּטוֹמְאָה -
בְּטַמְא מֵת, אָבְל שְׁאָר טוֹמְאֹת - לֹא עֲבָדִי. אָמַר
רַב הִסְדָּא: מְצוּרֵעַ שְׁנֵינְסֵים לְפָנִים מְמַחְזְרֵי. אָמַר
רַב הִסְדָּא: שְׁנָאִמְרִ: "כִּדְרָךְ יִשְׁבּ מַחֲזִין לְמַתְנֵה מִשְׁבוֹ".
הַכְּתוּב נִתְקַן לַעֲשֵׂה. אִינְיִיכִיָּה: מִצְרָעִי שְׁנֵינְסֵים
לְפָנִים מְמַחְזְרֵי - פְּאִרְבַּעִים. וְכִי וְנִבּוֹת שְׁנֵינְסֵים לְפָנִים
מְמַחְזְרֵין - פְּאִרְבַּעִים. וּמִמָּאי מֵת מוֹרֵת לִיכֵנָם לְמַתְנֵה
לְהוּ. וְלֹא כִמְאֵא מֵת בְּלִבָּד אִמְרוּ, אֵלָּא אִפְּלִיוּ מֵת
עִצְמוֹ. שְׁנָאִמְרֵ: "וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת עֲצָמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ", "עִמּוֹ" - בְּמַחְזְרֵי! תַּנָּאי הִיא. דְּתַנָּאי:
"כִּדְרָךְ יִשְׁבּ" - לְבָדוּ יִשְׁבּ, שְׁלָא יְהוּ מִטְּמָאִין אַחְרִים וְיִשְׁבוּ עִמּוֹ. וְכִלּוּ יְהוּ זָבִין וּמִמָּאי מְתִים
מִשְׁתַּלְּחִין לְמַתְנֵה אַחֵר - תְּלִמְדֵה רַחֲמָנָא. וְלֹא יִטְמָאוּ אֶת מַחְזְרֵיהֶם" - לִיתִין מַתְנֵה לְהוּ
הַמַּתְנֵה כֵּל צְרוּעַ וְכֵל זָב וְכֵל טְמָא לְפָנֵשׁ", יֵאמַר טְמָאִי מֵת וְאֵל יֵאמַר טְמָאִי זָב, וְאֵין
אֹמְרִ: טְמָאִי מְתִים מִשְׁתַּלְּחִין - וְכִי לֹא כֵל שֶׁפֶן? לְמָה וְאָמַר זָב - לִיתִין לוֹ מַתְנֵה שְׁנִיָּה.
וְיֵאמַר זָב וְאֵל יֵאמַר מִצְרָעִי, וְאֵין אֹמְרִ: זָבִין מִשְׁתַּלְּחִין - מִצְרָעִין לֹא כֵל שֶׁפֶן? לְמָה
וְאָמַר מִצְרָעִי - לִיתִין לוֹ מַתְנֵה שְׁלִישִׁית. כִּשְׁהוּא אֹמְרֵ "כִּדְרָךְ יִשְׁבּ" - הַכְּתוּב נִתְקַן לַעֲשֵׂה.
מָאי חוֹמְרִיהָ דָּבָּ מִטְּמָא מֵת - שֶׁפֶן טוֹמְאָה וְיִצְאָה עֲלִיו מְנוּפָה. אַדְרְבָּה, טְמָא מֵת חָמוֹר,
שֶׁפֶן מְעוֹן הוֹזָא שְׁלִישִׁי וְיִשְׁבְּעִי! אָמַר קְרָא: "טְמָא" "כֵּל טְמָא" - לְרַבּוֹת טְמָא שְׁרִין, וְכִי
חָמוֹר מִטְּמָא שְׁרִין. וְכִי חוֹמְרִיהָ? כִּדְרָבְרֵי. אַדְרְבָּה, שְׁרִין חָמוֹר שֶׁפֶן מִטְּמָא פְּאִנְסֵים אָמְרֵ: וְכִי

1 אלא יש לך שעה שבוין ומצורעין משתלחין – מן העודה, וטמאי מתים נכנסים
2 לתורה. במיפאה – כעבוד ציבור טמאין מנת עשיין ספס במיפאה, וכן ומצורעין
3 שבוין נדחין. מצורע חזיר מוב – לקמן פירש חזיריה. ואיתו זה כו' – בתניה.
4 לא יבא וטמאי – דכרי דייקנין. איש נדחה ואין ציבור נדחין – בטמא נפש הוא
5 דייקנין. קטן ב' היה טמא' אל כתיב
6 אלא לנפש', ובריה דייקנין איש ולא ציבור.
7 אלמא מהתם לויף. דאי מישלח' בדריש
8 לקי' – דז מני לשתייה. אלמא מקרא
9 קטא – וברדייקנין. איש נדחה, ואין ציבור
10 נדחה. ודקסיף קאי אימא ציבור כלי נדח –
11 אם כן, דרוקא דמעטניין ציבור מהאי דינא
12 לחומרא ממעטנין, למאי הילכתא כתב
13 לנפש' למימרא מן ומצורעין לחכות בטמא?
14 סתם, נדעשת דבכל טומאת חזיר נדחה לשע',
15 וציבור ליה לוח טומאת. ועלך ר' ג' לנפש'
16 למעטי' זבין ומצורעין טאה. ולאחוריה
17 עלייהו. ואי לובי ציבור לא מחמיר עלייהו.
18 ולמימר דבטומאת מן הוא דאין ציבור נדחין –
19 אלא עושין פסחון בטומאה, אבל בטומאת
20 דיבה וצרת אפילו ציבור מני נדחין, לגבי נדח
21 מחמיר עלייהו. וכן הימנא לגבי ידן מחמיר
22 עלייהו, וקאמר טמא נפש הוא דאית ליה
23 שתלחין למי, אבל בו ומצורע – אפילו
24 נטור מני, לית לה תקפת משתלחין –
25 החתיא: יבול לאו יהו חייבין לפסח שני אלא
26 טמא נפש כו'. הלימיר לופי איש א' – כי'
27 יהיה טמא', משמע כל טומאה, אבל כתיב
28 לפסח שני. אי נמי: איש א' יגע בנת',
29 שמע מנה למודיעיה באנפיה נפשיה הוא.
30 לנפש' למה לי? אלא על כרחן מיטשא
31 דציבור לאקילי טאה. ולמימרא דאין ציבור נדחין
32 אלא עושין בטומאה. ומשום הכי כתיב
33 לנפש' למימר דבטומאת מן הוא דאקיל
34 עלייהו, וכן זיבה וצרת לא. לפנים
35 פמידיצי – מחדיצה שאנסר ליכנס בה, והיינו
36 לפנים מחמת כל עיר שריאל כדאמר ר' עמרם
37 מצורע עובד חזין למתנה ישראל. פסוק –
38 ממלקות דלא יטמאו את מתיהו. נתקן
39 לקשה – ואף על גב דלאו בתר לאו בתו.
40 על כרחן לנדוק לאו טאה. דקימנא לך לאו
41 שנתוק לעשה אף לוקי עלי. דאיינן מצורעית
42 עשה ולא תעשה – הא כתב ביה עשה
43 אחרניא: ישלחן מן המתה', אבל גבין וטמאי
44 מתים לא נתקן לעשה. ואף על גב דעשה
45 ותייר תכתיב – כל חד חד למילתיה מדרש
46 בספרי. ועוד, ודבאי בתבי' – כל ימי אשר
47 נדגנ ג' ימי, משמע כל ימינו בחדר שני קאי,
48 דאם עבר ונגנס – יחזור ויצא, ואין בו עונש
49 אחר. כדדרישנין 'כל ימיר' דאנסת את העדה
50 במסכת מבי' ואל יטמא את בנינו בעמוד החזיר
51 קאי, ומתקנינא ליה ללאו. זב – מחיזית דר
52 הבית. דאסור לכנס במתה ליה, כדלקמן. שמל
53 המתאין קאי משתלחין אלא מן העודה לברה.
54 חזי ומב' ובלע קרי משתלחין אף חזר הבית.
55 ומצורע משתלח אף ממנה ישראל, והיינו כל העיר. מתנה ליה – ומשה ליה היה. תאי היא – דאיכא תנא דלא מייחל ליה קריא לעשה
56 אית ליהן לו מתנה שלישית. שלא יתיי פסאין אחרים יושבין קמו – חזן זבין וטמאי מתים. ויבול יתן זבין וטמאי מתים משתלחין למתנה
57 אחת תלימי לופי ולא יטמא את מתיהו חזן חזן ומתה לוח ומתה חזן – מרלא כתיב מתנה. משמע מתנה לכל אחר ואחר. והתם תרתי מתיהו בתבי' – ישלחן מן המתה', ומחזן
58 למתנה תשלחין. והאי מחזין למתנה דמצורע – ליתן לו מתנה שלישית. איני צריך – האי 'מחזין למתנה' ליתן לו מתנה שלישית לחוציא. וברבנא מהתם נפקי, דעל כרחן כולן
59 תתריים לו חזן ומתוארין. וחי ברבנא שזען מתות – ככתוב שילוח בקל. ואני דינא כל שכן חזרוני עיני שילוח. והמתביהו ברבנא, ושמע טעה שילוח זה או לא שילוח
60 של זה. או כל שכן – לקמיה קריב ימא וחזיריה דוב מטמא מן. ליתב ספא שרין – לישלוח דואו אחריו לנוגע בביתו כל טמאי מנוג. ובין כתב רבימאי למטא מנוג – אל
61 איצטרך למכתב זב. ודחמיר מטמא שרין, שדרי טומאה ויצאה עליו מנופה: זב אינו טמא מחמת אנטס – אם ראה מחמת מאכל ומתעה, או חילא, או קפירה, כדאמר במסכת נדה
62 בפרק נבנת בתים' (הלאה: 'בבשר' – ולא מחמת אנטס. ומשענין: כי האי גונאז בו טמאי נמי טמא. כגון טומאת טמאי שרין שאינו אלא טומאת שר.

1 שיצא מתוך בחינה בספק, ובלעז לומר, מיהו – לשון דבר הוא, כדמפרש טעמא
 2 דראמרו, וכן בו טעמא מת, יצא בעל קרי – מפרש ואולי הוא, אל יצא מפלל טמא
 3 מת בו – והבי משמע יצא בעל קרי מבלל ות, דרך לפי חומר טעמאן חומר שלוח,
 4 יצא בעל קרי, שאף על פי שטמא מת חומר טמא, שהוא טעמא טבועה וחז טעמא ערב
 5 – אפילו הכי, לענין טחנות בעל קרי חמור, דעל
 6 ברוחן פי כתיב וכל וב – לרבויו בעל קרי
 7 אתא לכלל, וב "וכל טמא" – לרבויו טמא שרץ
 8 לכלל טמא מת אתא, דכל אחד ואחד למאן דרמי
 9 ליה ממתין ליה, ובעל קרי דומה לוב
 10 שהטמא ויצאה עליו מנופה, ויצא אל מחוץ
 11 למחנה – בבעל קרי כתיב כי ידע ידו כי איש
 12 וגר הכי נרטיק, ויצא אל מחוץ למחנה זו מחנה
 13 שכינה ויצא יבא אל תוך המחנה זו מחנה ליה
 14 כמאן שבע קרי ששלח חוץ לשתי מחנות –
 15 דקאמר קרא שאם טמא בעודה יצא משתוקן
 16 אפי ליה אכתי לא אעילתיה אפקיתה – ערוך
 17 אל והכנות למחנה ליה, וכבר דבאנחו טעמא
 18 דמדקאמרת אל יבא לחובה – מכלל דעמד
 19 חוצה ליה, וקאמר: אל יבס, ואל הבתי אל
 20 אשתני ביה שיצא ממנה שכינה ועמד
 21 במחנה ליה לשלוח ממנה, וקא אודר ליה
 22 יבס אכילו כבר יצא, אכתי לא אעילתיה
 23 כלומר, ערוך אל דבר על בניסוח מה תוא
 24 עליה אפקיתה חרובי עליו אכילו יצא, לישנא
 25 אחרתא נרטיק: אכתי לא אפקיתה אעילתיה
 26 ערוך אל והוציבו יצאת ממנה ליה, וכבר
 27 חזרתה שלא יבס, והיינו אעילתיה – כ
 28 אתה מדבר בבניסוח, אלא איפא הכי ויצא אל
 29 מחוץ למחנה זו כמחנה ליה – וכטבתא לצאת
 30 ממנה אל יבס במחנה טמא, ואי לא חו כתיב
 31 שתי מחנות, הוה חקמינא ליה בינמיך במחנה
 32 שכינה, ומירכו לצאת ממנה, אבל עומד
 33 במחנה ליה – כן משתלה, והשתא דבסב
 34 שתי מחנות, על ארוחן כתיב חקמא – כן
 35 טמא "ושלחו" מן המחנה ולא יבא אל תוך
 36 ולשוטק, מניקן בסבין – שיצא הרעי, שאם
 37 ניזבו מחוץ, מירכו קודם תושק, ולשון
 38 מיד – שמוציא פרש רכה ונמחת בתוכה
 39 דשפירי ברעל, כמו ומחנה ושוקי (משער עז
 40 פרק מנחות משנה כ), וכמו ומחנה לשלוח (לעיל
 41 להא), לישנא אחרתא: מיהו לשון נקבה
 42 וחיבל, כמו "דמחא את זכר עולק" וירכיש
 43 כה, שירקא רמחא – ליהח האדוקה במיעט

1 בועל נדה כטמא מת, למאי? אילמא למומאתם –
 2 האי מומאת שבעה פתיב ביה, והאי מומאת שבעה
 3 פתיב ביה, אלא לאו – למחנותם, ומדסיפא למחנותם
 4 הוי רישא נמי למחנותם! מיהו אוריאי? הא כדאיתא
 5 ונהא כדאיתא, מיתבי: מוציא חמור מזב, וזב חמור
 6 מומא מת, וצא בעל קרי שמוא מת חמור ממונ.
 7 מאי וצא? לאו יצא מפלל וב וצא לכלל טמא מת,
 8 דהא טמא מת חמור ממונ ומותר במחנה ליה? לא,
 9 וצא ממחנה טמא מת ונכנס למחנה וב, ואף על גב
 10 דטמא מת חמור ממונ, דמותר במחנה ליה – למאי
 11 דרמי ליה מדינן ליה, הני תנא קמיה דרב ירמיה
 12 וצא אוריאי: "ויצא אל מחוץ למחנה" – זו מחנה
 13 שכינה לא יבא אל תוך המחנה" – זו מחנה ליה,
 14 כמאן לבעל קרי שיצא חוץ לשתי מחנות. אמר ליה:
 15 אפתי לא עילתיה אפקיתה? לישנא אחרתא: אפתי
 16 לא אפקיתה עילתיה? אלא אימא: "מחוץ למחנה"
 17 זו מחנה ליה, לא יבא אל תוך המחנה" – זו
 18 מחנה שכינה, מתקור לה רביאי: אימא אידו ואידו
 19 למחנה שכינה, ולעבור עליו בעשה ולא תעשה! אם
 20 כן לימא רבא, ויצא אל מחוץ למחנה ולא יבא אל
 21 תוך, "המותר למה ליה? שמע משה: ליתן לו מחנה
 22 אחת, "ומיהו קרבו וכי", מאי מיהו קרבו? רב
 23 הווא אמר: שמעקבן בספיין, רב חיאי בר רב אמר:
 24 שירקא דמעיני דנקא אנב דחקא דסכינא, אמר
 25 רבי איעור: מאי מעמא דהיא? בר רב – דכתבי:
 26 "והרבות ממים גרים איכלו", מאי משמע – דקמתנאם
 27 רב יוסף: ונקסיהן דרשינא צדיקא יחסנו, "ורעו
 28 כבשים כדברים", אמר מנשא בר רמיה אמר רב:
 29 כמדובר במ, מאי מדובר במ? אמר אביי: "והרבות
 30 ממים גרים איכלו", אמר ליה רבא: בשלמא אי כתיב
 31 "הרבות" – כדקאמרת, השתא דכתיב "הרבות" –
 32 מילתא אחרתו קאמר, אלא אמר רבא: כדריב הננאל

33 אמר רב, דאמר רב הננאל אמר רב: עתידין צדיקים שיחיו את המתים, פתיב הכא: "ורעו כבשים כדברים", וכתבי התם:
 34 "ורעו בשן ונלעד כיו עולם" "בשן" – זה אלישע הבא מן הששן שנאמר: "ועני ושפט בבשן", וכתבי: "מה אלישע בן
 35 שפט אשר יצק מים על ידי אליהו", "לעלד" זה אליהו, שנאמר: "ויאמר אליהו התשבי מתושבי גלעד וגו'", אמר רבי שמואל
 36 רב תנאי אמר רבי יוחנן: עתידים צדיקים שיחיו מתים, שנאמר: "עוד ישובו זקנים וקנות פרחות וירושלים ואיש משנתו
 37 כדור מים" וכתבי "ושפת משענתו על פני הענן", עולא רמי, פתיב: "בלע הפות לנצח", וכתבי: "פי הענן בן מאה שנה
 38 ימות" לא קשיא; כאן – בשיאל, כאן – בגוים, וגוים מאי בעו התם? דכתבי: "ועמורו ירום ורעו צאנכם ובני נכר אפריכם
 39 וברמיכם", כאן – חקאי רמי; פתיב: "והפרה תלכנה ובושה החמה", וכתבי: "ותיה אוי תלכנה כאור החמה ואור החמה יהיה
 40 שבעתים כאור שבעת הימים" לא קשיא; כאן – לעולם הבא, כאן – לימות המשיח, ולשמואל דאמר: אין בין העולם הזה
 41 לימות המשיח אלא שעבוד מלכות בלבד, מאי איפא למימר? אידו ואידו לעולם הבא, ולא קשיא: כאן במחנה שכינה, כאן
 42 במחנה צדיקים, רבא רמי, פתיב: "אני אמית ואמית", וכתבי: "מתצתי ואני ארפא", השתא אחווי מחי – מרפא לא כל שבין? אלא
 43 אמר הקדוש ברוך הוא: מה שאני ממות אני מתיה, כמו שמצתי ואני ארפא, תנו רבנן: "אני אמית ואמית" יכול מיתה באחד
 44 ותיים באחד בדרך השעולם נהוג – תלמוד לומר: "מתצתי ואני ארפא" מה מפה ורפואה באחד – מה מיתה ותיים באחד, כמאן
 45 תשובה לאומרים אין תרתי המתים מן התורה, דבר אחר: בתחלה מה שאני ממות אני מתיה, ואחר מה שמצתי ואני ארפא,
 46 והקשר

כשרון

1 **מפרך** פריבא - הילכך, הווא דערצובן ליכא לאוקאמא ביבשה - דאן קהא עסיפא: זאם
2 בכלי וכן באן אסור ובישה, כיון דמפריבא - אפילו בכלי בני שריא, ודכי מוכח
3 בפרק בתרא דערצובן (ק.א.) **ומה** שחיטה שווא משום מלאכה ודוח את השבת אלו כו'
4 - ותימה לרבינו בענין מהלך דאן דהוה וואו דאן ר' אלעזר שפירש - משום דאפשר לעשותן

5 מערב שבת. ור' אליעזר גופיה אית ליה הו
6 החוליק, ומשום דהוה בפרק רבי אליעזר והמילה
7 בשבת (ק.בא.) מעצור תרי קראי, דאן למילה ודו
8 למכשירי משום דאפשר לעשותן קריבא
9 דאמר ר' הוה: ומכל מלאכה דודוח את השבת,
10 דברי ר' אליעזר. מנא ליה לרבי אליעזר - הא -
11 דאמר קרא: 'ויבוס השמיני' ביום - ואפילו
12 בשבת. ודוד קאמר: על כרדך לא פליגי רבנן
13 עליה אלא מכשירי. אבל מילה - דברי הכל
14 דהא מנא לך, והשתא מנא בענין מנא לך: חיפוק
15 מהווא קרא דביים דרדש מניה ר' אליעזר
16 מכשירי אלא על כרדך מנא בענין קריבא
17 למילה ולמכשירי, דברימיש, ונראה לרבינו
18 יצחק: דהוה לר' אליעזר לא עירך האי על חומרו,
19 והא אפילו על פסח דשבת לעשותן מותר -
20 דהו שבת, אלא על כג דאפשר לעשותן מערב שבת.
21 כדקאמר (למקס ט.א.) בגמרא וליבערבה
22 שנתה ליה לרבי אליעזר דאמר מכשירי מניה
23 דהו. ור' אבא קאמרין הכא על חומר - דבריהם
24 דרבנן קאמר. וכדמי: על כג דאפשר לעשותן
25 מערב שבת, כיון דליכא אלא שבת בעלמא -
26 ויתר יו להחרים משחיטה עצמה, דהיא מלאכה
27 נגמרה דא, על כג דאי אפשר לעשותה מערב.
28 ותימה לרבינו יצחק מכשירי פסח מנא ליה לרבי
29 אליעזר דהו שבת? דהא נבי מילה מעצור תרי
30 קריבא וכו' תימא דבשן מנא ליה ולכלב ומשופ
31 ועמר ושתי הלחם, דמוכח הוה דרדשו בעיריהם
32 שבת - הא איכא למפרך: דמה לתרן - שכן
33 בשעת דהדיחו דמי יומל לקיים מצותן, אבל פסח
34 אינו נאכל אלא בלילה. ועוד: אי החתם לוף -
35 מאנא איצטריך בגומעו בני פסח, דקאמר ר'
36 אליעזר עקת מה שכתוב בהשבת ב'מבדער אפילו
37 בשבת. ור' אבהו למענן (ט.א.) מה ראתי אפילו
38 למצה. משמע דמכשירי אונכל פסח שאפשר
39 לעשות מערב יום טוב אסורי ליה אליעזר,
40 ותירע לו תימא דבשן דרבינו: 'תולין' (שבת
41 ק.בא.) אמרין דרבי אליעזר עדיפא מדר' יהודה
42 שרי אפילו מכשירי דאפשר מערב יום טוב
43 ותירע לו תימא דבשן: דלא שרי אלא דוקא
44 במשקת דלא דמיא מלאכה כולי האי.
45 **הכל** יודיע בענין דהוה ר' אלעזר - ותימה
46 לרבינו יצחק בן אשה: אב כן מאי קאמר רבי
47 אליעזר מה ראה שוה למצה? ותימא: עצרת
48 ותיכח שהיא מצותה ושל למה: דאי דבעי רבי
49 אליעזר בעצרת לכס לאו דוקא מקרא. אלא
50 סמכרא.

1 כשירין כל הלילה - כדכתיב (ויקרא ו') 'על מוקדה על הזמבח כל הלילה', וכול
2 להקטרין כל הלילה, ואף על פי כן אמר ממתין להם עד שחשקו, אלא מחללין שבת
3 עליון, כדכתיב (במדבר כח) 'ועלת שבתו כדשבתו על עולת התמיד', אלמא ודכי למדור
4 מצוה בשעתה. וחרובין יבילת במקדש - דאן גזרו על השבת במקדש, **ואת ותיב** -
5 שחזקה בירו ולא בספק, דאין בה אלא משום
6 שבת - ואפילו ותיב אסור בליל הלילה, והואל ומצי
7 למעבד מאתמול, והוא דערצובין - ביבשה,
8 דאפילו שבות ליכא. וכדרי אליעזר לא מצו
9 לאוקאמא להדיא דערצובין, ונימא רבי אליעזר
10 דאי, דאמר במתניתין דרוין, משום דקתני תהם:
11 ואם בבלי דהוי מלאכה נגמרה - כן באן וכאן
12 אסור, ואי רבי אליעזר הוא, הא אמר מכשירי
13 מצוה דרוין את השבת אפילו במלאכה נגמרה,
14 מבסכת שבת (ק.ל.א.), דתנן: ר' אליעזר אומר,
15 אם לא הביא כלי מערב שבת - מכאו בשבת,
16 מלאכה נגמרה, ביר, דהתירין - בבלי, דהוי
17 אסור נגמרה, ובעירובין בפרק בתרא איתא
18 נמי כולה דך גוסיא, ומקשין תהם. והא גבי
19 שבות תני לה, דקתני ותיב אסור שבות לא
20 איתא - כן - אלמא לאו בכלי לא ספדך
21 פריבא - ולא קרי לה חתיכה, מאי מקפא לא
22 אסר את ביר את בבלי - ונתקמא למתניתין
23 דערצובין נמי בלחא. הא קתני תהם - בעירובין
24 דאסור, ולמה לך למיחדו משמטתה אב
25 בפסחיהם: רבי יודישע - דמקפס שחזתו זמן טוב
26 ראה לפסת, אויל לטעמיה דאמר שמתו זמן
27 טוב מצוה היא, ואפילו ותיב לא דחיי שבת
28 דרואי לעשות מבעד יום. דבענין נמי לכס -
29 שיחטמו בו במאכל ומשחה, להראות שנות
30 ומקבל את כל לישראל שנתה הורה בו. כל
31 האוכל ושוחה בו - בפרק בתרא דיומא
32 ומקטינין ותיב דרשא אליבא דמאן דאמר אין
33 אדם מודד על תוספת ענין להתחיל
34 ולהתענות מבעד יום. ואפילו למאן דאתא ליה
35 מוסיפין מחול על קודש - משאב אחריתא נפקא
36 ליה, מ'ברכיש ובקציר תשבת' וכו', הילכך, כ'
37 איתא אתו 'תשעשע' - לכתיב איתא, ודכי קאמר
38 מה שאדם עשים בתשעה, דהיינו אביהל
39 ושחיה, אני קורא ענין. תיחא - שלישו לבטן,
40 ומבודד הוא. עכ"ל - דהה מצוה לאצטרי ביהו
41 להכין לו סעודה. אי לא האי יומא - שלמדתו
42 תורה ותורמתו - דרי אנשים רבה בשוק
43 ששעני יוסף, ומה בניו לבנים. ותלי - בשען,
44 **חדי נפשיא** - שמדו נפש. לך קריא לך תנאי
45 בשבילך ולצורך ענין קריתא. איני - ובי
46 אין גזאת בתלמוד תורה אלא ללמודה לרבסין

7 **והקטר חליו וכו'.** תניא, אמר רבי שמעון: בא
8 וראה כמה הביכה מצוה בשעתה, שהרי הקטר חלבים
9 ואגרים ופריים קשרים על החליו, ואין הקטר מתנינים
10 לזהם עד פרישתו. **הרובבתו ורובבתו וכו'.** ורבינו:
11 **וחליון יבילת במקדש, אבל לא פמדינה. ואם בפלי -**
12 **פאן וכאן אסור! רבי אלעזר ורבי יוסי בר הנינא. חד**
13 **אמר: אידי ואידי ביה, הא - בלחא, הא - ביבשה.**
14 **ותד אמר: אידי ואידי בלחא, ולא קשאי: הא - ביה,**
15 **הא - בפלי, ולמאן דאמר הא ביה הא בפלי, מאי**
16 **מעמא לא אמר אידי ואידי ביה ולא קשאי הא בלחא הא**
17 **ביבשה, מאי מעמא לא אמר אידי ואידי בלחא ולא**
18 **קשאי הא ביה הא בפלי? אמר לך: פלי - הא**
19 **הקני תהם: אם בפלי - פאן וכאן אסור. ואידי:**
20 **הישע אתה לאשמעין. אמר רבי אליעזר ויה אב**
21 **שחיטה וכו'. רבי יהושע למעמיה, דאמר: שמחת**
22 **אין טוב נמי מצוה היא. ותניא, רבי אליעזר אומר:**
23 **אין לו לאדם ביום טוב אלא או אוכל ושוחה או**
24 **יושב ושוחה. רבי יהושע אומר: חלקוהו, חציו לאכילה**
25 **והשתיה והחציו לבית המדרש. ואמר רבי יוחנן: והישעיה**
26 **מקרא אחד דרשו, כתוב אחד אומר: 'עצרת**
27 **לה' אלהיו', וכתוב אחד אומר: 'עצרת תהיה**
28 **כיום'. רבי אליעזר סבר: או כפול לה' או**
29 **החציו לבם. רבי יהושע סבר: חלקוהו, חציו לה'**
30 **מזדים בעצרת דבענין נמי לבם. מאי מעמא - זים**
31 **שניתנה בו תורה הוא. אמר רבה: הכל מזדים בשבת**
32 **דבענין נמי לבם. מאי מעמא - 'קראת לשבת עוגי'.**
33 **אמר רב יוסף: הכל מזדים בפריים דבענין נמי לבם.**
34 **מאי מעמא - 'ומי משתה ושמה' כתוב ביה, מר**
35 **בריה דרבינא כהנא שחא הוה יתיב בתעניתא, לבר**
36 **מצותה ופתיא ומעלי יומא דביפורי. עצרת - זים**
37 **שניתנה בו תורה, פוריא - 'ומי משתה ושמה'**
38 **כתוב, מעלי יומא דביפורי - דתני תימא בר רבי**
39 **פתי: 'וענינא את נפשותיכם בשעתה לחדש' וכו'**

38 **בשעתה הם מתעניין? והלא בפעשירי מתעניין? אלא לומר לך: כל האוכל ושוחה בתשעה**
39 **בו - מעלה עליו כהתוב באילו מתענה תשעו ועשירי. רב יוסף בוימא דעצרתא אמר:**
40 **עבדי לך עגלא תלחא. אמר: אי לא האי יומא דקא גרים, כמה יוסף איכא בשוקא? רב**
41 **ששת כל הלחין וימין מחדר ליה תלמודיה, ותלי וקאי בעובדא דרשאי ואמר: תראי נפשיא,**
42 **תראי נפשיא, לך קריא לך תניא. איני? והאמר רבי אליעזר: אילמלא תורה לא נתקיימו**
43 **שמים וארץ, שנאמר: 'אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי!' מעיקרא פי עבד איניש - אדעתא דנפשיה**
44 **קא עבדי. אמר רב אשי: ולמאן דקאמר רבי אליעזר נמי יום טוב רשות - אית ליה פריבא: ומה יום טוב שהתירו בו מלאכה?**
45 **של רשות - לא התירו שבות שמעיה, שבת שלא התירו בה אלא מלאכה של מצוה - אינו דין שלא תתיר שבות שמעיה?**
והי

1 **א** דוד מכשירו מצוה שלאחר שחיטה השבת כר – פירש בקונטו: מתיביו קריחו, ותימה
 2 לרבינו יצחק. רמז רמיה מייתי דילמא שאני תחם משום דלא אפשר למיעבר מתאמול.
 3 וטראה לרבינו יצחק: דמכשירו מצוה שלאחר שחיטה קאמר – היינו הקטר הליבם, דאפשר
 4 לתקועו דר הילמא, ודחי שבת. וכן בש בירושלמי, דקא אמר ר' אליעזר אימוריו ציבור יכחה,
 5 אף על פי שאפשר לתקועו למורא שבת. מה לי
 6 מנשירין שלאחר שחיטה כר, והא דפרין משטחו
 7 נמי לא לשטוח, אף על גב דשחיטה לא אפשר –
 8 מכל מקום פריך, משום שנכרי ביחיא שאני חילוק
 9 בין אפשר ללא אפשר, מדרשין הקטר הליבם.
 10 **הואה** דתרומה אנגריה – ואית לן למימר דר'
 11 דהואה ויהי סבור דבזוהא דפסח קאמר
 12 ר' עקיבא, ולכן דחק משיב ועליה אני דן שותא
 13 מותרת. והשתא סבירא לן דהואה דפסח דהויא
 14 כשנתא, וקאמר ליה ר' עקיבא ויחילוק שותא סבור
 15 שר' אליעזר היה טועה בזה שלמדו דאינה דוחה.
 16 **דתרומה** וגפה לא דריא שבט – ואם אמר:
 17 נילף דתרידו שבת מבת גרתיו שר'
 18 לומר: משום דיכול לקיים שבת אבלת תרומה
 19 את השבת, **שמא** יעבריה ארבע אמות –
 20 וזה האמר. ואמאי יישיבין לרבי? הלא נישא מי
 21 חטאת טמאה, ויחור ויטמא את מימיו שר' לומר:
 22 דמעביר בבלי אבנים ובבלי גללים, דלא מקבלי
 23 טמאה.
 24 **קמן** בריא מחמתו כר דאי דחי – דווקא לר'
 25 אליעזר יש חילוק בין חיו ללא חיו אבל ר'
 26 עקיבא אינו מחלק כלל. דהא אגב מחמתין
 27 הואה תוכית, **לא** שאנ חלש ולא שאנ בריא אך
 28 מחמתו לו חמתו כר – וכי אמר רבי אליעזר
 29 דמכשירי מלה דחו שבת – דחי מילי דיכא
 30 שחמתו תמן מערב שר'.
 31 **מדקמחרר** שחמתו שר' קסבר, אין שוחטין
 32 כר – מכל מקום חיובי הוא כרת
 33 לפי שהיה יכול לטבול ואו דיו שוחטין וורקין
 34 עליו, כדאמר לקמן: שוחטין וורקין על שבל דין
 35 דשימשא ממילא ערבא.
 36 (שיך לעמוד ב.) **שוחטין** וורקין כר – ואם
 37 תאמר, אי שוחטין וורקין על טמא שר'.
 38 אמאי כרת דרמנא טמא אי עשה פסח פשיטא,
 39 דהא תיבוי: איש ליש אבירי לעבב. ובעיני גביר
 40 דחוי אבילתי, כדנכתב ביביעז אורח' [לקמן
 41 עתבו]. וטראה לרבינו שמשון בן אבדיהם:
 42 דאייצטרא ל'אשמענין דחייב בפסח שני, ולא
 43 נישא דמיפטר משום דשני תשלמין דראשון חוי.
 44 דחוי בראשון – דלא בשני, ולא חוי בראשון –
 45 חוי בשני, כדאמר לקמן גבי תויגה ביביעז עוליק'
 46 [לקמן פ"א]. אי ימי איצטרא לימסרא דציבור
 47 עבדי בטומאה, אישרי ד'אישך יא יתיה טמא' –
 48 אבילת

1 **אמר** ליה: הא לא קל וחומר דהוא, דשבת מצוה ערפא משבות דרשות.
 2 הלכך, יום טוב דשמחתו רשות – גזר על שבות שלה. אבל שבת, דרדיית מלאכה שבו
 3 משום מצוה היא – אל גזר חכמים בה על השבות לדחות את המצוה. שלאחר שחיטה
 4 – מחייב קריבה, ואף על גב דאיצטריה ליה עזר גבוה, לא ידחו כו'. בתמיה, למיעבר
 5 ציבורי גבוה. דמה לו? כלומר, דין הוא, ג' והנה
 6 לי להמנה, שהרי דרנה שחיטה כרב את שבת
 7 במצותה. הלכך, הואיל וניגעה לדחות כבר –
 8 לא גזר בה שוב על שבות הצדקה. ברישא –
 9 אמר ליה האי טעמא, שנאי ימצא זבח פסול.
 10 ופריכי – ואמר ליה אם כן משוחט נמי לא
 11 נשוחט. בשחיטה השבתני – דבר שוחט וניחון
 12 שאמרת 'או חילוף'. ומה אם הואה שהיא שבת
 13 אינה דוחה – שחיטה לא כל שכן שלא תרודה
 14 ובאת לקריאה את הזבח כשכוחו בו 'ממערב', וודע
 15 היית שאין זה קל וחומר. אל הבפירי – אל
 16 הכפר אמה שלמותני: הואה, אף על פי שהיא
 17 שבת – אמת דוחה. ולכך דתיק קל וחומר זה
 18 לפניך, אף על פי שאינו כדאי, אלא כרי שחשמי
 19 אל לבך: אחרי שבא זה לוחן שחיטה מחוזה,
 20 מכלל דבזוהא פשיטא ליה דלא דריא, מתוך
 21 כך תוכוח נמי שלמותני דלא דריא, והוכיין שבת
 22 ממה שאתה אומר ועליה אני דן, בשעת ידיו –
 23 בשעה זו שאנו דנין עליה. ויבאר דאנגריה –
 24 רבי אליעזר גופיה ליה דריא, מאי טעמא פריך
 25 ואמר: עליה אני דן הואה דתרושה – הבא
 26 לוחות ליה לטרוח כרי כאלבול תרומה, אמר
 27 דלא דריא שבט, דהא דפרשת תרומה נופא לא
 28 דריא שבת. הואה טמא מן כו' – אלא
 29 דבזוהא פסח שחיבין, וקאמר אינה דוחה שבת.
 30 אלאה דאנגריה רבי אליעזר דריא דוחה.
 31 משיפטיא ליה כולי האי. אלא וריא טמא
 32 אנגריה – ומאי נדירת שבת איכא בהא –
 33 גידיה שנאי עיבריה ביה, וכשהיה דן עליה עם
 34 רבי עקיבא, שבתה בדרו. וכלומר, ודחי ימי
 35 אמרין בעבדוה וזה בפרק 'כל העלמים' (נו"ב).
 36 רבי אליעזר גמריה אישק' ליה, ואתא רבי
 37 עקיבא לבריה גמריה. ודוח' את השבת –
 38 אפילו מלאכה גמורה, במסכת שבת (ק"א).
 39 חיוב גמריה חיו – מנן להיבא אימול מילה
 40 דרך רשות הרבים, שכבר תיתקע רוא לטול.
 41 אבל היבא דגמריה לא חוי, כהא נישא טמא – לא
 42 אמר חובא עליה, ואין אלו מנשירי מצוה.
 43 אמר רבא לרבי רבי אליעזר – דאמרן כל רבייא –
 44 דגמריה ליה חוי ליכא עובד עליה. קמן חיוב –
 45 דבלאו רחיצה ליה, למכרתי – מחמתו לו חמתו –
 46 בשבט, קודם מילה. דלברותו – ליהות בריא
 47 חזוק, קמן חולת – שכל נול אתה הפסח, עשה כרת
 48 בחמתו לא דריא לטול, ואם ידחורוה יריאה
 49 למילה, הכל אצל מילה חולין תן – וכן מנן
 50 שלא רחצו בחמתו, ואפילו לרבי אליעזר צריך
 51 לדחות לו ממנו חמתו מערב שבת. אייתיבי אבוי
 52 קהל – גזול, שלא על ערב הפסח, עשה כרת
 53 – ששביל שיהא ראיא לתקן משח שעות. ממנו
 54 רשחיתא הפסח ולמעלה, ולא נתיק. ודמי למה
 55 לשנאט ושהיה ברך ורחקה, שאין יבולין לתקן
 56 באותן ששעות, ומקמי דבי לא רמיא חובא
 57 עליהו. אלאה, אף על גב דלא חוי – רמיא
 58 מצוה עליה היבא דאפשר למתקן, הואה נמי
 59 דרחה שבת, דהא רמיא עליה לתקן לכהך.
 60 ואי שקיבא לך [לקמן פ"א, צ"ב]. דפרש מן המילה כפרש מן הקבר, ויכרך הואה שלישי ושביעי, ואפילו מאי אינו ראי –
 61 הדי גיטינן אמר רבא רבי אליעזר אין שוחטין וורקין על טמא שרין.

פסחים. פרק ששי - אלו דברים דף טט עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)"

תוספות

אבילת פסחים לא מעבא — פירוש: הביי באי גונא, שיש בידו חלקן עליו ועמו ואינו מתקן — לא מעבא. אבל בטמא גמור — מעבא, דהיי דומיא דההך חולק. ולא פירוש הקונטרס, דפירש דהא דרביב "איש לפי אבלו" — היינו למעוה. דהא לעיל (א.א.א.) אוקמנא ליה לעבב. ומסיב מביבד עולין (ט"ג) מ"איש לפי אבלו" בדעתינן גמור דהוי אבילה.

האי מחווא חזי ותקני הוא דלא איתקן —
הקשה רבינו יצחק בן אשר: אם בן אמאי אמר ר' אליעזר לעיל של שלא מלי עושה ברת — את מחווא חזי אלא דלא איתקן ויש לומר: דשני ההם דמחוסר מעשה גמור, חושבנין ליה שלא לאכול. הלכה בר עקיבא — דהא דלא פריך הלכתא למשיחא — מפורש ובפרק "ארבעה מיתות" סנהדרין (א.א.ג).
וצריבא דאי אשמעינן בר — ארדי יהודה עבדי ציבורא. אמאי אמאי איתקין? למופקס בתרידותי בר עקיבא. דאי ארדי עקיבא — דהוה ליה לאצורבי הדיא דפרק שתי הלחים (מנחות צ"ג). גבי בחיתין כון גודל. דמוסקי תתמו: כלל אמר ר' עקיבא בר.
אבל מילה שנברתי עליה שלש עשרה בריהותא אמאי תירודי — תימה: מה מניעל מה שנברתי עליה שלש עשרה בריהות: הא איכא קרא באפי נפשיה למשפירי, דפרקישתיל לעיל ונראה לרבינו משוען בן אברהם לפשר: דאי לא דפסק רב תרודה בר עקיבא גבי מילה — דהוה אמאי דסבירא ליה ככל מוסק בר אליעזר, ונגי פסק דפסקי בר עקיבא — היינו להחמיר מדרגתן, שלא דתי במשפירי רוחין שבת. הלכא גבי מילה דנברתי עליה שלש עשרה בריהות — אלא לאו

ובל שבחיד נרחה בו' — חבי פירושא: היינו טעמא דרבי אליעזר לא רמיא דחובא דפסח אטמא מת בשביעי שלו — הואיל ולא חזי. ואשיל רמיא דחובא, ואף על גב דלא חזי. ומשום דלא רמיא מצות הואה למצות מילה, דמצות הואה כדי לעשות פסח — אלא רמיא אציבור, שהרי מותרין לעשות בטומאה אף על פי שיתבלין ליהודי. לקטוב רבי אליעזר אף שחשתין הורוקין על ידו טמא שרץ שלא בטל ואף על פי שראוי לטב. וכן על גמא מת שחל שבטיי שלו לחיות כרבי תמא, שראוי גמי לטב. ותמא שרץ נקט — משום דפלוגתא גביה הוה בפרק "אשה" (ג"ב). ויכין דקא סבר אין שחשתין הורוקין על ידו. אלא נדהא לעיני — על כרחיך ציבור עושין בטומאה אם ירצו. דכל שבחיד נרחה ציבור עושין בטומאה, דרביב "איש" — איש נדהא, ואף ציבור נרדין. אלא: אלא: רמיא מצות הואה כרבי תמא. ומילתא דלמיהא בעיבור — ליתיה ביהודי, דמצות פסח יחד לכל ישראל נאמר. אבל ערילת, דלא נדהא לכל ציבור, ולא הורודי לעשות פסח עליהם, ואילו כולוד ציבור ערלים — אמרינן יחד קומי מוחלו, יחד נמי אמרינן ליה בחול קום מוחלו. דחואה דציבור לא אמרינן ליה קום. יחד נמי — אלא רמיא טובה עליה דהוה. וכין דלא רמיא עליה — אלא ניהבה פסח דירחא אצל. אבל אי חזי סביר לא כמנא דאמר שחשתין הורוקין על טמא שרץ, כין קרינא דמיא ביה איש נדהא — לא הוה קרינא גמי אף ציבור נרדין למישרינוד לעשות בטומאה, אלא אמרינן ליה קומי אוה. ומדרימא חואה אציבור — דהוה רמיא גמי איחיד, ביה דהורודי באבילה ורודיא שבת. אמר ליה — דהם האי דאיתיה ביהודי — משום דעבדי ציבור בראשון וזאת, וכן לא עבדי ציבור בראשון, כון רוב ציבור ובין וכלא הורדה טומא זבה בציבור, ומישטן אלא עושין אלא לא דראשון ואל את השני. קיל וטמא שרץ ושאר — דחומין לה, כון כל טמאי טומאת כרבי שראיין ליתקן. וכון טמא מת שחל שבטיי שלו בערב הפסח. דפרק ביהודי אטמא שרץ — לאיתורי מקרא יתיירא. שטע מניה: כבדא ליה להאי תנא אף שחשתין הורוקין על טמא שרץ. דאי כבדא ליה שחשתין הורוקין עליו — למה לי לאיתורי עליה מקרא יתיירא לחיוביה: נמילא הוא עובד כבדת. שהרי הוא כטוהר גמור שראוי לעשות פסחו על ידי שלח לשלוחו בעורה. דכר פוסק קרא כמרת — דהך דלא יכלו לעשות פסח פטר. אלא דהאי אף שחשתין הורוקין עליו כבדא ליה. ואפילו חבי מרביה ליה ברת — משום דרבינו לטוב וליתקן משגיע ומן שחשתי. ואף על גב דציבור כי האי גונא לא אמרינן ליה וילו סבילו, וכין ירודי נדהא — ציבור עבדי בטומאה. אלא אמר כרבי — דאי הוה סבירא ליה אין שחשתי, דמעבבא ליה חוואה משחשתי פסחו. ורודי דחואה שבת ארבי

ובל שאילו ביהוד נרחה - בציבור עבדי בטומאה, וכל מילתא דיתקא בציבור - איתא ביהודי, וכן מילתא דיתקא בציבור - ליתא ביהודי. ערילת, דאי פוליה ציבור ערלים ניהו - אמרינן ליה קומי מחולו נפשיינו ועבדי פסקא, יחד נמי אמרינן ליה: קום מחול ועבדי פסקא. ואי לא מחול ועבדי - עניש פרת. טמאה, דאי פוליה ציבורא כממאין ניהו לא מדינן עלייה, אלא עבדי בטומאה - יחד נמי פטור. אמר ליה רב הונא בריה דרב יהושע לרבא: יהדי פסח שני, דאיתיה בציבור ויתיה ביהודי! אמר ליה: פסח התם, יהא עבד ליה ציבורא בראשון, וישלח היה ביהודי יהא עבד פרת אלא שתייה טוהר, וישלח היה ביהודי רחוקה, ערל וטמא שרץ ושאר כל הטמאים מניין? תלמוד לומר: "והאיש". מוקא מחדר אטמא שרץ - קסבר אין שחשתין ויורוקין על טמא שרץ. דאי שחשתין ויורוקין על טמא שרץ - למה לי לאיתורי עליה - היינו טוהר! אלא: אף על גב דלא חזי חיובא עליה. ואף על גב דאיתיה בציבור - איתיה ביהודי. אלא אמר רבא, קסבר רבי אליעזר: שחשתין ויורוקין על טמא שרץ, והוא הדין לטמא מת בשביעי שלו. דהוא לטמא

לאבילה, אבילת פסחים לא מעבבא! אמר ליה רב אבא בר אבא לרבא: אם בן נמצא פסח נהשת שלא לאוכליו! אמר ליה: שלא לאוכליו לחולה לכן דלא חזי, אבל האי - מיהווא חזי, תקוני הוא דלא מתקן. "כלל אמר רבי עקיבא וכו'". אמר רב יהודה אמר רב: הלכה כרבי עקיבא. והנן גמי גבי מילה כי האי גוונא. כלל אמר רבי עקיבא: כל מלאכה שאפשר לעשותה מערב שבת - אינה דוחה את השבת, מילה, שאי אפשר לעשותה מערב שבת - דוחה את השבת. ואמר רב יהודה אמר רב: הלכה כרבי עקיבא. וצריבא דאי אשמעינן גבי פסח - דהם דחויא דנברתי עליה שלש עשרה בריהות - אבילת פוליה. ואי שלש עשרה בריהות, אבל חוואה דנברתי עליה שלש עשרה בריהות - אבילת פוליה. ואי אשמעינן מילה - דהם הוא דמכשורי מניה לא דחו שבת דליפא ברת, אבל פסח דאיפא ברת - אימא ליהודי, צריבא. משנה אימתי מביא הגינה עמו - בזמן שהוא בא בחול, במהרה, ובמועט, ובזמן שהוא בא בשבת, במהרה, ובטומאה - אין מביאין עמו הגינה. הגינה היתה באה בן הצאן, מן התבקר, מן התבשלים ומן העוים, מן התכרים ומן הנקבות, ונאכלת לשני ימים ולילה אחד. גמרא מאי תנא דקתני הגינה? תנא תיפכתי והבאתי דלא דחי שבת וקתני גמי הגינה דלא דחוי שבת, והכי קאמר: אימתי מביאין עמו הגינה - בזמן שהוא בא בחול במהרה ובמועט, אמר רבי, איש, שמע מניה: הגינת ארבינא עשר לא

אליעזר, אף על גב דליתא בעיבור. אלא קסבר שחשתין הורוקין הלך חואה לטמא איתא - באבילה, דהא לא מעבבא לה לשחשתי ויורוקיה. אבילת פסחים לא מעבבא - דהא דרביב (שמות ו'): "איש לפי אבלו" - למצוה, אם בן - דטמא מת שחל שבטיי שלו בערב הפסח בשבת שחשתין הורוקין עליו, ואף על פי שאין סופו לחיות וימים נמצא פסח בו נשתא שלא לאוכליו - ותנא בארדי פירקא לעיל (א.א.א.) שחשתין שלא לאכול - פסול. כלל אמר רבי עקיבא כל מלאכה שאפשר לה לעשותה מערב שבת - כון דבואו מוצין לתתיהם דחיתיה יבולתו. ותנן גמי - גבי מילה. וצריבא - לרב לאשמעינן הלכה כרבי עקיבא בתרידותי: מילה שלש עשרה בריהות נאמרו בו. באותה פרשה שאמורה אברהם (בראשית יו'). לריבא ברת - לכו בזים, אם סובל למרחי. משנה אימתי מביאין עמו תינה - בגמרא בעי מני תנא לעיל דקתני הגינה. קמו - עם השבת בארבעה עשר בתוסף בחולא. בזמן שבא בחול ובמהרה - דאף על גב דפסח דחי שבת וטומאה, הגינה לא דחוי שבת. ובמועט - שדחה הפסח מועט לאבילת בני התורה, ואוכלין הגינה תחלה כדי שזאד פסח גמור שביעתו, ותיחשב לזן אבילה. במרובה - שהיה חזקה מועטת. וד' לזם חסל בדרון. מן הצאן ומן התבקר בו' - מה שאין כן בפסח. שאינו בא מן התבקר ולא מן התבוק. גמרא תנא דרביבתי בו' - קאמר גמור בוך סופא. אימתי מביאין בו, ואשמעינן דחוגינה נמי לא דחויא שבת. אפילו חשתיה ירדה.

פרק ששי - אלו דברים דף ע עמוד א - מתוך מהדרות "אבן ישראל - (שטיינזולץ)" קבג תוספות

1 על השבץ - שדיו נזתינן באבילות ותיחשב לזן. ונאכלת לשני ימים - תנינת חמשה
2 עשר. ודפאק לן במסכת תנינה (ט.מ) מיתרונת איתר. ויצא בו משום שמחה - אם
3 עיבד ער למורו וטעוה - ויצא בה משום שמחה, משום שלמי שמחה. ואף על גב
4 שמופרשת בעמדתה היא כבר, ותלמי שמחה חובה וכן, ודא דקיימא לן (לשמן ט.א.א.) כל
5 דבר שבחובה אינו בא אלא מן החילין, כדנאמא
6 בספירי: "ובחבת פסח בר עזאן וכו'", והלא
7 אין פסח בא אלא מן הכבשים מן הערים. אמר בן
8 למה נאמר "בקר" - להקיש כל הבא מצאן
9 ובקר לפסח. מה פסח דבר שהוא חובה, ואינו בא
10 אלא מן החילין - אף באן שהוא חובה ואינו בא
11 אלא מן החילין. הני מילי בחובות דעלמא, אבל
12 שלמי שמחה איתריב במסכת תנינה (ט.מ)
13 מדרגתי בספירי "ושמחת" - לרבות כל מיני
14 שמחה. ביול אף בעופות ומנוחת - הלמוד
15 לומר "בקר", מן שהנינה באה מתוך. ויצא עפות.
16 מבאן אמרה ישראל ורואים ידי חובתן בגדרים
17 ונרבות כו, אף על גב דמחויב ועומד הוא. ואין
18 יוצא בה - משום תנינת חמשה עשר. כדנאמר
19 דבר שיש בו חובה אינו בא אלא מן החילין,
20 כלומר, משהו ולא ממה שהוא מחויב ועומד.
21 וזו כבר נתקדשה מאתמול. מאי עסקא -
22 דאמר: אין אבילות אלא ליום ולילה. נאכלת צלי
23 - צריך לאוכלה אף על גב דמחויב ועומד הוא. ואין
24 מתניחין אלא בפרק חוראי. כולו צלי ואפילו
25 התנינה. למידי דאכלת - איהת צלינה עזי
26 אבילה היא. האי סברא - אנהת נאכלת אלא
27 ליום ולילה. שמע מינה כולו איתין -
28 כולו מילי דפסח איתין בחמינה כהווא
29 הקשא. שוהט בה - פסחו מדי, ואין צריך
30 להטילה או המוצאת להטמנת הטבילה
31 בעילה, אם טמאה היתה הטבילה בשלשה
32 עשר בדי שיהי ערוב שמעו ותהא חרוד
33 בארבעה עשר. שנתו משכיל - כלומר, אף
34 על פי שספק שמא הטבילה הבעלים - זה
35 שנה ומטביליה מספק, שמא עריך לא
36 הטבילה. שהיה לזן שחוק ביום הטבילה
37 ולהעירב שמשו. קופיין - סוף גדול הוא
38 ורובן איתן. לשחיטה אלא להיתקן בשר
39 לשבירת עצמות. בין בזה ובזה - אפילו
40 מנצת בארבעה עשר. שנתו משכיל - אומר
41 דמתוך שאין שבירת העצם בפסח אין
42 הבעלים צריכין לו כל ארבעה עשר ער
43 למחר, ויש למר לא הטבילה, שהיה לו
44 שדות ביום להטבילה סמוך לכן השמשת
45 לצורך מחר. פני - זה דרמשה עשר שבירת
46 עצמות ערב הפסח. אי נימא רבנן - דלא
47 מקשי חגיגה לפסח, ואין בה איסור שבירת
48 עצם. מאי שנתו משכיל - כל הבעלים
49 מאתמול, ומוקמינן לה השתא בחוקת טהרה למוצאה - משום דהואי ליה לבעלים בארבעה עשר לפסח לשחות. הליכך אטבלה מאתמול נדידה ליה הערב שמשו. הוא
50 לא ותישנין. שמא אבדה לו זה ימים רבים - דהואי הוה נפלה ממנו. ומתוך שבשעת הרגל העם רב, אין שוחה שם במקום ופולחה שלא תמא. חזי להנינה - לשבירת
51 עצמות. וטבילה מאתמול. ואמאי המוצאה בארבעה עשר שנה ומטביליה שנת - ערב הפסח בשבת. דאין חגיגה באה עמו. הלכך לא צריכה לבעלים בארבעה עשר.
52 חל ארבעה עשר להיות בשבת שוהט - כופיין זה מדי, ואין צריך להטביל. דאף על גב דשמא בעלים היה לזן סכין לשחות, ולא היתה חובה וזן אלא לשבירת
53 עצמות. והוא אין שבירת העצם בשבת - אפילו הכי, בין דרבייה לזן ביום טוב אחר שבת. דהא בשבת לא מצי לאטבילה, כדנאמרין
54 במסכת ביצה (ז.ב.) לזן סוכו להיות אחר שבת - מטבילין את חזכי מלפני השבת. ובחמישה עשר - אם מנאה ביום טוב עצמו. שוהט בה - שלמים מדי, דהוא
55 הטבילה בעלים מאתמול. חיי היא כספין - ואפילו מנצת בארבעה עשר שחל להיות בחול - שוחט בה מדי, דהואי דוטבילה עם הסכין בשלשה עשר. והואיל וקשורה
56 עמו. מכלל דרישא - דקתני: "בין בזה בין בזה שנה ומטביליה". לא בשבת עסקינן - דאם לאו כן קשיא ורישא סתפא. ואפילו הכי קאמר דאין בו שבירת עצמות. אלמא:
57 אסור לשבור עצמות בחגיגת ארבעה עשר.

קכד

מסחום. פרק ששי - אלו דברים דף ע עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)"

תוספת

מאי טעמא דבן דורחאי דתיבין חבתי פסח וכו' - רשי' פירש: דבחינת ארבעה עשר מירי, וליפרוש ש"ך לומר דבן תימא, אף על גב דאית ליה דקשוא אדוריא לעיל חגיגה ארבעה עשר אל דדאי שבת, אף על גב דלכל מילי אקשה חגיגה לפסח דאפילו לשביתה עצם אקשה. יא לא ארביב. יב. ומקאמר רב אשי: ביאוי חגיגה ירמטורכו לשביתה עצמות. שבא במאמא -

ניקו ויפרשו. ואי בן תימא נמי סבידא ליה דרודאי
שבת - אל ליה מומיה כולי האי. וטעמא
בדליפתין בסמוך ומתורמם אחריו וכו' דלא דרואי
שבת אף על גב דקרין ציבור היא - הכי נמי לבן
תימא. ואף על גב דקראי "וזמנתם אתו"ר חגיגה
חמשה עשר כתיב - סבא דהא להושתו חגיגתה
יחד. ולהכי איצטריך לבן דורחאי למילף מחיבתו
פסח שדוקש לענין וביחה ואפילו שבת.
לאפקי שלב נקט חגיגתה יחד. וזו מילף למילף
מדיקשה דבן תימא כפריתיה. ורבי אבהו ללעיל
קאמר רב אשי דאי רחביה היא - תימה שבת.
משמע דלבן תימא לדוריא דלמקן דאית להו
חגיגה ארבעה עשר ארתימא - דחייא שבת. אם
כן מאי קממתה רב אשי ואנן טעמא דפרושיני ניקו
ויפרושי עדי. תיסק ליהושת דאמר בהרביאי
לוי (ומאן גא.) נקט סבא כלא בידך. כל שומנו
קבוע - רודח את השבת ואת הטומאה, ואפילו
דירחי. ואת איבא חגיגת ארבעה עשר קבועה ליה
לוי (ומאן גא.) נקט סבא כלא בידך. כל שומנו
דבא איידי בחגיגת חמשה עשר. כדמוכח דמייחי
קראי ד"חומתם אתו", ואזוי שפיר דלא כיל
דהרביאי לוי "אל דבר שקבוע לו זמן אין אחד
ולא יותר", אבל חגיגת חמשה עשר -
לא חשיב כל כך זמן קבוע, כיון שיש להשתלשם
כל שבוע. ומכל מקום פריך שפיר: הוא דאי אית
ציבור הוא, אית חגיגת חמשה עשר חשיבה ומנה
קבוע. כדאמרין פירק שני ברביעא (כ.ב.) אמר לון
בית הלל אין זו קבוע על זמן. והנן: עבר הרגל אינו
זה - אינו חזיב בארתימא. ואין להקשות: אם בן
אמאי הוצרך בן דורחאי לפרוש ולהתרחק כדי
שיהיה בדרך דרוקא ויפסיק ליה איה ויכול להביא
ותיגהו לו בעלמא כדלפנין בסמוך. ואית חשיבה
ינקה: ולימא יתודה בן דורחאי סבידא ליה
מדיקשת חגיגת חמשה עשר לפסח - שמע
מינה איהו ליה השתלשמן. ויהי דמוכח בן דורחאי אימא
ד"חיתת פסח בחגיגת חמשה עשר ליה בחגיגת
ארבעה עשר - משום דסבר דחגיגת ארבעה
עשר לא דאורייתא. **הא** דאי קרי חגיגת ארבעה
עשר - נקט קרבן ציבור משום דאדיבית אנא דרובי ציבור
פירש "שקרבנות" (מנורה וי.א.) דהנן: יש
קרבנות בעריות, דהאי קראי ד"חומתם" כתיב בסוף פרשת "פינחס". **שלמים** ששחטן
מערב יום טוב וכו' - כתיבה לרביעי ינקה. דאפילו הקדישם מתחלה ושחטן לשלם חגיגת
חמשה עשר אידי. דאיש שלמים העלמא - אין ויבא משום חגיגה אפילו שחטן ביום
טוב, וכדי לבר שבתוהא אין באי אלא מן הוצילן, לכך נראה דהקדישם ושחטן לשלם חגיגה,
דאפילו דבר שבתוהא ויבא באי אלא מן הוצילן. שיערך דהקדישם לשלם - סבא דהא ירמטורכו לשביתה עצמות. ויבא חגיגה ירמטורכו לשביתה עצמות. שבא במאמא -

בכריבא - בחבורה מועטה, שהפסח מרובה לוק, ואי ביאוי חגיגה. מנא דיעי - הבעלים
בשלשה עשר שהתא חבורתו מועטה. דהי כל שעה באין ומניין עליו אישים מעלמא.
וקנינן לוקו בן חלק מן הבעלים עד שעת שחט. הלכך לא קים ליה שבתא חבורה
מועטה. ומטבילי לקופין ביאוי חגיגה ירמטורכו לשביתה עצמות. שבא במאמא -

שורב ציבור טמאין. והנן בומן שבא בטומאה -
אין מביאין נעמי חגיגה. וזהו המבואר שורה, ואין
על פי שאף התירושים עושין שבתא חבורה
הגיבור - מטבילה לשבר בה עצמות חגיגת
חמשה עשר. שאינה באה בטומאה. מנא דיעי -
הבעלים בשלשה עשר, שמטבילין בכריבא.
שידו רוב ציבור טמאין? ודיתי נשיא - ומצוה
לכל ישראל להתקיים. ב' אי נשא בשלשה עשר
בכריבא ומטבילי כלהם. ב' אי נשא למה לה
לא למטבילי עשה. ומצוה דהי רואה עתיד לטמא.
זה המבואר, אם שחור הוא - למה מחייקה
מטורה. ושחט בה שלמי חגיגתו ביום טוב.
איה דפית אבידתה עשר - ומצוה שחט ארבעה עשר.
בשלשה עשר הציבור לארבעה עשר, לא דהו
דירעין שיבא בטומאה. אם בן גם את הקופין
המביל לשביתה העצמות חגיגת ארבעה עשר.
ומאי שבא סבין - דארמיןן אטבלה מרה
אטמולא. ומאי שבא קופין לא אמריןן אטבלה
מרה אטמולא לא צריבינא דנשיא שבא בשלשה
עשר - ולא גרסינן מות בארבעה עשר. ומה לי
מה מנה לי לא מה. סבין דהי ספיאק הוא -
דאיבא ליימור שמת מותא דנשיא ארבעה עשר
בטומאה - משום דהי ספיאק אינו אלא איש
מלאטבילה. ואטבלה דחייש שמת לא ימות
אישת פסח בטורה. אבל קופין דהי ספיאק -
יעשה ליה מסלקי ליה מותרת בטולה. שמת אית
ולא יביא חגיגת לא בארבעה עשר ולא
בחמשה עשר. ואי אפילו לא ימות - שבא אי
לא אצטריך לחגיגת ארבעה עשר שנתא
חבורתי מועטה ויבא פסח במרובה. ואי משום
חגיגת חמשה עשר - עדיין יש שנות
להמטבילה בארבעה עשר. הלכך לא אטבילה
מרה בשלשה עשר. בן דורחאי פירש -
החכמים נבדל מהם. מפני שהיו אומרים אין
חגיגת ארבעה עשר רוחה שבת. וישב לו בדרום
- דרוק מירושלים. אלה לעלות לרגל ויחייבי
בפסח ובחגיגה. דקסבר חגיגה חובב ואפילו
ממרובה. ואנן אשכח דפירושיה וכו' - וכו' לכך
הוצרכנו לדרוש המקראות אשר טעמם
המבדילים מן החכמים. מותר **הפסח** - בן
שפירשי פסחו ואבר ותנפס בארז ואחר כך
נמצא זה, בין שפירשי פסחו לפסח וזהו
קדשת פסח על כולו, והחולו טלאים ניתותרו
מן המעוטה. שרבי שלמים - במעוה לא ארז
דרגל. לרבי בנא מן הנאן זמן הבקד - היי
שלמים. שפירשי לבא זמן ואוכל בקד, וכו'
ותקבא. **מאי** לא דחייא שבת - ואפילו חגיגת
חמשה עשר. הוא דאי קרבן ציבור הוא - דהא איתו בכריבא. כי חייא חמשה עשר קבוע לה.
וחגיגת איתו - בתא הסכות כתיב, דתשלומין ירדיה כל שמונה. **הפסח** שמונה ויהי אלא
לאו מעוה שמתה איהו כל חגיגה שרודח שבת. הלכך לא משכחת שמונה לעולם. נון שחל
יום טוב היאשון של חג ללויית בשבת - דמטי נמי שמיני ערצת שבת. דהא כאן אלא
ששה. אבן תלמי - קורב את בניו יהיה. ליבא כי האי מילתא - שאילאי שאינה חזונת.
בשעת

חמשה עשר. הוא דאי קרבן ציבור הוא - דהא איתו בכריבא. כי חייא חמשה עשר קבוע לה.
וחגיגת איתו - בתא הסכות כתיב, דתשלומין ירדיה כל שמונה. **הפסח** שמונה ויהי אלא
לאו מעוה שמתה איהו כל חגיגה שרודח שבת. הלכך לא משכחת שמונה לעולם. נון שחל
יום טוב היאשון של חג ללויית בשבת - דמטי נמי שמיני ערצת שבת. דהא כאן אלא
ששה. אבן תלמי - קורב את בניו יהיה. ליבא כי האי מילתא - שאילאי שאינה חזונת.
בשעת

הלכה ג משנה נתן גט ועשה מאמר צריכה גט וחליצה נתן גט ובעל צריכה גט וחליצה נתן גט וחליץ אין לאחר חליצה כלום:

גמרא גט למאמרו וחליצה לזיקתו. היא אמרה ביאה פסולה אינה פוטרת. איתא חמי חליצה פסולה פוטרת וביאה פסולה אינה פוטרת. חליצה על ידי שיעקרה פסולה פוטרת ביאה על ידי שאין עיקרה פסולה אינה פוטרת. ולא תפטור בה לקול ותפטור בה לחומר. וליידה מילה שאם בא אחד וקידש את הצרה תפשו בה קידושין. אמר ר' יודן קיימתיה כל יבמה שאין כולה לחוץ לעולם היא בפנים עד שתצא לחוץ:

הלכה ד משנה חליץ ועשה בה מאמר נתן גט ובעל או בעל ועשה מאמר נתן גט וחליץ אין אחר חליצה כלום

[דף ל"ב ע"ב]

אחד יבמה אחת וא' שתי יבמות:

גמרא אף על פי שאמרו אין חליצה אחר חליצה אבל ביאה שלאחר חליצה פוסלתה מן הכהונה. בלא כך אינה פסולה מן הכהונה. אלא פסולה מלוכל בתרומה. הכא על חלוצתו חלוצתו פסולה מלאכל בתרומה. אלא כשבאו אחיו עליה. ניהא כמאן דמר הוא אינו חייב על חלוצה. והאחין חייבין על חלוצה ברם כמאן דמר בין הוא בין אחין אינן חייבין על חלוצה. אלא כשבא על הצרה. ניהא כמאן דמר הכל מודין בצרה שהוא חייב. ברם כמאן דמר הוא אינו חייב לא על חלוצה ולא על הצרה. אלא כשבאו אחין עליה. ניהא כמאן דמר בין הוא בין אחין אינן חייבין על החלוצה אבל חייבין על הצרה. ברם כמאן דמר בין הוא בין אחין אינן חייבין לא על החלוצה ולא על הצרה. אלא כר"ע דר"ע אומר יש ממזר בחלוצה. א"ר יוסי תיפתר שהיה יבמה כהן ובא עליה וחיללה נתן גט וחליץ אין אחר חליצה כלום. ולא כבר תנינן אין לאחר חליצה כלום. בגין ניתנינה דבתרא אחד יבמה ואחד שתי יבמות. אילו המקדש חלוצתו שמה תפשו בה קידושין. תיפתר אי כרכי שלא לדעת או דברי הכל במתכוין לקנותה לשום מאמר יבמתו ואינה יבמתו. א"ר בא

[דף ל"ג ע"א]

ותני כן המאמר קונה בין לדעת בין שלא לדעת דברי רבי וחכמים אומרים אין קונין אלא לדעת. מודה רבי בקדושין שאינן קונין אלא לדעת ומאי טעמא דרבי ביאה קונה ומאמר קונה מה ביאה קונה

בין לדעת בין שלא לדעת אף המאמר קונה בין לדעת ובין שלא לדעת. וכמה דר' אומר המאמר קונה בין לדעת בין שלא לדעת כך הוא אומר הגט פוטר בין לדעת בין שלא לדעת ולמה רבי אומר המאמר קונה בין לדעת בין שלא לדעת שכן ביאה בגדול קונה בין לדעת ובין שלא לדעת. ויפטור הגט שלא לדעת וחליצה אינה פוטרת אלא לדעת:

הלכה ה משנה באי זה צד עשה מאמר בזו ומאמר בזו שני גימין וחליצה מאמר בזו ובעל לזו שני גימין וחליצה מאמר בזו וגט לזו צריכה גט וחליצה מאמר בזו וחליץ לזו הראשונה צריכה גט:

הלכה ו משנה גט לזו וגט לזו צריכות הימין חליצה גט לזו ובעל לזו צריכה גט וחליצה גט לזו ומאמר לזו צריכה גט וחליצה גט לזו וחליץ לזו

[דף ל"ג ע"ב]

אין אחר חליצה כלום:

גמרא על דעתיה דרבי מהו למאמרו שיהא מאמר לבן תשע. ביאת גדול גומרתו מאמרו קונה ומשייר ביאת קטן גומרת מאמרו קונה ומשייר. מה בין ביאתו למאמרו. ואית דבעי מימר מה בין מאמרו של גדול למאמרו של קטן. שמואל אמר דברי רבי מאיר עשו ביאת בן תשע שנים ויום אחד כמאמר בגדול. וכמה דאת אמר עשו ביאת בן תשע שנים ויום אחד כמאמר בגדול. ודכוותה נעשית חליצת בן תשע שנים ויום אחד כגט בגדול. ורבנן אמרי אין חליצת בן תשע שנים ויום אחד כלום. ולמה עשו ביאת בן תשע שנים ויום אחד כמאמר בגדול שכן ביאה בגדול קונה בין לדעת בין שלא לדעת. נעשית חליצה בן תשע שנים ויום אחד כגט בגדול. וחליצה בגדול אינה פוטרת אלא לדעת:

הלכה ז משנה חליץ וחליץ חליץ ועשה מאמר נתן גט ובעל או בעל ובעל או בעל ועשה מאמר נתן גט וחליץ אין אחר חליצה כלום בין יבם אחד לשתי יבמות ובין שני יבמין ליבמה אחת:

הלכה ח משנה חליץ ועשה מאמר נתן גט ובעל או בעל ועשה מאמר נתן גט וחליץ אין אחר חליצה כלום בין בתחילה

[דף ל"ד ע"א]

בין באמצע בין בסוף הבעילה בזמן שהיא בתחילה אין אחריה כלום רבי נחמיה אומר אחד בעולה ואחד חלוצה בין בתחילה בין באמצע ובין בסוף אין אחריה כלום:

גמרא תמן אמרין דברי רבי נחמיה ביאה פסולה פוטר. על דעתין דרבנן דתמן ביאה בין שהיא לאחר המאמר בין שהיא לאחר הגט פוטר. ועל דעתין דרבנן דהכא ביאה שהיא לאחר המאמר פוטר. שהיא לאחר הגט אינה פוטר. ולא שמע דאמר רבי הילא בשם רבי יוחנן רבי נחמיה ורבי שמעון ורבי ישמעאל אמרו דבר אחד דתניא שלש יבמות ליבם אחד עשה מאמר בזו ובעל לזו. ונתן גט לשלישית. רבי נחמיה אומר הראשונה צריכה גט וחלוצה ואין אחר בעילה כלום קל וחומר מה אם חלוצה שהיא פוסלתה מן הכהונה אחד בעולה ואחד חלוצה אין אחריה כלום. ביאה שאינה פוסלתה מן הכהונה אחד בעולה ואחד חלוצה

[דף ל"ד ע"ב]

אינו דין שלא יהא אחריה כלום. ורבנן אסור בקרובות שלשתן וצריכות שלשה גיטין וחלוצה לאחת מהן:

פרק ו

הלכה א משנה הבא על יבמתו בין בשוגג בין במויד בין באונס בין ברצון אפילו הוא שוגג והיא מזידה הוא מזיד והיא שוגגת הוא אנוס והיא לא אנוסה היא אנוסה והוא לא אנוס אחד המערה ואחד הגומר קנה ולא חלק בין ביאה לביאה:

גמרא אנן תנינן אפילו הוא שוגג והיא מזידה הוא מזיד והיא שוגגת. תני רבי חייה אפילו שניהן שוגגין. אפילו שניהן מזידין. הוון כעיי מימר בפיקה שיש בו דעת שהוא קונה בין לדעת בין שלא לדעת. וחרש שאין בו דעת לא יקנה אלא לדעת. אשכח תני רבי חייה אחד החרש ואחד השוטה שבעלו קנו ופטרו או הצרות (דברים כה) יבמה יבא עליה לדעתו ולקחה לו לאשה שלא לדעתו. ויבמה אפילו על כרחיה. יבמה יבא עליה לדעתה. ולקחה לו לאשה שלא לדעתה. ויבמה אפי' על כרחיה. יבמה יבא עליה כדרכה. ולקחה לו לאשה שלא כדרכה. ויבמה אפי' מן הצד. יבמה יבא עליה ביאה גמורה. ולקחה לו לאשה ביאה

[דף ל"ה ע"א]

שאינה גמורה. ויבמה אפילו בהערייה אי זו היא הערייה רב יהודה בשם רב שמואל עד כדי שתהא אצבע נראית בין השפיות. רבי יוחנן אמר עד שתיכנס העטרה. רבי בא בר חייה בשם רבי יוחנן נכנסה העטרה זו הוא גמר ביאה. מה אנן קיימין אם בשאר כל העריות עשה בהן את המערה כגומר. אם בשפחה חרופה עד שיפלוט. ואמר רבי ירמיה רבי בא בר ממל בשם רב שכבת זרע עד שיפלוט. אלא כן אנן קיימין באלמנה לכהן גדול. ואמר רבי בא בר ממל הערה בה חייב משום הללה. נכנסה עטרה חייב משום ביאה גמר את הביאה חייב משום (ויקרא כא) ולא יחלל זרעו בעמיו תמן תנינן כל הנשים מטמאות בבית החיצון. אי זה בית החיצון רבי יוחנן אמר עד מקום שהתינוקות יושבות למים ונראות. אמר ליה רבי שמעון בן לקיש והלא כל הטמאות שהיא מטמא אינה מטמאה אלא עד בית השיניים. תני רבי זכיי עד בית השיניים ומבין השיניים ולפנים. רבי יוסי בר רבי בון בשם שמואל כל בית הבושת קרוי בית החיצון. קנה ולא חלק בין ביאה לביאה מה קנה. שמואל אמר לא קנה אלא בדברים האמורים בפרשה לירש ניכסי המת ולאסרה לאחיו ולהתיר צרתה לשוק. רבי יוחנן אמר קנה כל הדברים. אמר רבי יצחק בר אלעזר מה פליגין בשערה בה אבל אם גמר את הביאה כל עמא מודיי שקנה בכל הדברים. אמר ר' יוסי מתניתא אמרה כנסה הרי היא כאשתו לכל דבר מהו שתאכל בתרומה. רבי בא בשם שמואל נראין הדברים אם היתה אוכלת בתרומה בחיי בעלה אוכלת ואם לאו אינה אוכלת. ר' יוחנן אמר אפילו לא אכלה אוכלת. רבי יוסי אומר

[דף ל"ה ע"ב]

אפילו נראית לאכול. מתניתא מסייעא לדין מתניתא מסייעא לדין מתניתא מסייעא לשמואל בת ישראל פיקחת שנישאת לכהן חרש אינה אוכלת בתרומה. מת נפלה לפני היבם אם היתה פיקחת אוכלת חרשת אינה אוכלת. מתניתא מסייעא לרבי יוחנן בת ישראל פיקחת שנתארסה לכהן פיקח לא הספיק לכונסה לחופה של נישואין עד שיהרש הוא או עד שנתהרשה היא אינה אוכלת בתרומה ומת נפלה לפני היבם אפילו חרש אוכלת. בזה יפה כח היבם מכח הבעל שהיבם חרש מאכיל והבעל חרש אינו מאכיל:

הלכה ב משנה וכן הבא על אחת מכל העריות האמורות בתורה או פסולות אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט ממזרת ונתינה לישראל ובת ישראל לממזר ולנתין פסל ולא חלק בין ביאה לביאה:

גמרא (ויקרא כא) אלמנה לא יקה יכול אפילו אנם תלמוד לומר לא יחלל זרעו בעמיו. יכול אפילו הערה תלמוד לומר לא יחול ולא יחלל אפילו באונסין. לא יחול ולא יחלל אפילו בהערייה. עד כדון כרבי עקיבה. כרבי ישמעאל. תני רבי ישמעאל נאמר כאן לקיחה ונאמר להלן (ויקרא יח) לקיחה בשאר כל העריות. מה לקיחה שנאמר בשאר כל העריות עשה בהן את המערה כגומר אף לקיחה שנאמר כאן נעשה בה את המערה כגומר. ר' חגי בעי אי מה לקיחה שנאמר בשאר כל העריות עשה בהן את המערה כגומר והוולד ממוזר אף לקיחה שנאמר כאן נעשה בה את המערה כגומר והוולד יהא ממוזר. א"ר יוסה ליידיא מילה איתמר חלל לא דממוזר רוב מן החלל. אתא רבי בון בר ביסנא בשם רבי בא בר ממל נאמר כאן לקיחה ונאמר להלן (דברים כה) לקיחה בשומרת יבם. מה לקיחה שנאמר בשומרת יבם עשה בה את המערה כגומר והוולד כשר. אף לקיחה שנאמר כאן נעשה את המערה כגומר והוולד כשר. דא"ר בא בר ממל הערה בה חייב משום חללה. נכנסה העמרה חייב משום ביאה. גמר את הביאה חייב משום מחלל זרעו:

[דף ל"ז ע"א]

הלכה ג משנה אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט מן האירוסין לא יאכלו בתרומה רבי אלעזר ורבי שמעון מכשירין נתאלמנו או נתגרשו מן הנישואין פסולות ומן האירוסין כשירות:

גמרא מה טעמון דרבנן נאמר כאן הוייה ונאמר להלן הוייה (דברים כב) כי יהיה נערה מאורסה לאיש. מה הוייה שנאמר להלן אירוסין אף כאן אירוסין. מה טעמון דרבי אלעזר ור' שמעון נאמר כאן הוייה ונאמר להלן (ויקרא כב) ובת כהן כי תהיה לאיש זר. מה הוייה שנאמר להלן נישואין אף כאן נישואין. אמר רבי יוסה מנא לרבי אלעזר ולרבי שמעון בת כהן שנתארסה לישראל שאינה אוכלת בתרומה לא מן הדין קרייא ובת כהן כי תהיה לאיש זר. הכא אינון עבדין ליה אירוסין והכא אינון עבדין ליה נישואים מה טעמון דרבנן לאיש לאיש המאכיל והלא דין הוא מה אם בישראל שאין ביאתו פוסלתה מן הכהונה. ביאתו פוסלתה מן התרומה. כהן גדול שביאתו פוסלתה מן הכהונה אינו דין שתהא ביאתו פוסלתה מן התרומה. לא אם אמרת בישראל שאינו מאכיל את אחרות. תאמר בכהן גדול שהוא מאכיל את אחרות הואיל והוא מאכיל את אחרות לא תהא ביאתו פוסלתה מן התרומה. נשבר קל והומר וחזרת לך למקרא. לפום כן צריך מימר לאיש לאיש המאכיל. מה טעמא לא אמר רבי אלעזר ורבי שמעון נישואין פוסלין אותה מלכול בתרומה מה עבד לה רבי אלעזר ורבי שמעון משום שהוא ראוי לכול או משום שהוא ראוי להאכיל. נישמעיינה מן הדא אם לא ידעה

משעה שנעשה פצוע דכא וכרות שפכה הרי אלו יאכלו. אמר רבי לעזר דרבי לעזר ורבי שמעון היא.

[דף ל"ז ע"ב]

אית לך מימר הדא משום שהוא ראוי להאכיל והכא משום שהוא ראוי לאכל. אמר רבי יוסי כי רבי בון לא סוף דבר מן הנישואין. נבעלו בין מן האירוסין בין מן הנישואין פסולות לא נבעלו בין מן האירוסין בין מן הנישואין כשירות:

הלכה ד משנה כהן גדול לא ישא את האלמנה בין אלמנה מן האירוסין בין אלמנה מן הנישואין לא ישא את הבוגרת רבי אלעזר ורבי שמעון מכשירין בבוגרת לא ישא את מוכת עץ ארס את האלמנה ונתמנה להיות כהן גדול וכו'. מעשה ביהושע בן נמלא שקידש את מרתא בת בייתום ומינהו המלך להיות כהן גדול וכנסה שומרת יבם לכהן הדיוט ונתמנה להיות כ"ג אע"פ שעשה בה מאמר לא יכנס כהן גדול שמת אחיו חוליץ ולא מייבם:

גמרא (ויקרא כא) אלמנה לא יקה בין מן האירוסין בין מן הנישואין גרושה לא יקה בין מן האירוסין בין מן הנישואין. לא ישא את הבוגרת ר' לעזר ורבי שמעון מכשירין בבוגרת שוין שלא יקה את מוכת עץ. מה בין בוגרת. מה בין מוכת עץ. בוגרת כלו בתוליה במעיה מוכת עץ יצאו בתוליה לחוץ. ואית דמהלפין לא ישא את מוכת עץ רבי לעזר ורבי שמעון מכשירין במוכת עץ. ושוין שלא ישא את הבוגרת. מה בין בוגרת מה בין מוכת עץ. בוגרת עברו ימי הנעורים. מוכת עץ לא עברו ימי הנעורים אחות מוכת עץ ר"מ ור"ש אומר לא יטמא לה והכ"א יטמא לה. יאות ר"מ ור"ש על דעתין דאילין תני. מהלפתה שיטתין דרבנן תמן אינון אמרין נערה לא בוגרת בתולה לא מוכת עץ והכא אינון אמרין הכין. א"ר הילא כל מדרש בעניינו תמן (שם) ולאחותו בתולה פרט לאנוסה ולמפותה. או יכול שאינו מוציא את מוכת עץ ת"ל (שם) אשר לא היתה לאיש. את שהיתה בידי איש. לא שהיתה על ידי אחר (שם) הקרובה לרבות את הארוסה. אליו לרבות את הבוגרת. מהלפה שיטתין דרבנן. תמן אינון אמרין נערה ולא בוגרת בולה ולא מוכת עץ קרוב לא ארוסה. אליו לא גרושה. והכא אינון אמרין הכין. א"ר הילא כל מדרש בעניינו. אחותה לעולם היא בפנים עד שתצא לחוץ. ארוסתו לעולם היא בחוץ עד שתכנס לפנים

[דף ל"ז ע"א]

אנוסתו ומפותתו לא יכנים ואם כנס אין מוציאין מידו. אנוסת חבירו ומפותת חבירו לא יכנס ואם כנס מוציאין מידו. לא ישא את הקטנה אבל נושא את המזאנת. ומזאנת לא בקטנה היא ממתנין לה עד שתגדיל. אירס את האלמנה ונתמנה להיות כהן גדול יכנים. ודכוותה אירס את הקטנה ונתמנה להיות כהן גדול יכנים. קורא אני עליה אשה לא קטנה. הערמה עשה שאל פיריו מהו ייתב לאמה בגויה שמעת וקיבלת עליה ותני' יצא שמה בעיר מקודשת הרי זו מקודשת. אף בית שמאי מודה בה. ואף רבי שמעון מודה בה. ולא כרבי לעזר בן ערך דרבי לעזר בן ערך אומר המאמר קונה קניין גמור ביבמה. כהן גדול שמת אחיו חולץ ולא מייבם. הדין מסייעא למאן דאמר חליצה פטור. ברם כמאן דמר חליצה קניין אומר לו עכור על דברי תורה:

הלכה ה' משנה כהן הדיוט לא ישא את איילונית אלא אם כן יש לו אשה ובנים ר' יהודה אומר אף מי שיש לו אשה ובנים לא ישא את איילונית שהיא זונה האמורה בתורה והכמים אומרים אין זונה אלא גיורת ומשוחררת ושנבעלה בעילת זנות:

[דף ל"ז ע"ב]

גמרא הא ישראל שאין לו אשה ובנים מותר בה עוד הוא אסור בה אלא בגין דתנינן תמן אין זונה האמורה בתורה אלא גיורת ומשוחררת ושנבעלה בעילת זנות וכולהון לכהן לפום כן לא תנינה אמר רבי יודה בן פזי כתיב (איוב כד) בין שורותם יצהירו (שם) ולא יפנה דרך כרמים. שלא היתה בעילתן לשום בנין. אמר ר' סימון כתיב (הושע ד) אכלו ולא ישבעו הזנו ולא יפרוצו שלא היתה בעילתן לשום בנין. כתיב (בראשית ד) ויקח לו למך שתי נשים. עדה שהיה מתעדן בגופה צילה שהיה יושב בצילה של בנין. מתיבין לרבי יודה הגע עצמך שהיתה זקנה. תני רבי לעזר אומר אף הפנוי הבא על הפנויה שלא לשום אישות הרי זו בעילת זנות. אמר ר' בא בר ממל הדין אמרה כהן גדול שקידש אשה בבעילה אינו כבא על הבעולה:

הלכה ו' משנה לא יבטל אדם מפרייה ורביה אלא אם כן יש לו בנין בית שמאי אומרים שני זכרים ובית הלל אומרים זכר ונקיבה שנאמר (בראשית ה) זכר ונקיבה בראם נשא אשה ושהתה עמו עשרה שנים ולא ילדה אינו רשאי לבטל גירשה מותרות לינשא לאהר רשאי השני לשהות עמה עשר שנים ואם הפילה מונה משעה שהפילה האיש מצווה על פרייה ורביה אבל לא האשה רבי יוחנן בן

ברוקה אומר על שניהם הוא אומר (בראשית א) ויברך אותם אלהים ויאמר להם אלהים פרו ורבו וגו':

גמרא בית שמאי אומרים שני זכרים שנאמר במשה (שמות יח) גרשום ואליעזר בית הלל אומרים זכר ונקבה מברייתו של עולם שנאמר זכר ונקבה בראם. אמר רבי בון לכן צריכה אפילו זכר ונקבה. דלכן היא מתניתא מקולי בית שמאי ומהומרי ב"ה בני בני כבנים. בני בנות אינן כבנים. בן בן ובת בת עולין. בת בן ובן בת אינן עולין. איילונית והסרים ושאיןן ראויןן לוולד אינן עולין. ר' אמי בשם רבי שמעון בן לקיש טעמא דהן תנייא (בראשית מז) מקץ עשר שנים לשבת אברהם בארץ כנען. צא שנים שעשה בחוצה לארץ.

[דף ל"ח ע"א]

ותני כן חלתה היא או שחלה הוא או שהלך לו למדינת הים אינן עולין נישאת לראשון ולא ילדה יש לה כתובה. לשני יש לה כתובה. לשלישי יש לה כתובה. לרביעי ולחמישי אין לה כתובה. רבי חנינא בר עגול בשם רבי חזקיה לשלישי עצמו אין לה כתובה. נישאת לרביעי ולחמישי ולא ילדה מה דיהזרון קדמאי עליה יכלה היא מימר כדון איתעקרת ההיא איתתא נישאת לחמישי וילדה מהו תהזיר על רביעייה. אומרים לה שתיקותיך יפה מדיבוריך נבעלת ורואה דם נבעלת ורואה דם אית תני תני שנייה תיבעל שלישי לא תיבעל. ואית תניי תני שלישי תבעל רביעי לא תיבעל. ואית תניי תני שלישי תבעל רביעי לא תבעל. הוון בעיין מימר מה דמר שנייה תיבעל ושלישי לא תיבעל כמאן דמר שלישי אין לה כתובה. ברם כמאן דמר שלישי תיבעל רביעי לא תיבעל כמאן דמר שלישי יש לה כתובה היתה יולדת זכרים והיו נימולים ומתים אית תניי תני שני ימול שלישי לא ימול. אית תניי תני שלישי ימול רביעי לא ימול. הוון בעיין מימר מאן דמר שני ימול שלישי לא ימול כמאן דמר השלישי אין לה כתובה. מאן דמר השלישי ימול הרביעי לא ימול כמאן דמר השלישי יש לה כתובה. אפילו כמאן דמר השלישי יש לה כתובה מודי הוא הכא שלא ימול מפני סכנה תני אמר רבי נתן מעשה שהלכתי לקיסרין של קפוטקייא והיתה שם אשה אחת והיתה יולדת זכרים והיו נימולים ומתים. ומלת את הראשון ומת שני ומת שלישי ומת. רביעי הביאתו לפני נסתכלתי בו ולא ראיתי בו דם ברית. אמרתי להם הניחוהו לאחר זמן והניחוהו ומלוהו ונמצא בן קיימא והיו קורין אותו נתן בשמי. היו לה בנים ומתו מונה משעת מיתה יכולה היא מימר רוחא חנקת בנים דההיא איתתא ועקרתא ר' לעזר בשם ר' יוסי בר זימרה טעמא דהן תנייא (בראשית א) פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשוה וכבשה כתיב מי דרכו לכבוש האיש לא האשה רבי ירמיה

רבי אבהו רבי יצחק בר מריון בשם רבי חנינה הלכה כרבי יוחנן בן ברוקה רבי יעקב בר אחא ורבי יעקב בר אידי רבי יצחק בר חקולה בשם רבי יודן נשייא אם תובעת להינשא הדין עמה. רבי לעזר בשם רבי חנינה הלכה כרבי יוחנן בן ברוקה. אמר ליה רבי בא בר זבדא עמך הייתי לא איתאמרת אלא אם היתה תובעת להינשא הדין עמה. הדין הוא דתנינן תמן שבת שחלה תשעה באב להיות בתוכה אסורין מלספר ומלכבם. ובחמישי מותרין מפני כבוד השבת רבי בא בר זבדא בשם רבי חנינה ביקש רבי לעקור תשעה באב ולא הניחו לו. אמר לו רבי לעזר עמך הייתי ולא איתאמרת אלא ביקש רבי לעקור תשעה באב שחל להיות בשבת ולא הניחו לו אמר הואיל ונדחה ידחה. אמרו לו ידחה למחר וקרא עליהם

[דף ל"ח ע"ב]

(קוהלת ד) טובים השנים מן האחד:

פרק ז

הלכה א משנה אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדייט הכניסה לו עבדי מלוג ועבדי צאן ברזל עבדי מלוג לא יאכלו בתרומה ועבדי צאן ברזל יאכלו בתרומה ואילו הן עבדי מלוג אם מתו מתו לה ואם הותירו הותירו לה אף על פי שהוא חייב במזונותן לא יאכלו בתרומה ואילו הן עבדי צאן ברזל אם מתו מתו לו ואם הותירו הותירו לו הואיל והוא חייב באחריותן הרי אילו יאכלו בתרומה:

גמרא מניין לכהן שנשא אשה וקנה לו עבדים שיאכלו בתרומה תלמוד לומר (ויקרא כב) וכהן כי יקנה נפש קניין כספו וגו'. מניין לאשתו שקנתה עבדים ועבדיה עבדים שיאכלו בתרומה. ת"ל וכהן כי יקנה נפש קניין כספו. אף קנינו שקנה קניין אוכל. ר' יעקב בר אחא רבי הילא בשם רבי לעזר הם יאכלו והם יאכלו בעבד שקנה עבדים על מנת שיחיה לרבו רשות בהן היא מתניתא. אבל בעבד שקנה עבדים על מנת שיחיה לרבו רשות בהן קניינו הוא. רבי יעקב בר אחא רבי הילא בשם רבי לעזר עבד שקנה עבדים על מנת שלא יהא רשות לרבו בהן ומת כל הקודם בהן זכה. והכא לא קניין קניינו הוא. רבי הילא בשם רבי לעזר הם יאכלו והם יאכלו הראוי לוכל מאכיל. ושאינו ראוי לוכל אינו מאכיל. ר' יוחנן אמר משום קנס. מה נפק מן ביניהון

[דף ל"ט ע"א]

עבד ערל שקנה לו עבדים. אין תימר קנס אין כאן קנס. ואין תימר הראוי לאכול מאכיל. וזה הואיל ואינו ראוי לאכול אינו מאכיל. רבי יעקב בר אהא אמר בעבדי צאן ברזל פליגין. רבי יוחנן אמר מכרן אינן מכורין. אמר ליה רבי לעזר אוכלין בתרומה מכוחו ואת אמרת אכין. אמר ליה הרי עבדי מלוג הרי הן אוכלין תרומה מכוחו ואת אמר מכרן אינן מכורין. משלך נתנו לך. בדין הוא שלא יאכל בתרומה והן אמרו שיאכל. והן אמרו מכרן אינן מכורין. משלך נתנו לך. בדין הוא שלא יאכל בתרומה והן אמרו שיאכל. והן אמרו מכרן אינן מכורין. ר' יעקב בר אהא בשם ר' יאשיה מתניתא מסייעא לדין. ומתניתא מסייעא לדין. מתניתא מסייעא לרבי אליעזר עבדי מלוג יוצאין בשן ועין לאשה אבל לא לאיש. ועבדי צאן ברזל יוצאין בשן ועין לאיש אבל לא לאשה. מה עבד ליה רבי יוחנן קל הוא בשחרור כהדא דתני העושה עבדו אפותיקי מכרו אינו מכור. שיהררו משוחרר. מתניתא מסייעא לרבי יוחנן אחד עבדי מלוג ואחד עבדי צאן ברזל אינן ביום ויומיים ואינן יוצאין בשן ועין בין לאיש בין לאשה. מה פליגין בשמכרן לעולם או בשמכרן לשעה. אין תימר בשמכרן לעולם ולא מכרן לשעה דברי הכל מכורין. אין תימר בשמכרן לשעה אבל לא מכרן לעולם דברי הכל אינן מכורין. נישמענה מן הדא העושה שדהו אפותיקי לאשה בכתובתה ולבעל חובו על חובו מכרה הרי זו מכורה.

[דף ל"ט ע"ב]

הלוקח יהוש לעצמו. רבן שמעון בן גמליאל אומר לאשה בכתובתה אינה מכורה שלא עלת על דעת שתהא אשה מחזרת על בתי דינים. אמרו אתייה דרבי לעזר כרבנן. דר' יוחנן כרשב"ג. הוי בשמכרן לשעה אנן קיימין. אבל אם מכרן לעולם דברי הכל אינן מכורין וולד בהמת מלוג לבעל. וולד שפחות מלוג לאשה. חנניה בן אחי יהושע אמר וולד בהמת מלוג כולד שפחת מלוג. רבי לעזר אמר לחברייה הוון ידעין דו רבי יוחנן כחנניה בן אחי יהושע. רב ושמואל. רב כרבנן ושמואל כחנניה בן אחי יהושע. מתיב שמואל לרב על דעתך דאת אמר משל אשה הן מעתה לא יטול הבכור פי שנים. הגע עצמך שהכניסתן קטנים וגדלו הרי הן של אשה הן ואת מודה לי שהבכור נטול פי שנים תני הכניסתן ילדים נוטלתן נערים. הכניסה לו שני כלים היה אחד יפה בכתובתה נוטלתו בכתובתה. היה אחד ומחצה יפה בכתובתה רב הונא ורב נחמן בר יעקב. חד אמר הוא נותן דמי השני ונטולו. והורגה אמר היא נותנת דמי השני ונטולתו. רבי אבא בר כהנא אמר קומי רבי אמי רבי יעקב בר אהא בשם רבי יסא אפילו היה יפה אחד ומחצה בכתובתה היא נותנת דמי

השני ונוטלתו שלא עלת על דעת שישתמשו אחרים בכליה. רבי יעקב בר אחא בשם ר' זעירא מתניתא אמרה כן הכניסתן בדמים נוטלתן בדמים רבי חייה בר אדא בעא קומי רבי מנא מהו עבדי מלוג. אמר ליה כמה דאת אמר מליג מליג תמן תנינן המקבל צאן ברזל מן הגוי הוולדות

[דף מ' ע"א]

פטורין. ולדי וולדות חייבין. רבי ירמיה בעי תמן את אמר הוולדות לראשון. והכא את אמר הוולדות לשני. אמר רבי יוסה תמן על ידי שעיקרה לראשון הוולדות לראשון. ברם הכא על ידי שעיקרו לשני הוולדות לשני:

הלכה ב משנה בת כהן שנישאת לכהן והכניסה לו בין עבדי מלוג בין עבדי צאן ברזל הרי אילו יאכלו בתרומה ובת כהן שנישאת לישראל והכניסה לו בין עבדי מלוג בין עבדי צאן ברזל הרי אילו לא יאכלו:

הלכה ג משנה בת ישראל שנישאת לכהן ומת והניחה מעוברת לא יאכלו עבדיה בתרומה מפני חלקו של עובר העובר פוסל ואינו מאכיל דברי רבי יוסי א"ל מאחר שהיעדתה בנו על בת ישראל לכהן ואף בת כהן לכהן ומת והניחה מעוברת לא יאכלו עבדיה בתרומה מפני חלקו של עובר:

גמרא א"ר אלעזר כיני מתניתא עבדיה יאכלו עבדיו לא יאכלו. דל כן היא אוכלת ועבדיה אינן אוכלין. רבי יאשיה בשם רבי יוחנן אם מזו אפילו היא לא תאכל. אמר רבי הגוי קומי ר' יוסה לא דרבי יוחנן פליג לא אמר אלא מזו אפילו היא לא תאכל. אתא עובדא קומי רבי יהושע בן לוי אמר צא וראה היאך הציבור נוהג. רבי אבון בשם רבי יהושע בן לוי ולא דבר הלכה זו. אלא כל הלכה שהיא רופפת בבית דין ואין את יודע מה טיבה צא וראה היאך הציבור נוהג ונהוג. ואנן חמי ציבורא דלא מיכלון. אמר רבי יוסה

[דף מ' ע"ב]

הדא אמרה אין העבד פוסל את מי שהוא ראוי לאכול ולא מאכיל את מי שאינו ראוי לאכול. תני רבי ישמעאל בר יוסף משום אביי היה בת מאכלת. רבי אימי בשם רבי יוחנן שכן היה ראוייה לתופשן מן המזונות. ואשה אינה ראוייה לתופשן מן המזונות. ראוייה היא לתבוע כתובתה ולאבד כתובתה. וקשיא כתובה מדבר תורה ומזון הכנות מדבריהן ודבריהן עוקרין דבר תורה

מסכת חלין פרק שני

א. השוחט שני חצאין בעוף - שחיטתו פסולה, ואין צריך לומר שני חצאין בבהמה. רבי יהודה פוסל לעולם, עד שישחט את הושט ושני הורידיו. שחט חצי הגררת בעוף, ושהה כדי שחיטה, ואחר כך שחט את כלה - שחיטתו כשרה. אחד או רוב אחד בעוף, אף על פי שהיא לזמן מרבה - שחיטתו כשרה. היה שוחט וחתך את הראש בכת אחת, אם נתכוון לכן - שחיטתו פסולה. ואם לאו - שחיטתו כשרה. שחט את הושט, ואחר כך נשמטה הגררת - שחיטתו כשרה. נשמטה הגררת, ואחר כך שחט את הושט - שחיטתו פסולה. שחט את הושט, ונמצא הגררת שמוטה, ספק עד שלא נשחטה ספק משנשחטה, זה היה מעשה ובאו ושאלו חכמים, ואמרו: כל ספק שמוטה פסולה.

ב. נגנבה תרנגלתו ובא ומצאה שחוטה, נגנבה בהמתו ובא ומצאה שחוטה; רבי חנניה בנו של רבי יוסי הגלילי פוסל, ורבי יהודה מכשיר. אמר רבי: נראין דברי חנניה בנו של רבי יוסי הגלילי, בשמצאה בתוך הבית. ודברי רבי יהודה בשמצאה באשפה. המוצא תרנגלת שחוטה בשוק, וכן מי שנתן תרנגלת לאחד מן השוק לשחוט, ואינו יודע מה טיבו - הולכין אחר הרב. נפלה ספין ושחטה, או שדרס עליה ושחטה, או שטבחה מאליה - נבלה ומטמאה במשא. היה שוחט והרתית, או שעף, או שדחה חברו, או שדחתו הרוח, או שנפלה ספין מידו והגביהה, או שנפלה קרן טליתו והגביהה, ושהה כדי שחיטה אחרת - פסולה. רבי שמעון אומר: כדי בקור בהמה אחרת. שחט את הושט, ושהה כדי שחיטה, ואחר כך פסק את הושט, או שהחליד את הסכין תחת הושט ופסקו, או שהחליד את הסכין תחת הגררת ופסקה, או שהחליד את הסכין תחת שתייהן ופסקו. רבי ישבב אומר: נבלה ומטמאה במשא. רבי עקיבא אומר: טרפה ושחיטתה מטהרתה. אמר לו

רבי ישבב: אי אתה זכור, שהיה רבי יהושע שונה - כל שנתנבלה בשחיטתה - נבלה ומטמאה במשא; קדם לשחיטתה - טרפה ושחיטתה מטהרתה? חזר רבי עקיבא להיות שונה כדברי רבי ישבב. שחט מעוטו של וטט, ושהה כדי שחיטה, ואחר כך שחט את שניהם, או שנקב הושט ואחר כך שחט את שניהם - טרפה, ושחיטתה מטהרתה.

ג. רבי שמעון אומר משום רבי אליעזר: השוחט בלילה, ובשחר עמד ומצא כתלים מלאים דם - כשרה, בידוע שזנקה! רבי יוסי אומר: רבי מאיר היה אומר - אם הגיעה בשעת שחיטה - כשרה. רבי אליעזר ברבי יוסי אומר משמו: הרופפת בעיניה, והמוציאה רעי בשעת שחיטה - כשרה. פשטה ידיה ולא החזירה - פסולה, שאינה אלא כהוצאת נפש. וברגל, פשטה ולא החזירה, החזירה ולא פשטה - כשרה. במה דברים אמורים? בדקה! אבל בגסה, בין ביד ובין ברגל, פשטה ולא החזירה, החזירה ולא פשטה - כשרה. במה דברים אמורים? בבהמה, אבל בעוף, אפלו לא כשפשטה אלא בראש גפה, וכראש זנבה - כשרה.

ד. השוחט את הבהמה לזרק את דמה לעבודת כוכבים, ולהקטיר חלבה לעבודת כוכבים - הרי זה בשר זכחי מתים. אם מששחטה, וזרק את דמה לעבודת כוכבים, והקטיר חלבה לעבודת כוכבים - זה היה מעשה בקסרי, ובאו ושאלו את חכמים, ולא אמרו לא אסור ולא התר. השוחט בעזרה בהמה חיה ועופות טמאין - אסורין בהנאה. ואין צריך לומר באכילה. בהמה חיה ועופות טהורין - מתרין בהנאה. השוחט את הטרפה, וכן השוחט ונמצאת טרפה, רבי מאיר אוסר בהנאה, ורבי שמעון מתיר בהנאה. השוחט לרפואה, לאכילת עובד כוכבים, ולאכילת כלבים - אסור בהנאה. השוחט ונתנבלה בידו, והנחור והמעקר, שחיטת עובד כוכבים - מתר בהנאה. השוחט בעזרת נשים בהמה חיה ועופות

טְהוּרִין - מְתַרֵּין בְּאִכְלִיָּהּ, וְאֵין צְרִיךְ לומר בהִנָּאָה.

ה. רבי מאיר אומר: "טוב אשר לא תדור משתדור ולא תשלם" (קהלת ח, ה) - טוב מזה ומזה שלא תדור כל עקר. רבי יהודה אומר: טוב אשר לא תדור משתדור ולא תשלם. טוב מזה ומזה - מביא כבשתו לעזרה, וסומך עליה ושוחט.

ו. השוחט לשם חמה, לשם לבנה, לשם כוכבים, לשם מזלות, לשם מיכאל שר צבא הגדול, ולשום שלשול קטן - הרי זה בשר זבחי מתים. אין שוחטין: לא לתוך ימים, ולא לתוך נהרות, ולא לתוך מים עכורין. אבל שוחט לתוך אגן של מים. ובספינה, על גבי פלים. ואם אין לו מקום בספינה - שוחט לתוך הים. ואם אין רוצה לטגף את ביתו - שוחט לתוך כלי, או לתוך גומא. ובשוק לא יעשה כן, מפני שעושה את חקי העובדי כוכבים. אם עשה כן - צריך בדיקה. בשר שנמצא ביד עובד כוכבים - מתר בהנאה. ביד המין - אסור בהנאה. היוצא מבית המין - הרי זה בשר זבחי מתים, מפני שאמר: שחיטת המין לעבודת כוכבים! ופתן - פת עובדי כוכבים. וינים - יין נסך. ופירותיהן - טבלים. וספריהן - ספרי קוסמין. ובניהם - ממזרים. ואין מוכרין להם, ואין לוקחים מהם, ואין נושאים מהם, ואין נוהגין להם, אין מלמדין את בניהם אמנות, ואין מתרפאין מהן, לא רפוי ממון ולא רפוי נפשות. מעשה ברבי אליעזר בן דמא בן אחותו של רבי ישמעאל שהכישו נחש, וכא יעקב איש כפר סכניא לרפאותו, ולא הניחו רבי ישמעאל, אמר לו: אי אתה רשאי בן דמא. אמר לו: אני אביא לך ראיה שירפאני, ולא הספיק להביא ראיה עד שמת. אמר רבי ישמעאל: אשריך בן דמא שיצאת בשלום (מן) העולם, ולא פרצת גדרן של חכמים, שכל הפורץ גדרן של חכמים - סוף פרענות

בא עליו. שנאמר (קהלת י, ח): "יפורץ גדר ישכנו נחש". מעשה ברבי אליעזר שנתפס על דברי מינות, והעלו אותו לבמה לדון, אמר לו אותו הגמון: זקן כמותך יעסק בדברים הללו? אמר לו: נאמן דין עלי, כסבור אותו הגמון, שלא אמר רבי אליעזר, אלא לו. ולא נתפון רבי אליעזר אלא נגד אביו שבשמים. אמר לו הואיל והאמנתי עליך, אף אני כך אמרתי. אפשר שהסבות! הללו טועים בדברים הללו, דימוס! - הרי אתה פטור. וכשנפטר מן הבמה היה מצטער שנתפס על דברי מינות, נכנסו תלמידיו לנחמו, ולא קבל. נכנס רבי עקיבא ואמר לו: רבי! אמר לפניך דבר, שמא אין אתה מצר? אמר לו: אמור! אמר לו: שמא אחד מן המינין אמר לך דבר של מינות והנאף? אמר לו: הן! אמר לו: השמים! הזכרתני, פעם אחת הייתי מהלך באסתרטיא של צפורי, מצאתי איש כפר סכניא, ואמר דבר של מינות, והנאני, ונתפשתי על דברי מינות, שעברתי על דברי תורה (משלי ה, ח): "הרחק מעליה דרכך ואל תקרב אל פתח ביתה כי רבים חללים הפילה" וגו'; שהיה רבי אליעזר אומר: לעולם יהא אדם בורח מן הפעור ומן הדומה לכעור.

ז. השוחט לשם עולה, לשם שלמים, לשם אשם תלוי, לשם פסח, לשם תודה - שחיטתו פסולה. רבי שמעון מכשיר, לפי שאין פיוצא בהן מתנדבין. רבי שמעון אומר: השוחט לשם עולה - הרי זו אינה עולה. אמר רבי שמעון: מה אם אמר הרי עלי עולה, שאקריבנה בעבר הירדן שמא עולה היא? לפיכך השוחט לשום עולה - הרי זו אינה עולה. השוחט לשום חטאת, לשום אשם ודאי, לשום בכור, ולשום מעשר, ולשום תמורה - שחיטתו כשרה. זה הכלל: דבר שנדר ונדב - השוחט לשמו

¹ הַזְּקָנִים.

פסול. ודבר שאין נדר ונדב - השוחט לשמו כשר.

מסכת חלין פרק שלישי

א. ואלו טרפות בבהמה: נקובת הושט, ופסוקת הגרגרת לרחבה - הרי זו פסולה. רבי שמעון בן אלעזר אומר: אף שנתמזמו מוחה - פסולה. נשברה שדרה ונחתך רבו של חוט - פסולה. נימוקה הראה ואין חוט השדרה קיים - פסולה. רבי יעקב אומר: אפלו נקב. נטלה כבד ולא נשתיר בה כדי להעלות ארפה - פסולה. כרס הפנימי שנקב או שנקרע רוב החיצונה, רבי יהודה אומר: בגדולה - טפח. ובקטנה - ברבה. וכמה היא גדולה? טפחים - הרי זו גדולה. פחות מכן - הרי זו קטנה. איזו היא כרס הפנימי? העיד בן שילא ראש שבעים בצפורי, משום רבי נתן: - זו סניא דיבי.

ב. דרוסת הזאב לבית החלל - פסולה. דרוסת הנץ לבית החלל - פסולה. רבי יהודה אומר: דרוסת הזאב בדקה, דרוסת ארי בגסה, דרוסת הנץ בעוף הדק, ודרוסת הגס בעוף הגס. נפלה מן הגג ונתרסקו אבריה, או רצצתה חברתה ונתרסקו אבריה, אם שהתה מעת לעת ושחטה - כשרה. אם עמדה מזי, בין כך ובין כך - כשרה.

ג. נשתברו רב צלעותיה - פסולה. וכמה הן רוב צלעותיה? אחת עשרה צלעות בשדרה מכאן, ואחת עשרה צלעות בשדרה מכאן. נשתברו בה שנים עשר מן הצדדין - פסולה. נשתירו בה אחת עשרה מן הצדדין - כשרה. נתחטכה ירך שלה, מן הארכובה ולמטה - כשרה. מן הארכובה ולמעלה - פסולה. נשבר העצם ונטל צמת הגידים שלה - פסולה. רבי שמעון בן אלעזר מכשיר, מפני שיכולה לכוות ולחיות. חרותה בידי אדם - פסולה. רבי שמעון בן אלעזר אומר: בידי

כל הבריות. הגלודה - רבי מאיר מכשיר וחכמים פוסלין. אומר רבי שמעון בן אלעזר: לא נחלק רבי מאיר על הגלודה שהיא פסולה. העיד יהודה בן ישעיה הבסם לפני רבי עקיבא, שאמר משום רבי טרפון על הגלודה שהיא פסולה. איזו היא הגלודה? כל שהפשיט את העור ולא שיר בה כדי להעלות ארפה. ואם שיר כדי להעלות ארפה - הכל מודים שהיא כשרה. וכמה היא כדי להעלות ארפה? רבי שמעון בן גמליאל אומר: עד כאיסר האיטלקי, מבית חללה ולא משאר אבריה.

ד. יש מן האברים שהן פסולין: אבר מדלדל בבהמה אין בו להעלות ארפה. בשר מדלדל בבהמה אין בו להעלות ארפה. נשבר העצם ויצא לחוץ, ואין רב עור וכשר מקיפין אותו, כיצד הוא עושה? נוטלו ומשלים, והשאר - הרי זה מתר. יש מן עברין שהן פסולין: בן ארבעה בדקה וכן שמונה בגסה. יצאו לו שני גבין ולו שתי שדראות, הואיל ואין כיוצא בו להתקיים בו - פסול. ואלו כשרות בבהמה: נקובת הגרגרת וסדיקת הגרגרת לארפה - הרי זו כשרה. נשברה שדרה ולא נחתך רבה של חוט - כשרה. נטלה כבד ונשתיר בה כדי להעלות ארפה - כשרה. נימוקה הראה וקרומ שלה קיים - כשרה. נטלה שלחופית שלה - כשרה. התליעה כבד שלה - כשרה. הלכה זו עלו עליה בני אסיא שלשה רגלים ליבנה, ברגל שלישי הכשירו להן. רבי שמעון בן גמליאל אומר: הדקין שנקבו והלחה סותמתם - כשרה. מחט שנמצאת בעבי בית הכוסות, בזמן שנראית מצד אחד - כשרה. משני צדדין - פסולה. אם יש במקומה קרט דם - בידוע שלפני שחיטה. אין במקומה קרט דם - בידוע שלאחר שחיטה. הגליד פי המכה -

מקום כחוש ומאוס, ואף הזאבים נרתעים ומאסים מלאוכלו.

² המקום השנאוי אף על הזאבים. הינו

המעי העשוי סרוס, וכתוש בראשו, שהוא

בידוע לפני שחיטה שלשה ימים. לא הגלדי פי המכה - המוציא מחברו עליו הראיה.

ה. חרותה בידי שמים - כשרה. איזו היא חרותה? כל שצמקה הראה שלה. יש מן אברין שהן כשרין. אבר מדלדל בבהמה - יש בו להעלות ארפה. בשר מדלדל בבהמה - יש בו להעלות ארפה. נשבר העצם ויצא לחוץ, ורב עור ובשר מקיפין אותו - כשר. יש כאן עברין שהן כשרין, בן חמש בדיקה ובן תשע בגסה, יצאו לו חמש עינים ולו שלש רגלים, הואיל וכיוצא בו ראוי להתקים - כשר.

ו. ואלו טרפות בעוף: נקובת הושט ופסוקת הגרגרת, לרחבה - הרי זו פסולה. הכתה חלדה על ראשה, מקום שעושה אותה טרפה - פסולה. נקובת המח שנקב קרום שלה - פסולה. נקובת הלב לבית חללו - פסולה. כיצד בודקין אותה? רבי שמעון בן אלעזר אומר משום רבי יהודה: בודקין אותה ביד, ואין בודקין במחט. אם נקב העצם - פסולה, אם לאו - כשרה. נפלה לאור ונחמרו בני מעיה - פסולה, באלו בני מעים אפרו? בקרקבנין, בכבד ובלב. אלו כשרות בעוף: נקובת הגרגרת ופסוקת הגרגרת, לארפה - הרי זו כשרה. הכתה חלדה על מקום שאינו עושה טרפה - כשרה. נקב הלב שלא לבית חללה - כשרה. נפלה מן הגג, נתרסקו אבריה, או רצצתה חברתה, ונתרסקו אבריה ושחטה - כשרה. אם עמדה מיד, בין כך ובין כך - כשרה. נקב הזפק, רבי אומר: אפלו נטל. ולא הודו לו חכמים. נשתברו גפיה, נשתברו רגליה, נמרטו כנפיה. רבי יהודה אומר: אם נטלה הנוצה - פסולה. אחיות הדם, המעשנת והמזננת, הלעיטה חליתת, הרדפני, סם המות, צואת התרנגולים - כשרה. נשוכת נחש, נשוכת כלב שוטה, משום טרפה מתרת, ואסורה משום סכנת נפשות. סימן לטרפה - כל שאינה יולדת. רבי שמעון בן גמליאל אומר: אם לא היתה מכחשת והולכת בידוע שאינה טרפה. אם היתה

מכחשת והולכת - בידוע שהיא טרפה. רבי אומר: אם נתקימת שלושים יום, בידוע שאינה טרפה, לא נתקימת שלושים יום בידוע שהיא טרפה. אמרו לו: פעמים שמתקימת שתים ושלש שנים.

ז. אלו הן סימני בהמה (ויקרא יא, ג-כו): "לכל הבהמה אשר הוא מפרסת פרסה ושסעת שסע פרסת מעלת גרה בבהמה אתה תאכלו". כל מעלת גרה - אין לה שנים שלמעלה. איזה שור שקדמו קרניו לטלפיו? זה פרו של אדם הראשון, שנאמר (תהלים סט, לב): "ותיטב לה" משור פרו מקרן מפרים". אלו הן סימני חיה: כל שיש לה קרנים וטלפים. רבי דוסא אומר: יש לה קרנים - אי אתה צריך לשאול על הטלפים, אף על פי שאין ראיה לדבר זכר לדבר: "ותיטב לה" משור פרו מקרן מפרים". רבי שמעון בן גמליאל אומר: כל שיש לו אצבע יתרה בעוף טהור, כל העוף הודוס - טמא. רבי שמעון בן אלעזר אומר: כל הקולט באויר ואין קרקבנו נקלף. רבי אליעזר בר צדוק אומר: כל הנותן על גבי משיחה. החולק שמים לפניו ושמים לאחוריו - טמא. אחרים אומרים: השוכן בין הטמאין ודומה לטמאין - טמא. השוכן בין הטהורים, ודומה לטהורין - טהור. אנשי איש כפר תמרתא שביהודה היו אוכלין את הזרזירין, מפני שיש להן זפק. אנשי שוק העליון שבירושלים היו אוכלין את סינוניא לבנה, מפני שקרקבנה נקלף.

ח. ובבצים, כל שכודרת ועגולגלת בידוע של עוף טמא, וכל שאינה כודרת ועגולגלת - בידוע של עוף טהור הוא. לוקחין ביצים מפל מקום, ואין חוששין שמא של נבלות ושל טרפות הן. אין מוכרין ביצים של נבלות של טרפות לעובדי כוכבים, אלא אם כן היו נקופות לקערה. לפיכך אמרו: אין לוקחין מן העובדי כוכבים ביצים נקופות לקערה.

ט. אלו סימני חגבים: כל שיש לו ארבע רגלים וארבעה סנפירים, וקרסוליו וכןפיו

מה שיוצא - אסור. ושבפנים - מתוך בשר - במגע נבלה; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: מגע טרפה שחוטטה. אמר להן רבי מאיר: מי טהר את העבר הזה מן המגע? אמרו לו: שחיטת אמו מטהרתו! אמר להן: אם טהרתו שחיטתו מן המגע, לא תטהרנו לאכילה? אמרו לו: טרפה טהרתו מן המגע, ולא תטהרנו לאכילה. אמר להן רבי מאיר: לא! אם טהרה שחיטה אותה, דבר שגופה! תטהר את העבר שאינה גופה? אמרו לו: מצינו שפיכה כחה להציל מדבר שאינו גופה, על דבר שגופה, שמחתך את העבר במעי אמו - מתר באכילה. מן הטחול ומן הכליות - אסור באכילה.

ב. השוחט את הבהמה ומצא בה בן תשעה חי - טעון שחיטה וחיב במתנות, ואסור משום "אותו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד"; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: אין אסור משום "אותו ואת בנו", שנאמר (ויקרא כב, כח): "אתו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד", את שטעון שחיטה - אסור משום "אותו ואת בנו", ואת שאין טעון שחיטה, מתר משום "אותו ואת בנו" ופטור מן המתנות, שנאמר (דברים יח, ג): "מאת זבחי הזבח", את שטעון זבחה - חיב במתנות. ואת שאין טעון זבחה - פטור מן המתנות. רבי שמעון שזורי אומר: אפלו עומד וחרש על גבי מענה, קורע ומוציא את דמו, חותך ואוכל בשר. רבי שמעון בן אלעזר אומר משום רבי יוסי הגלילי: טמא טמאת אוכלין ומטמא טמאת אוכלין, וצריך הכשר. רבי אומר: אין מטמא טמאת אוכלין מפני שהוא חי, וחי אין מטמא טמאת אוכלין.

ג. בהמה שמתה וקרעה, ומצא בה בן תשעה חי - טעון שחיטה וחיב במתנות ופסול לגבי מזבח. השוחט את הטרפה, ומצא בה בן תשעה חי, טעון שחיטה וחיב במתנות. ואם מת - טהור מלטמא במשא, מפני ששחיטת אמו מטהרתו. השוחט את החטאת ומצא בה בן ארבעה חי, אפלו לאחר שלשה,

חופין את רבו. רבי יוסי אומר: ושמו חגב. ולא כנצרים שיש בהן סימנין הללו. סומכוס אומר: אף המורד. רבי אליעזר בן רבי יהודה אומר: אין לו עכשו ועתיד לגדל לאחר זמן, כגון החולחזה - כשר. אלו הן סימני דגים: כל שיש לו סנפיר וקשקשת, יש לו קשקשת - אי אתה צריך לשאול על סנפיר. יש לו סנפיר ואין לו קשקשת - טמא. אלו הן קשקשין: שמלבש בהן, וסנפירין ששט בהן, וכמה קשקשין יהיה בו? אפלו אחת תחת לחיו ואחת תחת זנבו, ואחת תחת סנפיר שלו. רבי יהודה אומר: שני קשקשת אין לו עכשו, אבל עתיד לגדל לאחר זמן, כגון הסולתנית ונפאי - כשר. יש לו עכשו אבל עתיד להשירם כשעולה מן הים - כגון הקוליוס הספיתאים ואנתיוס. רבי יוחנן בן דורמסקא אומר: לויתן דג טהור הוא, שנאמר (איוב מא, ז-ח): "גאווה אפיקי מגנים סגור חותם צר"; אחד באחד יגשו, וגו'. תחתיו חודדי חרש" וגו' (שם פסוק כב). "גאווה אפיקי מגנים" - אלו קשקשין שלו. תחתיו חודדי חרש" - אלו סנפירין שלו.

מסכת חלין פרק רביעי

א. בהמה המקשה לילד, הוציא העבר את ראשו, והחזירו, ואחר כך שחטה, שחטה ואחר כך החזירו - אסור. חתכו ואחר כך שחטה - היא מתרת באכילה, והעבר - אסור. הוציא ראשו ורבו והחזירו - הרי הוא כילוד. הוציא ידו וחתכה, ואחר כך שחטה, מה שיצא אסור, ושבפנים - מתר. חמר באכרין מה שאין בעברין, ובעברין שאין באכרין, שהעבר הוציא ראשו והחזירו - אסור, הוציא ידו והחזירה - מתר. חמר באכרין, שהמחתך את העבר במעי אמו - מתר באכילה, מן הטחול ומן הכליות - אסור. בהמה המקשה לילד והוציא העבר את ידו והחזירה, ואחר כך שחטה - מתר. שחטה ואחר כך החזירה - אסור. חתכה ואחר כך שחטה, מה שיצא - אסור. ושבפנים - מתר. שחטה ואחר כך חתכו,

פטור. שחטה עד שלא חשכה - מתר לשחוט את בתה בלילה. משחשכה - אסור לשחוט את בתה, כל היום וכל הלילה.

ב. בארבעה פרקים בשנה המוכר בהמה לחברו צריך להודיע: אמה מכרתי לשחוט וכתה מכרתי לשחוט. אלו הן: ערב יום טוב האחרון של חג, והאחרון של פסח, וערב עצרת, וערב ראש השנה, וכדברי רבי יוסי הגלילי אף ערב יום הכפורים בגליל, מפני שהוא יום טוב. אמר רבי יהודה: כמה דברים אמורים? בזמן שחל יום הכפורים להיות בשני בשבת, אבל אם חל להיות באחד מכל ימות השבת - אין צריך להודיעו, מפני שזה יכול לשחוט היום הזה, וזה יכול לשחוט למחר.

מסכת חלין פרק שישי

א. כסוי הדם נוהג בכלאים ובכוי. רבי אליעזר אומר: כלאים מן הגדי ומן הרחל - נוהגין בו. מן הכוי - אין נוהגין בו. רבי יוסי אומר: אין שוחטין אותו ביום טוב מפני שספק, ואם שחטו - אין מכסין את דמו. אמר רבי יוסי: ומה אם מילה, שודאה דוחה את השבת, אין ספקה דוחה את יום טוב, כסוי הדם שאין ודאו דוחה את השבת, דין הוא שלא יהא ספקו דוחה את יום טוב! אמרו לו: שופרות שבגבולין יוכיחו! שאין ודאן דוחה את השבת, וספקן דוחה את יום טוב, הן יוכיחו לכסוי הדם, שאף על פי שאין ודאן דוחה את השבת, שלא יהא ספקו דוחה את יום טוב. השיב רבי אליעזר בנו של רבי אליעזר הקפר: ומה למילה שאין ספקה דוחה את יום טוב, שאין ודאה דוחה את לילי יום טוב, תאמר בכסוי הדם שודאה דוחה את לילי יום טוב? הואיל וודאי דוחה את לילי יום טוב, דין הוא שיהא ספקו דוחה את יום טוב! אמר רבי אבא: זה אחד מן הדברים, שהיה רבי אחיה אומר אין להן תשובה, והשיבו רבי חייא.

ב. השוחט לרפואה, לאכילת עובדי כוכבים, לאכילת כלבים - חיב לכסות.

ואפלו יצא חוץ לקלעים - מתר באכילה. המבכרת שהפילה שליא - ישליכנה לכלבים, ובמקדשין - תקבר, מפני שגדולה קדש. שליא אין מפגלת את הזבח, לא לחוץ לזמנו ולא לחוץ למקומו, ואין מחשבה פוסלת בה משום פסול, והמעלה אותו בחוץ - פטור.

מסכת חלין פרק חמישי

א. אותו ואת בנו נוהג בכלאים וכוי. רבי אליעזר אומר: הכלאים, מן הרחל ומן הגדי - נוהגין בו, ומן הכוי - אין נוהגין בו. השוחט אותו ואת בנו חלין בפנים וקדשים בחוץ, השוחט את הטרפה, וכן השוחט ונמצאת טרפה, רבי מאיר אוסר משום "אותו ואת בנו". ורבי שמעון מתיר משום "אותו ואת בנו". השוחט לרפואה, לאכילת עובדי כוכבים, לאכילת כלבים - אסור משום "אותו ואת בנו". השוחט ונתנבלה בידו, הנוחר, והמעקר, ושחיטת עובד כוכבים - מתר משום "אותו ואת בנו". חרש שוטה וקטן ששחטו, בזמן שאחרים רואין אותו - אסור משום "אותו ואת בנו". אין אחרים רואין אותו - מתר משום "אותו ואת בנו"; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: בין כך ובין כך לא ישחט, ואם שחט - פטור. הלוקח מבעל הבית, הוא קדם לבעל הבית, שמתחלה לא לקחו אלא על מנת כן. שנים שלקחו פרה, איזה שלקח ראשון - ישחט ראשון, ואם קדם השני ושחט - הרי זה זריז ונשכר. שחטה ואת אמה, אפלו עד חמשה דורות - אינו חיב אלא אחת. שחטה ואת בנה ואת בת בתה, אפלו עד חמשה דורות - חיב על האחרונה. שחטה, ובא אחר ושחט את בתה - שנים האחרונים חיבין, והאמצעי פטור. שחט את חמשה בניה - חיב משום חמשה לאוין. שחט חמשה בניה ואחר כך שחטה, סימכוס אומר משום רבי מאיר: חיב משום חמשה לאוין. וחכמים אומרים: אין חיב אלא משום לאו אחד בלבד. שחט את בתה ואחר כך שחטה, ואחר כך שחט את אמה, השוחט את האם - חיב, ואת הבת

אומרים: נאמנין עליו ועל החלב. השולח ירף מחתכת לחברו - צריך להפריש ממנה גיד הנשה. שלמה - אין צריך להפריש ממנה גיד הנשה. הלוקח ירף מחתכת מן הטבח - אין צריך להפריש ממנה גיד הנשה. המוכר - צריך להפריש ממנה גיד הנשה. המוכר ירף מחתכת לעובד כוכבים - אין צריך להפריש ממנה גיד הנשה, ובלבד שלא ימכרנה לו בפני ישראל, מפני שחוזר ולוקחה הימנו. ומשום שני דברים אמרו אין מוכרין בשר של נבלה ושל טרפות לעובד כוכבים, מפני שחוזר ומאכילן לישראל. דבר אחר: שאין מאכילין את האדם בטעות. ומשום שני דברים אמרו לא יאמר אדם ישראל לעובד כוכבים: 'קח לי בשר משום נבלות ומשום טרפות'. דבר אחר: משום אונסין.

ב. גיד הנשה מחטט אחריו כל מקום שהוא, ונוטל השמן שלו - הרי זה מתר. רבי יהודה אומר: נוטלו מן השוק של ירף. שני גידים הן: החיצון סמוך לבשר - אסור, וחיבין עליו. הפנימי סמוך לעצם - אסור, ואין חיבין עליו. האוכל מגיד הנשה פזית - הרי זה חיב. רבי יהודה פוטר, עד שיאכל משניהם. אכלו ואין בו פזית - הרי זה חיב. רבי יהודה פוטר עד שיהא בו פזית. אכל שני גידים משתי ירכות, משתי בהמות - סופג שמונים. רבי יהודה אומר: אינו סופג אלא ארבעים.

ג. ירף שבשלה בגיד הנשה שלה, אם בשלה בנותן טעם - הרי זו אסורה. כיצד משערין אתה? כבשר בלפת. נתבשלה עם הגידים - הרי זה בנותן טעם. רבי יוחנן בן ברוקה אומר: אין בגיד בנותן טעם. חתיכה אסורה שנתערכה בחתיכות, אפלו הן אלה - כלן אסורות. הרטב - בנותן טעם. נמוחה - הרי זה בנותן טעם.

ד. נוהג בטהורה ואין נוהג בטמאה. רבי יהודה אומר: אף בטמאה, מפני שאסורין קדם למתן תורה. אמרו לו לרבי יהודה: אינו אומר "על כן לא יאכלו בני יעקב

השוחט ונתנבלה בידו, הנוחר, והמעקר - פטור מלכסות. השוחט בשבת וביום הכפורים, אף על פי שמתחייב בנפשו, כיון שחשכה, אם היה הדם קים - חיב לכסות. השוחט בספינה, כיון שהגיע ליבשה, אם היה הדם קים - חיב לכסות. אף על פי שאמרו: לא ישחט אדם בספינה, אלא אם כן היה לו עפר מוכן. השוחט וצריך לדם, לא ישחט כדרך ששוחטין, אלא כיצד עושה? או נותרו או מולקו. השוחט והקדיש את הדם - חיב לכסות, מפני שקדמה מצות פסוי להקדש. השוחט ובלעתו הארץ - פטור מלכסות. כסתו הרוח - חיב לכסות. השוחט דם שעל הסכין, ודם שעל הכנפים - חיב לכסות. רבי שמעון בן גמליאל אומר: הואיל ונתפסה דם הזבח - פטור מלכסות. רבי יהודה אומר משום רבן גמליאל: השוחט צריך ברכה לעצמו, שחט ולא כסהו, וראהו אחר - חיב לכסותו אפלו ביום טוב. המכסה את הדם: יכסנו ביד ואל יכסנו ברגל, שאין עושים את המצוה עראי. במה מכסין ובמה אין מכסין? אין מכסין, לא בתבן ולא בקש, ולא בגבבא, לא בעצם, ולא בנוצה, ולא בכנפי יונה, ולא בנסרת של חרשין, ולא בנערת של פשתן, ולא בגדורות ולא בקצוצות, ולא בקמחין ולא בסלתות. ולא יתן תבן על גבי הדם ויכסה. אבל מכסה בסיד, בגפסים, ובחרסים שכתשם ועשאן עפר. זה הכלל, כל שהוא מין עפר, בולע ומצמיח - מכסין בו. וכל שאינו מצמיח - אין מכסין בו.

מסכת חלין פרק שביעי

א. גיד הנשה נוהג בכלאים ובכוי. נוהג בשתי ירכות: בירף של זמין ובירף של שמאל. רבי יהודה אומר: אין נוהג אלא באחת; דעת מקרעת שהיא של זמין. זה הכלל: כל שיש לו כף ירף - גיד הנשה נוהג בו. כל שאין בו כף ירף - אין גיד הנשה נוהג בו. נוהג בשליל וחלבו אסור; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: אין נוהג בשליל וחלבו מתר; דברי רבי אליעזר. וחכמים

ובמחוק, ומפשיילן לאחוריו, הרי לא אסרו אלא בשלחן שהוא של מאכל. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אף שלחן של מאכל. שנים שנכנסו לפנדק, זה בא מן הצפון וזה בא מן הדרום, זה אוכל בפתיתו, וזה אוכל בגבינתו, ואין חוששין, הרי לא אסרו אלא בזמן שכלו תפיסה אחת.

ב. טפת חלב שנפלה על החתיכה, רבי יהודה אומר: אם יש בנותן טעם באותה חתיכה. וחכמים אומרים: באותו הקדרה. אמר רבי: נראין דברי רבי יהודה בזמן שלא נער ולא כסה, ודברי חכמים בזמן שנער וכסה. חם לתוך חם וצונן לתוך חם - אסור. חם לתוך צונן - מדיחו ואוכלו. כחל של מניקה - קורעו ומוציא את חלבו. לא קרעו - אין עובר עליו. חלב - קורעו ומוציא את דמו. אם בשלו - קורעו לאחר בשולו.

ג. כחל שבשלו בחלבו - מתר. קבה שבשלה - חייב. המבשל בשר בחלב - הרי זה חייב. כמה יבשלה ויהא חייב? כחצי זית בשר וכחצי זית חלב, כדי שיהו זה בכזית. כשם שחייב על בשולו - כך חייב על אכילתו. כמה יאכל ויהא חייב? כדי שיהא נאכל משום בשול. המבשל במי חלב - פטור. בחלב זכר - פטור. דם שבשל בחלב - פטור. העצמות, והגידים, והקרנים, והטלפים, שבשלן בחלב - פטור. הפגול והנותר והטמא שבשלן בחלב - חייב עליהן משום פגול נותר וטמא. בשר בהמה טהורה בחלב בהמה טהורה - אסור ברפואה ובהנאה. רבי שמעון מתיר בהנאה. בשר בהמה טהורה בחלב חיה טמאה. בשר חיה ועופות טהורין בחלב בהמה טמאה. רבי עקיבא פטר על בשולו, שנאמר "גדי גדי" שלש פעמים.

ד. קבה של עובד פוככים של נבלה - הרי זו אסורה. חזרו לומר: מעמידין בקיבת עובד כוכבים ובקיבת נבלה ואין חוששין. רבי יהודה אומר: כשרה שינקה מן הטורפה - קיבתה אסורה. וטרפה שינקה מן הכשרה - קיבתה מתרת, מפני שכנוס במעיה חלב.

ראובן ושמעון את גיד הנשה, אלא "בני ישראל" - אלו שעומדין לפני הר סיני. אלא למה כתבו שם? להודיע במה נאסר אבר מן החי! נוהג בבהמה טמאה כטהורה, מפני שאסורו נוהג בבני נח כישראל, וחייב עליו משום אבר מן החי, ומשום בהמה טמאה; דברי רבי יהודה ורבי אליעזר. וחכמים אומרים: אינו חייב אלא משום אבר מן החי בלבד, שנאמר (דברים יב, כג): "לא תאכל הנפש עם הבשר", את שאסורו משום "בל תאכל הנפש עם הבשר" - חייבין עליו, יצאת בהמה טמאה שכלה אסורה. האוכל אבר מן החי עובר ב'לא תעשה', חלב מן החי חייבין עליו. חלב מן החי חייב משום שני לאוין - משום חלב ומשום חי. דם מן החי - חייב משום שני לאוין. משום דם ומשום חי, אבר מן החי חייב משום נבלה. דם מן המקדשין חייב משום שני לאוין, משום דם ומשום מקדשין; דברי רבי יהודה. וחכמים אומרים: אין חייב אלא משום לאו אחד בלבד. אליה מן המקדשין חייב משום שני לאוין, משום אליה ומשום מקדשין. חלב מן המקדשין חייב משום שני לאוין, משום חלב ומשום מקדשין. רבי יהודה מחייב שלשה, משום חלב, ומשום מקדשין, ומשום חלב של מקדשין.

מסכת חלין פרק שמיני

א. בשר בחלב נוהג בארץ ובחוץ לארץ, בפני הבית ושלא בפני הבית, בחלין ובמקדשים. הנודר מן הבשר - אסור בכל מין בשר, ומתיר בבשר דגים וחגבים. העוף לא עולה ולא נאכל. אמר רבי יוסי: זה מקולי בית שמאי ומחומרי בית הלל. בית שמאי אומרים: עולה ואין נאכל. ובית הלל אומרים: לא עולה ולא נאכל. רבי אליעזר ברבי צדוק אומר: העוף עולה עם הגבינה על השלחן. אפיקולוס אומר: אין נאכל. אחרים אומרים משמו: אף נאכל. במה דברים אמורים? בשלחן שהוא של מאכל, אכל בשלחן שאינו של מאכל - נותן אדם חתיכה בצד זה וגבינה בצד זה. נותן בקפוף

ה. חמר בחלב מבדס, ובדס מבחלב, שהחלב נוהג בחי, וקרוב על גבי האישים, ומועלין בו, וחיבין עליו משום פגול ונותר וטמא, מה שאין כן בדס. חמר בדס, שהדס מתיר מכשיר ומפגל, מה שאין כן בחלב.

ו. רבי יהודה אומר: האלל שכנסו ויש בו כזית - הרי זה חיב. עור פרסות בהמה דקה - הרי הוא כבשרה. וכלן שעבדו, או שהלך בהן כדי עבודה - טהורין משום עור, וטמאין משום בשר, חוץ מעור האדם מפני שמשמאתו לעולם, מכאן אמרו: לגיון עובר ממקום למקום - המאהיל עליו טמא. אין לך לגיון שאין בו קרקפלין. וכלן שנמלחו - הרי אלו כעבודין. רבי יהודה אומר: הלטאה אין לה עור. רבי יוחנן בן גורי אמר: שמונה שרצים יש להן עורות: הצדן, והורגן, והחובל בהן, והעושה בהן חבורה - הרי זה חיב. וחקמים אומרים: אין עור אלא מה שפגנו חקמים. המפשיט בבהמה ובחיה ובטמאה, ובדקה ובגסה - לשטח כדי אחיזה. וכמה הוא כדי אחיזה? מלא טפח כפול. המפשיט כשעור הזה, הנוגע במפשיט - טהור. בעור של צואר - טמא. רבי יוחנן בן גורי אומר: הנוגע בעור של צואר - טהור, שאינו אלא נותקו. רבי דוסתאי בן יהודה אומר משום רבי שמעון: המפשיט בשרצים - כלו חבור אחד הוא. רבי יהודה אומר: עור שיש לו כזית בשר, הנוגע בעור שכנגד הבשר, מאחריו - טמא. ביצת השרץ: מרקמת - טהורה. וכמה היא ריקומה? כדי שיראה שרץ מתוכה. נקבה כל שהוא - טמאה. וכמה היא הנקב? מלא שערה. האבר והבשר המדלדלין, בבהמה - מטמאין טמאת אוכלין. רבי שמעון אומר: אין מטמאין טמאת אוכלין.

בעזהש"ת

באקומט אויף די פאסט עדעו וואך בעז"ה
בית נצח, גליון היכל הקודש,
עצתו אמונה, און קרית ברסלב בלעטל

718-387-2691 / 102 פופט 3

אדער

אדער שיקט אן אימעיל צו subscribe@kerenhadfusa.org

בשורה טובה!

די שטארק אויפגעכאפטע ווענטליכע קונטרס

עצתו אמונה

איז שוין יעצט
דא צו
באקומען
אפגעשיקט

יעדע
וואך
צו אייער
טיר
אויף די
פאסט

פאר די ביליגע
פרייה פון בלויז

\$2.99

מער וואך

הערליכע
בריוו, שאלות
ותשובות אין
אלע אקטועלע
נושאים אין טאג
טעגליכן לעבן,
געשריבן דורכן
ראש ישיבה
הרה"ג ר'
זיאל ראטה
שליט"א

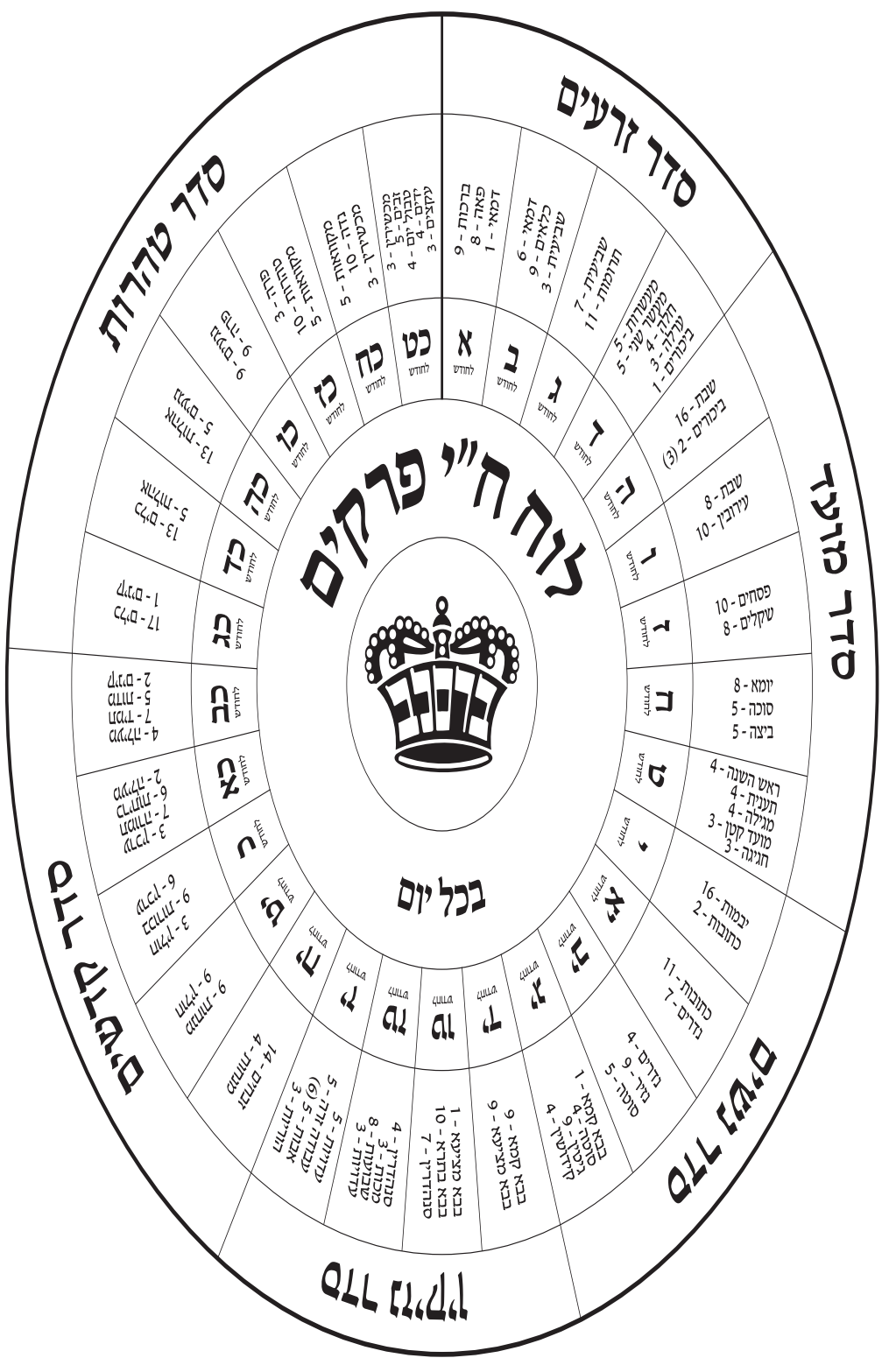
צו סובסקרייבן קענט איר רופן אדער שיקן א טעקסט

718.387.2691

קור
הדפסה
היכל
הקודש

אדער שיקט א אימעיל צו: subscription@kerenhadfusa.org

פילע אידן זענען שוין אויפגעראכטן
געווארן פון די געשמאקע בריוו,
מול מיט עצות און חיזוק פאר יעדן
מראבלעם, זייט אויך פון די גליקליכע!

סדר זרעים

א - 9
 ב - 8
 ג - 7
 ד - 6
 ה - 5
 ו - 4
 ז - 3
 ח - 2
 ט - 1

סדר מופע

א - 16
 ב - 8
 ג - 10
 ד - 10
 ה - 8
 ו - 5
 ז - 5
 ח - 8
 ט - 4
 י - 4
 יא - 4
 יב - 4
 יג - 4
 יד - 4
 טו - 3
 טז - 3

סדר נשים

א - 1
 ב - 9
 ג - 9
 ד - 10
 ה - 7
 ו - 4
 ז - 1
 ח - 9
 ט - 9
 י - 10
 יא - 7
 יב - 4
 יג - 9
 יד - 10
 טו - 7
 טז - 4

סדר פקודים

א - 5
 ב - 14
 ג - 5
 ד - 5
 ה - 3
 ו - 5
 ז - 5
 ח - 5
 ט - 5
 י - 5
 יא - 5
 יב - 5
 יג - 5
 יד - 5
 טו - 5
 טז - 5

סדר פקודים

א - 13
 ב - 13
 ג - 13
 ד - 13
 ה - 13
 ו - 13
 ז - 13
 ח - 13
 ט - 13
 י - 13
 יא - 13
 יב - 13
 יג - 13
 יד - 13
 טו - 13
 טז - 13

עזרת ה' פרקים

בבליום

<p>24</p>	<p>ראשון Sunday</p>	<p>יא 11</p>	<p>עלות השחר _____ 6:00 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:04 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:05 שקיעה _____ 5:04 בבלי: פסחים סד • ירושלמי: יבמות לד • תוספתא: חלין ב ב"ך: שמואל א טז יז • רמב"ם: תעניות ב</p>
<p>25</p>	<p>שני Monday</p>	<p>יב 12</p>	<p>עלות השחר _____ 5:59 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:04 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:05 שקיעה _____ 5:05 בבלי: פסחים סה • ירושלמי: יבמות לד • תוספתא: חלין ג ב"ך: שמואל א יח טז • רמב"ם: תעניות ג</p>
<p>26</p>	<p>שלישי Tuesday</p>	<p>יג 13</p>	<p>עלות השחר _____ 5:59 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:03 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:05 שקיעה _____ 5:06 בבלי: פסחים סו • ירושלמי: יבמות לה • תוספתא: חלין ד ב"ך: שמואל א כ-כא • רמב"ם: תעניות ד</p>
<p>27</p>	<p>רביעי Wednesday</p>	<p>יד 14</p>	<p>עלות השחר _____ 5:58 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:03 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:05 שקיעה _____ 5:07 בבלי: פסחים סז • ירושלמי: יבמות לו • תוספתא: חלין ה ב"ך: שמואל א כב-כג • רמב"ם: תעניות ה</p>
<p>28</p>	<p>חמישי Thursday</p>	<p>טו 15</p>	<p>Tu B'Shevat עלות השחר _____ 5:57 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:03 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:05 שקיעה _____ 5:09 בבלי: פסחים סח • ירושלמי: יבמות לז • תוספתא: חלין ו ב"ך: שמואל א כד-כה • רמב"ם: מגילה וחנוכה א</p>
<p>29</p>	<p>ששי Friday</p>	<p>טז 16</p>	<p>עלות השחר _____ 5:56 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:02 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:05 שקיעה _____ 5:10 בבלי: פסחים טט • ירושלמי: יבמות לח • תוספתא: חלין ז ב"ך: שמואל א כז-כח • רמב"ם: מגילה וחנוכה ב</p>
<p>30</p>	<p>שב"ק Shabbos</p>	<p>יז 17</p>	<p>בש"ח, שירה עלות השחר _____ 5:55 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:02 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:04 שקיעה _____ 5:11 בבלי: פסחים ע • ירושלמי: יבמות לט • תוספתא: חלין ח ב"ך: שמואל א כח-כט • רמב"ם: מגילה וחנוכה ג</p>

Candle Lighting 4:53 הדלקת הנרות

Shabbos Ends 6:24 זמן מוצש"ק

הילולת כ"ק
מורה"א ש"ז י"ע

ווען מענטשן געבן צדקה, ווערן די פירות געבענענשט, און עס איז דא שלום
אויף דער וועלט.

(ספר המדות אות צדקה סימן ט"ו)